

PT
9875
M3K38
1909
c.1
ROBA

Presented to the

LIBRARY *of the*

UNIVERSITY OF TORONTO

by

ANNA AND WILFRED WONG

MATHILDA MALLING.

MATHILDA MALLING.

1884—1909.

1884.

Flirtations (ɔ: Bertha Funcke) [af Stella Kleve] (Nationaltidendes Literaturtidende, København).

1885.

Bertha Funcke [af Stella Kleve] (Jos. Seligmann & Comp., Stockholm).

1888.

Alice Brandt [af Stella Kleve] (Österling, Helsingborg).

1894.

En roman om förste konsuln (Ernst Bojesen, København).

1895.

En roman om förste konsuln 2:a upplagan (Albert Bonnier, Stockholm). 1600 expl.

Fru Guvernören af Paris (Albert Bonnier, Stockholm). 2200 expl.

En Roman om Førstekonsulen (Ernst Bojesen, København).

En Roman om Førstekonsulen. 2. Oplag (Ernst Bojesen, København).

En Roman om Førstekonsulen. 3. Oplag (Ernst Bojesen, København).

Guvernørens Frue (Ernst Bojesen, København).

Guvernørens Frue. 2. Oplag (Ernst Bojesen, København).

Ein Roman von dem Ersten Konsul (Andr. Fr. Høst & Søn, København).

Die Frau Gouverneurin von Paris (Andr. Fr. Høst & Søn, København).

Een Roman van den eersten Konsul (A. H. Adriani, Leiden).

1896.

Eremitage-idyllen (Albert Bonnier, Stockholm). 2200 expl.

Eremitage-Idyllen (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

Eremitage-Idyllen. 2. Oplag. (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

Guvernørens Frue. 3. Oplag (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

De Vrouw van den Gouverneur van Paris (A. H. Adriani, Leiden).

1897.

Fru Leonora (Albert Bonnier, Stockholm). 800 expl.

Skyttes på Munkeboda (Albert Bonnier, Stockholm). 2200 expl.

Skyttes på Munkeboda. 2:a upplagan (Albert Bonnier, Stockholm). 1600 expl.

En Roman om Førstekonsulen. 4. Oplag (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, Kbhvn).

Fru Leonora (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

Munkeboda (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

Munkeboda. 2. Oplag (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

Die Eremitagenidylle (Georg Heinrich Meyer, Leipzig).

1898.

Do^n^a Ysabel (Albert Bonnier, Stockholm). 3100 expl.

Fru Guvernören af Paris. 2:a upplagan (Albert Bonnier, Stockholm). 1100 expl.

Doña Ysabel (Nord. Forlag, Ernst Bojesen).

A romance of the first consul (William Heinemann, London).

Der alte Herrenhof (J. Engelhorn, Stuttgart).

1899.

Munkeboda. 3. Oplag (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

A romance of the first consul. 2. Oplag (William Heinemann, London).

Munkebodan Skytteläiset (Pohjalaisen kirjapanossa, Helsingfors).

1900.

Malin Skytte (Albert Bonnier, Stockholm). 3100 expl.

Malin Skytte (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

Malin Skytte. 2. Oplag. (Det nord. Forlag, Ernst Bojesen, København).

1901.

Damerna på Markby (Albert Bonnier, Stockholm). 4100 expl.

Damerne paa Markby (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

Damerne paa Markby. 2. Oplag (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

Malin Skytte. 3. Oplag (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

1902.

Daggryning (Albert Bonnier, Stockholm). 3100 expl.

Gryende Dag (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

Gryende Dag. 2. Oplag (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

Gryende Dag. 3. Oplag (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

Munkeboda. 4. Oplag (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

Donna Ysabel (S. Fischers Verlag, Berlin).

1903.

Nina (Albert Bonnier, Stockholm). 5000 expl.

Nina (Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen, København).

1904.

En Roman om förste konsuln. 3:e upplagan (Albert Bonnier, Stockholm). 1600 expl.

Skyttes på Munkeboda. 3:e upplagan (Albert Bonnier, Stockholm). 1600 expl.

Lilla Marica och hennes man (Albert Bonnier, Stockholm). 3100 expl.

Den lille Marica og hendes Mand (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag. København).

Nina 2. Oplag (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, København).

The Governors Wife (Thomas M. St. John, New York).

1905.

Lady Elizabeth Percy. (Albert Bonnier, Stockholm). 2600 expl.

Lady Elizabeth Percy (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, København).

Lady Elizabeth Percy. 2. Oplag (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, København).

Lady Elizabeth Percy. 3. Oplag (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, København).

1906.

Lady Elizabeth Percy. 2:a upplagan (Albert Bonnier, Stockholm), 1600 expl.

Hennes hjälte. (Albert Bonnier, Stockholm). 2600 expl.

Hennes hjälte. 2:a upplagan (Albert Bonnier, Stockholm). 1000 expl.

En Roman om Førstekonsulen. 5. Oplag (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, København).

Hendes Helt, (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, København).

Hendes Helt. 2. Oplag (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, København).

Hendes Helt. 3. Oplag (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, København).

Daybreak. (»Tales» New York).

Lady Elizabeth Percy. (»Tales» New York).

1907.

Maria Stuart. (Albert Bonnier, Stockholm). 2600 expl.

Marie Stuart. (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, København).

Marie Stuart. 2. Oplag (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, København).

1908.

Ninas bröllopsresa. (Albert Bonnier, Stockholm). 3100 expl.

Ninas Bryllupsrejse. (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, København).

Ninas Bryllupsrejse. 2. Oplag (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, København).

1909.

Karl Skyttes hustru. (Albert Bonnier, Stockholm). 2600 expl.

Karl Skyttes Hustru. (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, København).

MATHILDA MALLING

KARL SKYTTES HUSTRU

Copyright 1909 by Albert Bonnier.

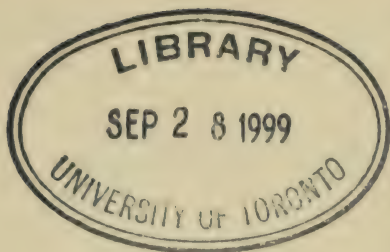
KARL SKYTTES HUSTRU

AF

MATHILDA MALLING

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1909

I.

Uppe på den höga stentrappan midt i novemberregnet stod direktör Lars Anton Orth — väldig och bredbent, med händerna djupt nedstuckna i kavajfickorna, den blå binoclen på näsan och en cigarr dinglande i ena mungipan. Midt för sig, genom den breda, öfverbyggda porten i tvärlängan, som på Råsnäs skilde den inre, egentliga gården från ladugårdskomplexet, såg han med tillfredsställelse det sista lasset potatis ändtligen köras in.

En spenslig ung flicka i mörk vinterjakett med en tjock ljus hårfläta under pälsmössan, öppnade inifrån hastigt förstugudörren. Då hon såg hans breda rygg, blef hon villrådigt stående — förde muffen upp mot näsan och försökte osedd slinka förbi. Han vände sig långsamt om.

— Hvarthän, Aline? frågade han inkvisitoriskt, lojt ogillande, utan att flytta cigarren.

— Bara ett ärende för moster, ned till inspektorns, svarade hon brådskande, angelägen att komma ifrån. Han svarade inte och i två skutt sprang hon hastigt nedför trappan.

Inne i hörnrummet var lampan tänd på divanbordet. Fru Orth böjde sitt gråsprängda hufvud in under skärmen och räknade styngen på stramaljmönstret. Thorborg, yngsta dottern, dåsade i en länstol vid brasan, och borta i den breda fönsterkarmen satt Ludvig, sonen, med bägge fötterna på en stol. Med hakan i bägge händerna och blicken på golfmattan vippade han tankfullt en cigarrett mellan läpparna.

— Hvart gick Aline? frågade han tvärt.

Fru Orth såg störd upp med ett par närsynta mörka ögon. — Aline?... Hon sprang ned till Nordbergs för att låna mig lite silke, svarade hon likgiltigt.

— Så sent på kvällen?... Det kunde ju mamma ha bedt mig om, sade han förebrående.

Han steg upp och rätade på sig — bredaxlad och grof liksom fadern och med stora korta händer, men mörkare, med moderns fina hufvud och bruna ögon under hårluggen. Han sträckte på sig lite, körde bägge händerna ner i fickorna och gick bort till dörren.

— Jag går och möter Aline, sade han kort.

— Krupit in här igen som vanligt? sade husets herre bryskt. Han tittade in mellan de

röda draperierna i salongsdörren. Du vet ju, Therese, fortfor han förebrående, i det han steg in och såg sig om i det lilla förmaket, att jag inte tycker om att komma hem i beckmörka rum. Hvarför sitter du aldrig i salongen?...

— Å... Fru Orth reste sig genast mödosamt upp och samlade ihop arbetet. Nu är man ju så van att alltid sitta här...

— Tänd lamporna därinne, Thorborg... Jag tycker om ljus, jag. Och glada ansikten! Litet klumpigt uppmuntrande knep han sin trumpna dotter i kinden, i det hon gick förbi. Hon inte så mycket som smålog.

— Hvad står på? Han sänkte rösten och vände sig otåligt, vresigt till hustrun, medan fröken Thorborg inne i salongen ordnade med lampglas och kupor. I dåligt humör?...

— Å, flickorna äro ju lite besvikna för det att de inte få fara in på den där balen i nästa vecka.

— Och dansa med Birgerson!... Jag skulle väl kasta henne i armarna på honom, tycker du?... Men bevars, tillade han ironiskt — om du vill fara med dem, så...

— Du vet, Lars Anton — hon gick med svårighet öfver rummet med det vidlyftiga handarbetet tryckt intill sig — att vore det inte för mitt knä...

— Ja, utan sin mor, sade han bestämdt, visa inte mina flickor sig på en sådan hopskramlad tillställning, där de kunna riskera att träffa hvem som helst. Hvar är Helga?

— Uppe på sitt rum, tror jag. Fru Orth nådde mödosamt en plats inne i salongen, som med sin nya blå empiremöbel onekligen såg något kylig och obebodd ut. Hennes man med ena handen i fickan stod borta vid flygeln och försökte sig betänksamt med ett par ackord.

— Har hon sett honom nyligen? frågade han långsamt. Han följde betydelsefullt med ögonen sin yngsta dotter, som gick in i hörnrummet för att ordna efter modern och hämta hennes pall.

— Hvem? frågade fru Orth förvillad i sin räkning. Men hon hade i ögonen ett visst medvetet, halft skrämdt uttryck, som visade, att hon — trots frågan — mycket väl visste, hvem hennes man menade.

Gubben nöjde sig med att blott nicka efter Thorborg, som ännu höll till inne i andra rummet.

— Birgerson?... Hur skulle jag kunna veta det? sade modern hjälplöst, oroligt.

— Ja. För jag har då låtit honom tydligt veta, att en sådan bondpatron med ett kvarts mantal inte är något för min dotter — han må vara både student och filosofie kandidat.

Han vände sig åter mot pianot och slog hårdt an »Gubben Noach» med ett finger.

— Thorborg!

— Ja, pappa... Fröken Thorborg hade satt pallen under sin mors fötter och höll nu på att metodiskt ordna praktverken kring lampan på midtbordet. Hon såg inte upp på fadern.

— Inte gå och tjura för den där tarfliga tillställningens skull... Han klappade henne tröstande på axeln och försökte se henne in i det alltjämt lika buttra ansiktet. — Att fröknarna Asker och prostflickorna, som ju inte ha så många resurser, få vara med om det, är en annan sak...

Thorborg svarade inte och hennes far — efter ännu en blick på henne — fann icke för godt att fortsätta.

— Ropa på Helga, afbröt han sig själf kärft. Hvad i all världen skall hon sitta däruppe för... Om kvällarna ska man väl ha det lite hemtrefligt och vara samlade...

Fröken Thorborg tog sig god tid. Genom den långa korridoren, belagd med hemväfda mattor, gick hon uppför den breda svängda trappan och stannade på afsatsen, då hon såg sin bror öppna förstugudörren för kusinen.

— Nå, ändtligen! sade hon retsamt och stödde sig på armbågen mot trappräcket. Ni ha varit länge på väg, må jag säga.

— Inte så värst... Ludvig såg flyktigt på sitt ur, i det han hängde upp Alines våta kappa. Men tiden har kanske fallit dig lång därinne...

— Det gör den alltid, svarade systern trumpet. Hon vände sig om och fortsatte halfhögt gnolande sin väg uppför trappan.

Aline, smal och spenslig i sin mörka yllekklänning, stod redan framför tamburspegeln och borstade omsorgsfullt sitt fuktiga askblonda hår från pannan. Hon hade en låg panna och ett smalt blekt ansikte — mjukt, litet outveckladt med ett par alltför stora, muntra och klipska blå ögon.

— Låt bli att förstöra ditt hår, sade Ludvig ömt. Han försökte tafatt lekfullt taga borsten ifrån henne.

— Om ett par minuter, kära du, är det precis lika rufsigt och krusigt igen, svarade hon vårdslöst, icke utan koketteri.

— Det finns bestämdt ingenting vackrare under solen än det håret, mumlade han varmt, med mycket låg röst och fick tag i den långa våta flätan, som han sakta vägde i handen, innan han varsamt smekande förde den upp emot sitt ansikte.

Aline såg på honom öfver axeln — öfvermodigt skälmskt, nästan spotskt under sina hopknipna ögonlock.

— Hvad du är snäll, Ludvig, sade hon

ironiskt, halft parodiskt ödmjukt — hvad du är snäll, som en och annan gång gör dig besvär att smickra stackars mig.

— »En och annan gång» och »smickra»!... Han såg henne in i ögonen och böjde sig djupt ner öfver henne.

— Det är väl att morbror inte hör dig, sade Aline lugnt.

— Det plågar mig — Ludvigs röst var mycket allvarlig — att du alltid är så bitter mot pappa. Jag är rädd, han märker det och... och... han har ju många goda sidor.

Hon teg och blef röd. När hon såg upp, var hennes blick osäker.

— Det var inte min mening att vara elak, sade hon sakta. Men du vet, Ludvig...

Med en liten hjälplös rörelse, som han fann oändligt rörande, böjde hon sig bakåt mot hans skuldra. Han såg hennes ansikte nästan under sitt och trots risken, kunde han inte låta bli att kyssa henne.

— Aline, hviskade han varmt. Aline...

I detsamma rätade han sig hastigt upp och hon fick åter brådtom med sitt hår. Uppe i trappan hörde de systrarna.

Helga kom sist. Hon var alldeles rödgråten och andades ideligen i en näsduk, som hon gång på gång nervöst tryckte upp emot ögonen.

— Seså, Helga... försökte Thorborg tröstande. De liknade hvarandra starkt, de båda yngsta flickorna: fetlagda, långa och brunetta — Thorborg längre och en nyans mörkare än systern... Det gör ingenting om pappa ser det — han tror att det är för den stackars subskriptionsbalens skull.

— Å, Herregud... mumlade systern.

Ludvig och Aline hade nu blifvit uppmärksamma. Helga gick rakt fram till dem under taklampan och räckte hastigt brodern ett bref — under det att snyftningarna plötsligt hotade att bryta fram på nytt.

— Det är från Xandra, mumlade hon otydligt.

— Men läs det för Guds skull inte nu, sade Thorborg hastigt.

Utan att bry sig om systerns förmaning hade Ludvig redan till hälften dragit brefvet ur kuvertet, då salongsdörren öppnades och direktörens otåliga röst ljöd:

— I Herrans namn, barn — hvad stå ni därute för? Kom då in med er.

I detsamma blef han uppmärksam på det hvita fyrkantiga kuvertet i sonens hand och sade nyfiket:

— Var det bref med posten?

— Ja, svarade den unge mannen enstafvigt och lade det in i sin plånbok. Både han och

systrarna hade lagt märke till en underton af retlighet och ängslan i faderns röst.

Inne i Ludvigs arbetsrum nere i flygeln sutto senare på kvällen de tre syskonen tillsammans — på bordet under lampan låg brefvet från syster Alexandra.

Det var skrifvet på tunt, nästan genomskinligt, blåaktigt papper och dateradt *Washington, U. S. America.*

— »Du ger väl akt på», stod där, »att vi ha en ny adress och inte längre bo i det nätta lilla trädgårdshuset i Georgetown, som jag en gång beskrifvit för dig. Vi ha nämligen, sedan Karl blef sjuk, icke längre råd att bo där. Men efter att ha haft det jämförelsevis bra under de sista två åren, är det förstås dubbelt hårdt att ånyo krypa in i ett tredje klassens *boarding-house* af nästan samma slag som dem vi brukade bebo i Chicago och Milwaukee. Sista tiden ha vi underhållit oss med *typewriting* för ett af regeringskontoren. Men nu, då jag är ensam om arbetet och samtidigt skall sköta Karl och inte alltför samvetslöst försumma Eva och Charlie, så kan du nog begripa, att jag inte kan vara så flitig som jag önskade. Det är Karls kusin, Thomas Carter från Stockholm (anställd vid legationen, som jag kanske nämnt), som skaffat oss detta *'job'.* Han ville också

gärna hjälpa oss med pengar, men jag tycker inte, att jag kan tillåta det. Litet stolthet har jag väl ännu kvar, fastän Gud skall veta, att det inte är mycket bevändt med den. Och om ni därhemma kunde se mina händer i kväll, så tror jag nog ni skulle förstå, att jag inte längre anser mig för fin att ta itu med nästan hvilket arbete som helst. Men hvad kunna väl ett par stackars händer uträtta — här? Amerika är ett härligt land och för en rik och fin kvinna är det säkert ett himmelrike på jorden, men vi emigranter se sannerligen inte just mycket af härligheten.

Jag har talat med en berömd svensk läkare, som är här på genomresa och som Thomas Carter bedt besöka oss. Han sade (hvilket jag för resten alltid anade), att hvarken Karl eller barnen kunna tåla klimatet här i södern, och rådde oss bestämdt att försöka fara hem — helst så snart som möjligt.

Jag kan inte se de stackars ungarna bli blekare och blekare för hvar dag, som går — den här sommaren har varit förfärlig! — och jag kan inte se Karl dö af hemlängtan och anæmi, därför kryper jag nu ändtligen till korset. Inte vill jag heller att Eva skall växa upp på sådana här simpla ställen, som dem vi nu måste bo på, bland allt möjligt hvitt och färgadt slödder. Jag har nu ändtligen tagit

bladet från munnen och talat allvarligt med Karl. Han satte sig först emot med händer och fötter att lämna Washington och ville inte alls höra talas om att resa hem. Först när jag tog hans kusin till hjälp och denne lofvade att inte lämna sin far (du vet ju att gamle Carter är så rik och har så många egendomar) någon ro, förrän han skaffat oss en passande plats, gaf Karl ändtligen efter. Naturligtvis är det förödmjukande att komma tillbaka till Sverige på det här sättet, men — Herre Gud! Det är väl ändå bäst, att vi ge oss af, medan vi ännu åtminstone ha lifvet i behåll.

Jag skrifver detta för att förbereda er, men inte, som du kanske tror, för att någon af er skall tala med pappa. Det skall jag nog själf. Och vi ha en lång räkning att göra upp. Syster Vilma gaf han allt: ett komfortabelt hem, en betryggad framtid, beständig omsorg om henne och hennes barn. Och det, bara för det att han tillfälligtvis råkade gilla den mans yttre omständigheter hon tyckte om. Mig? — Ja, han lät mig bli vigd i kyrkan därhemma, för att folk inte skulle prata för galet — och sedan: Försvinn! *Couche!* Låt mig aldrig se dig mer! Och för att få mig måste Karl uppoffra sin plats, sin verksamhet, sitt hemland. Pappa var inte nöjd, förrän hans sårade fåfänga kunde trösta sig med, att vi två stackare, som hade

vågat att göra honom emot, i ett främmande land förstörde våra bästa år med ofruktbart och tillfälligt trälarbete. Nej, jag skall nog själf tala med pappa.»

— Om man ändå kunde få henne ifrån det! sade stackars Helga, som, hvar gång hon vid genomläsningen af brefvet kom till denna hotelse, på nytt brast ut i gråt.

— Det får ingen Xandra ifrån, sade Thorborg hopplöst. Och jag undrar knappt på, tillade hon med en viss bitterhet, att hon en gång vill säga pappa sanningen.

Ludvig gick fram och tillbaka på det långa golfvet med händerna i fickorna. Nu kom han fram till flickorna vid lampan — Helga höll med sänkt hufvud ännu på att lägga in sitt bref.

— Ja, sade han betänksamt — frånvarande. Men hvad hon egentligen menar med att »krypa till korset», kan jag inte begripa, för det ser då inte ut, som om det var det hon ämnade.

— Om nu bara den där Carter, som de tyckas vara så intima med, kan få sin far, den rike knasen, att göra något för dem...

— »Den rike knasen», som du säger, är ju Karls egen morbror. Han måtte väl kunna göra något för sin frus systerson...

— Å, hvad det angår, svarade Thorborg lite skarpt, så vet du då, att det stod bra hårdt, innan pappa kunde besluta sig för att göra det

ringaste för Aline. Och hennes syskon, som allesammans ha det så uselt och besvärligt, har han ju aldrig velat se till.

Ludvig såg inte på systern, men det var ett egendomligt hårdt uttryck kring hans mun, då han hastigt svarade:

— Det är nu en sak, som jag en gång kommer att tala med pappa om.

— Ludvig, sade Thorborg lågt och plötsligt mycket mjukare — Helga hade redan rest sig upp och satt nu trist borta vid kakelugnen, stirrande in i glöderna med det olycksaliga brefvet i sitt knä. — Ludvig... du skulle inte... Jag menar, att du skulle betänka dig litet, innan det är för sent.

— Hvad menar du? vände sig brodern emot henne, skarpt afvisande.

Hans ton retade henne. Hon såg fast upp på honom och sade med mera säkerhet:

— Jag menar, att jag tror jag känner Aline bättre än du.

— Jag önskar inte diskutera Aline, sade han brådskande, stelt afvärjande. Alla flickor äro förstås afundsjuka på hvarandra.

— Som du vill, sade Thorborg stött. Hon reste sig upp, hon också, och tillade ironiskt:

— Det ser just inte ut som om denna jul här på Råsnäs skulle bli mycket trefligare än den var för nio år sedan.

II.

Långt uppe från en landtgård vid Siikajoki hade Lars Anton Orths farföräldrar efter slaget 1808 flyktat öfver gränsen till Sverige. Liksom så många af sina landsmän stodo de efter freden på fullständigt bar backe, och blott genom general Adlercreutz' protektion fick gamle Orth ett slags inspektors- eller rättareplats på ett bruk i Bergslagen. Denna ställning, ehuru med betydligt mera utvidgad makt och större anseende, ärfde senare en af sönerna, och här föddes omkring 1840 Lars Anton — bestämd att senare blifva släktens enda storman och matador.

Farmodern var från Tavastland och sades i Sverige ha varit ryska; i verkligheten var hennes äktfinska extraktion utom allt tvifvel. I sin nya hemtrakt var hon illa sedd och gick bland bönderna för att kunna trolla. På en half mils omkrets beskylldes hon för att ha ett finger med i spelet, när en ko »kastade» eller det inte ville bli smör i tjärnan. Detta var på

tjugutalet. Hon talade förskräckligt illa svenska, var långsint och karg, sluten och självisk, envis som synden och flitig som en myra. Lars Anton, som tydligt mindes farmodern och ännu ofta talade om henne, sades alltid af sin far vara »gumman upp i dagen».

När hon dog lämnade hon efter sig trehundra speciedaler i kontanter, hopsparade Gud vet hur. Några kråkfötter på ett papper i hennes öfversta byrålåda underrättade sonen, att dem »skulle Lars Anton ha». Lars Anton hade tre systrar, men de fingo inte en styfver. »Gumman hade satans fin näsa», brukade Lars Antons pappa triumferande säga, när det började gå framåt för sonen, på hvilken han för sin del trodde lika blindt som farmodern. Han var själf en duktig karl, men hade aldrig fått lära någonting. Lars Anton fick lära något och han blef en »karlakarl». Fadern preciserade alltid på detta sätt gradskillnaden mellan sig själf och sin energiske, framåtsträfvande son.

Lars Anton blef ingenjör och studerade sin vetenskap både hemma och utrikes. Utan nämnvärdt förlagskapital gjorde han flera djärfva — dock alltid skrupulöst hederliga — och vällyckade affärer samt slutade med att för en spottstyfver tillhandla sig en gammal gård med vattenfall i nordvästra Skåne. Här — på Rås-

näs — anlade han den senare så betydande klädesfabriken.

Då han redan var en burgen man, gifte han sig med dottern till en halländsk godsägare af dansk familj — en förfinad, lättjefullt uppfostrad, något förvekligad och sentimental ung skönhet. Under en tid bar han henne på händerna, men då barnen efter hand växte upp, började han sätta dem långt före modern, och till slut blef hennes ställning i huset, hvilken hon aldrig själf förmådde häfda, ej stort annan än en nollas.

Om sina systrar — de voro alla gifta och de två äldsta mycket mediokert — tog han under flera år nästan ingen notis. Men då den yngsta systerns man efter hand steg till att intaga en betydande ställning inom sitt ämbetsverk, närmade sig brodern henne åter. De två andra, faster Kathinka och faster Mina, hörde barnen på Råsnäs blott sällan och vårdslöst nämnas. Ända tills det en vacker dag kom bref om att stackars faster Mina, hvilken som en fattig telegrafist länge försörjt sig själf och sina många barn genom att hyra ut rum åt badgäster i Södertälje, ändtligen lämnat detta jordiska. Troligen hade emellertid denna underrättelse ej heller gjort något vidare intryck på Råsnässläktingarna, ifall det ej befunnits nödvändigt att upptaga den yngsta okonfirmerade flickan i deras hus. Dock

varade det ganska länge, innan Lars Anton Orth, som med så afgudisk kärlek betraktade sina egna barn, kunde besluta sig för att göra detta offer för systerns hemlösa dotter. Det var närmast fruktan för hvad »folk» skulle säga om honom, som gjorde, att han ändtligen beslöt sig för att skicka efter lilla Aline Videstam — en liten blond bleknos, som, ehuru hon var lika gammal som Thorborg, kunde ärfva dennas klänningar.

De Orthska barnen voro alla mörka, men Alexandra, den näst äldsta dottern, var så mörk, att hon med lätthet kunde tagas för en zigenerska eller — hvilket kom sanningen något närmare — en kreolska. Mormodern sades ha varit en fransk plantageägares dotter från en af de danskvästindiska öarna och dotterdottern liknade slående hennes porträtt, måladt af Marstrand, hvilket var den enda tafla af värde salongen på Råsnäs kunde skryta af. Hon — flickan — var liten, graciös, nästan spenslig, varmt gulblek, med smalt, elfenbenshvitt ansikte och ett par stora, aflånga ögon, bottenlösa, svarta, under tungt fransade, lättjefullt sänkta ögonlock. Men hakan var bred och starkt tecknad med en djup, bestämd grop i midten, och hon hade, när hon tänkte allvarligt eller satt för sig själf, en vana att draga ihop ögonbrynen och skjuta ut den röda, fylliga underläppen, hvilket alltid gaf hennes

ansikte ett sådant uttryck af viljestyrka och robust kraft, att man mer än en gång hört gamla släktingar villrådigt fundera på, om det ändå inte egentligen vore sin pappa Xandra, när allt komme omkring, mest liknade.

Det var ingen hemlighet hemma på Råsnäs, att Alexandra var pappas älsklingsdotter — ja, hon »gick till och med utanpå Ludvig», som Thorborg uttryckte det. Hon hade betydligt bättre hufvud än den äldsta systern, Vilma, och var inte gammal, då fadern beslöt sig för att skicka henne till Stockholm till faster Selma för att gå i skolan där. Under ferierna hemma på Råsnäs spelade hon stor dam och ansågs för ett orakel. Pappa ville, att hon skulle ta studenten, och en tid funderade hon själf på det, men uppgaf det.

När hon var nitton år, gick hon — af fåfänga och ärelystnad, sade de, som kände henne bäst — och förlofvade sig med en fyrtiosexårig, hög militär — en tunn, distingerad stabsofficer med monocle, måne, en i erotiskt afseende särdeles lysande förtid och en utstakad karriär. Hon hade under denna sin första säsong, under den energiska faster Selmas egid och med rykte om sig att vara en skånsk arftagerska, varit mycket beundrad och hänsynslöst begagnat sig af sina chancer. Bröllopet var bestämdt redan till samma höst,

och det beslöts att den unga, öfvermodiga och lefnadsglada fästmön, innan hon reste hem till Råsnäs, skulle få följa sin önskan och använda försommaren till ett länge påtänkt besök hos några vänner i Finland.

Och då var det — som faster Selma sedan alltid sade — som »olyckan var framme».

»Olyckan» bestod uti att Alexandra på öfverresan från Stockholm till Åbo träffade en gammal barndomsbekant och landsman, Karl Skytte från Munkeboda, landtbruksingenjör till yrket, hvilken liksom hon reste till Finland för att tillbringa ett par veckors ferier hos vänner och bekanta i Nyland.

Historien började så här (så berättade åtminstone Xandra den själf för Helga): Hon gick ombord på aftonen, följd af faster Selma, sin fästman, och en hel skara kusiner, beundrare och väninnor. Hon kysste sin distingerade Gösta till afsked och blef kysst igen, fick blommor och buketter, lofvade att skrifva och telegrafera i det oändliga, viftade och vinkade — kort sagdt, uppförde sig ända in i sista ögonblicket så passande och väluppfostradt, som någon kunde önska. Därpå stoppade hon näsduken i fickan, anförtrodde — utan sentimentalt undantag — sina blommor åt ångbåtsuppasserskan, frågade med full förtröstan efter väderleksutsikterna — det var den femte juni på kvällen, stilla och ljust,

med floder af månsken öfver skärgårdens nylöfvade björkar och blanka vatten — samt slog sig därefter ned på däcket, med godt samvete och i godt lynne, beredd att ärligt njuta af sin första utrikesresa. Två herrar, som talade ryska, spatserade upp och ner framför henne, och för hvar gång de gingo förbi, sågo de mer och mer närgånget på henne. Hon vände ansiktet mer och mer åt sjön — till slut hade de beundrande ryssarna bara en kvarts profil att glädja sig åt. Men deras fortfarande ihärdighet gaf henne hjärtklappning, hon funderade redan — ovilligt och rebelliskt, ty det v a r verkligen en ovanligt härlig afton, hennes första på hafvet, och offret åt konvenansen alltså icke ringa — på att draga sig tillbaka till sin hytt, då...

— Nej, det k a n omöjligt vara någon annan än Alexandra Orth?...

Och en lång solbränd herre, ljushårig, med ett par leende ljusgrå ögon lyfte på den rutiga resmössan och kom fram till henne med utsträckt hand.

— Karl, sade hon. Nej, men är det verkligen Karl Skytte?...

Hon hade rest sig upp men slog sig genast ned igen och kom inte att gå in i sin hytt förrän långt efter midnatt. Ryssarna visade sig inte mera på hela resan — i alla fall s å g hon dem inte.

I Åbo telegraferade Xandra som hon hade lofvat, men brefven läto däremot vänta på sig, och när de kommo — tre stycken på en gång: ett hem till Råsnäs, ett till faster Selma och ett till den distingerade fästmannen — uppväckte de bara oro, fasa och förtviflan. Kort och godt: utan att ännu töras inlåta sig på en närmare förklaring meddelade fröken Alexandra, att hon slagit upp sin förlofning.

Pappa, som naturligtvis blef utom sig öfver flickans »galenskap» och »obegripliga brist på hederskänsla», hemkallade henne med ett rasande bref ögonblickligen. Hon kom genast — tyst och stursk. Hade stora scener med sin far, men gaf alltjämt ingen tillfredsställande förklaring på sitt handlingssätt. Fästmannen slapp hon att tala med — han hade genast, djupt sårad och oskyldigt förorättad, diskret och stolt dragit sig tillbaka.

Systrarna visste, att hon ofta fick långa bref uppifrån landet och emellanåt satt och skref långt ut på nätterna. Men inte föll det dem in att »skvallra på Xandra». Pappa såg inte åt sin gunstling hela hösten.

Vid julen kom Karl Skytte hem till Munkeboda, och Alexandra fick plötsligt jämt och samt ärende dit: än skulle hon tala med hans mor, än med hans syster Charlotte om småbrödsrecepter och broderimönster — hon, som aldrig annars

ägnade en tanke åt sådant. En af mellandagarna red ändtligen ingeniör Skytte öfver till Råsnäs och bad om ett enskildt samtal med direktören. Friherrinnan Malin Stjerne från Marieholm, född Skytte, som då hennes bror gjorde sitt besök händelsevis samma eftermiddag befann sig på julvisit på Råsnäs, beskref för sin man, när hon kom hem, »explosionen»:

— Jag har aldrig tyckt om den där kaxige och fåfänge gubben Orth — sade hon indignerad till sin man, som prisade sig lycklig öfver att icke ha varit med om utflykten — men att han var ett så brutalt odjur, hade jag ändå inte trott ... Och om han tror, att Alexandra någonsin dansar efter hans pipa, så har han misstagit sig, tillade hon hämndgirigt.

— Käre Henrik — hette det efter en stund — tycker du, att det kan vara en sådan mesallians och olycka för henne att bli gift med bror Karl i stället för den där utlefvade Malmfelt. Tycker du?...

— Neej... Men gubben är ju, som du själf säger, mycket fåfäng. Han ser väl annorlunda på saken.

Friherrinnan Malin svarade inte. Hon blef tankspridd sittande på skrifbordskanten — ännu med muff och boa och sin bästa hatt på hufvudet — och borrade sin haka ned i pälsverket, tills den blef alldeles röd.

— Du Henrik, sade hon igen... Tror du, att det är den gamla historien med faster Ebba, hvilken ännu gror i honom — i gubben Orth, menar jag?

— Det anser jag inte alls otroligt, svarade Henrik Stjerne. En sådan långsint satan, som han är, så vore det alldeles likt honom.

Skvallret visste ännu att berätta om hur blindt förgapad ingenjör Orth, när han för nära fyrtio år sedan först kom till trakten, varit i fröken Ebba Skytte — en syster till Karls och Malins far. Men hon — en öfvermodig skönhet på tjugu år — hade aldrig velat se åt den kant där han fanns.

— Jag kom till att tänka på det, sade Malin långsamt, därför att en gång, när det var frågan om den där växeln, du vet, och pappa var så olycklig, så lät han undfalla sig, »att hade det nu inte varit för syster Ebbas och hennes högmodiga nyckers skull, så hade aldrig detta händt.»

— Som sagdt, jag anser det mycket troligt, sade Henrik igen med full öfvertygelse. Jag har ju själf aldrig sett din faster Ebba, men hemma ha de ofta talat om henne, och jag kan så väl föreställa mig, hurdan hon varit. Lik dig, tänker jag mig — retades han — alldeles obekymrad om, hur likgiltiga människor bedöma dig. Ni ha allesammans något af det där, alla

ni Skyttar: att liksom rakt inte se dem, ni inte vilja se...

— Och så tror du, att han en gång blifvit så blodigt stött på henne, den gamle räfven?...

— Det är lätt att se, att han alltid har haft ett horn i sidan till oss alla... Och vi veta ju inte, hvad som kan ha passerat mellan honom och Ebba Skytte för nära fyrtio år sedan...

Malin stod och tänkte lite. Å, prat! sade hon. Det har han nog glömt igen. Nej, det är nog bara egennytta af honom... För det att Karl ingenting har... Men jag begriper inte, utbrast hon föraktligt, att någon lefvande människa kan finna tillfredsställelse eller uträkning i att vara så världslig. Alltid tänka först på andra, hvad andra skola säga och tycka, och sist på sig själf...

— Ja, det ligger nu en gång inte för dig, för oss...

— Nej, Gudskelof. Vi ha då alltid följt vårt eget tycke, sade hon tvärt och afgörande.

På tröskeln stannade hon:

— För min del bryr jag mig egentligen inte så värst mycket om Alexandra Orth. Men ben i näsan, det har hon.

— Kanske det behöfves, svarade stillsamt baron Stjerne från skrifbordet. Ty Karl har

det inte. Hvarpå Karls syster litet hastigt stängde dörren.

Det blef en tråkig jul på Råsnäs. Ty det var ju, såsom alla visste, »för trefnadens skull absolut nödvändigt, att pappa alltid fick sin vilja fram», och tillika (hvilket han själf bäst visste), att hela hans omgifning gillade, att han fick sin vilja fram. Men nu var hvar tanke i Alexandras själ i uppror mot hennes far och hvar dag, öppet och i smyg, gjorde hon honom emot. Syskonen, allesammans, höllo med Alexandra. Modern, dödstrött och knäckt, slog bara ifrån sig alltihop, tiggde om att hållas utanför, ville ingenting höra och ingenting veta. Men hon tänkte alltid på sin stridiga dotter och hennes angelägenheter. När hon om aftnarna sade godnatt till de yngre flickorna — Thorborg var inte konfirmerad ännu — brukade hon taga dem om hufvudet och med tårar i ögonen hviska, att hon bad Gud, att de inte skulle komma att göra sin far emot.

Och för hvar dag, som gick, blef Alexandra blekare, näsan tunnare, ögonbrynen skarpare och gropen i hakan mera framträdande. Till Munkeboda kom hon icke oftare och heller icke till Marieholm. Skyttes voro djupt sårade öfver gubben Orths ohöfligt brutala afslag, och föräldrarna såväl som systern och svågern gjorde allt för att få Karl att uppgifva saken och draga

sig tillbaka. Men fastän han kanske, enligt Stjernes utsago, i allmänhet inte hade så mycket ben i näsan, så var han alltid högst envis, därtill nu mycket kär. Så kär, att, såsom han en gång i ett upprördt ögonblick sade till sin syster, »lifvet icke tycktes honom värdt att lefva utan Alexandra». Hvarpå Malin med sin naturs ohjälpliga inkonsekvens genast upphörde att tala förstånd med honom, brast i gråt och försäkrade, att hon sannerligen ville göra hvad som helst för att brodern skulle få sin Alexandra, men att hon uppriktigt önskade, att han aldrig hade sett henne för sina ögon.

Det var ett par dagar innan Karl Skytte åter skulle resa upp till sin plats i Östergötland, och han hade själf klart för sig, att man nu måste vänta och se tiden an till sommaren. Men — hur det nu skulle gå till, det svor han på, farväl måste han skaffa sig tillfälle att säga henne.

Liksom alla de öfriga syskonen höll Ludvig, ende brodern, förstås med Alexandra, och hon hade icke svårt att förmå honom till att gå in på att hon nere i hans rum i flygeln skulle få lof att träffa och tala med unge Skytte. Han hade skrifvit till henne, att antingen hon tillät det eller inte, ämnade han sista kvällen komma till Råsnäs och taga afsked af henne.

Han kom sent. Ludvig hade icke kunnat vänta ut honom utan redan gått till sitt spel-

parti hos inspektorns. Nere i flygelrummet, mörkt och nedrökt, utan annan belysning än en nytänd brasa och ett ensligt stearinljus, blef han mottagen af en blek och förgråten, nästan desperat Alexandra, som mot allt förnuft tiggde honom om att stanna och inte ville veta af, att det funnes något annat att taga hänsyn till i världen utom honom och henne.

Vilmas fästman, lektor Falkner från Göteborg, hvilken naturligtvis tillbragte sin jul på Råsnäs, bodde också i flygeln, och när han öfver elfva gick ner till sig, hörde han från andra sidan förstugan gråt och röster från Ludvigs rum. Då han »inte var mer än en människa», som han sedan, när svägerskorna förebrådde honom, att han lyssnat, indigneradt försvarade sig, blef han stående utanför dörren och igenkände strax Alexandras stämma. Men när det gick upp för honom, hvem det var hon talade med, blef han så nervös, att han alldeles förlorade hufvudet och genast, så fort han kunde, sprang upp och fick fatt i sin svärfar. Gubben sade icke något, men när lektorn såg hans ansikte under hundskinnsmössan, medan han i förstugan sökte efter sin käpp, ångrade han nästan att han inte hade hållit sin mun.

Hvad som den natten försiggick mellan de tre nere i Ludvigs rum, berättade aldrig någon af dem. Men Alexandras förlofning eklaterades

strax efteråt, och när Vilma i mars hade bröllop, vigdes dagen efter, under precis samma pomp och ståt, den andra dottern och Karl Skytte. Nästan omedelbart därefter reste de nygifta till Amerika. Blott de närmaste släktingarna visste emellertid, att gubben, som numera aldrig talade med Alexandra och nästan icke kunde fördraga att se Karl, när han gaf sitt samtycke, uppställt detta som oeftergifligt villkor. Alexandra var strålande lycklig, på framtiden tänkte hon inte alls.

III.

Vilma, lektorskan Falkner (inte ens på sina visitkort kallade hon sig längre Vilhelmina), som alltid med man och barn brukade tillbringa jularna på Råsnäs, kom som vanligt ett par dagar före lille-julafton. Flickorna tyckte alltid, att hon kunde vänta, tills det värsta stöket med slakt och rengöring och bakning vore öfver, barnen sprungo ju bara i vägen och åto sig sjuka på degklumpar och mandelmassa, men Vilma låtsade aldrig om de tydligaste vinkar i det afseendet: hon bara gned händerna af belåtenhet och snyltade sig till smakbitar ute i köket, försummade hushållerskan och systrarna med prat och sade att ingenting var så hemtrefligt som julstök på landet.

I eftermiddag hjälpte hon Helga att polera silfver inne vid det stora matbordet. Aline hade måst gå ut och gå med barnen för att på något vis sysselsätta dem, så att de icke hela tiden

vore i vägen för Thorborg, som ute i köket tilllagade marsipan och brända mandlar för julgranen.

De höllo på att tala om Thorborg och Birger Birgerson. — Xandras bref hade Helga ännu ej funnit riktigt lägligt att visa den äldsta systern.

— Thorborg, som annars brukar vara så klok, beskärmade sig Vilma, energiskt böjd öfver den stora silfverbrickan hon höll på att putsa. Att hon inte också i detta kan ta sitt förnuft till fånga! Han är ju ändå inte något parti för henne...

Flickorna brukade på skämt påstå, att Vilma hade blifvit så »bördsstolt» för det att Falkners pappa varit general och hans syster i många år varit förlofvad med en grefve, som var bruksbokhållare och aldrig fått råd att gifta sig. För att inte tala om, att hon ju själf umgicks med »de finaste i Göteborg».

— »Parti», upprepade Helga otåligt. Hvem är egentligen något »parti» i dessa tider? Här på orten finns det åtminstone inte någon... Och jag för min del tycker verkligen Henrik Stjerne har rätt, när han säger, att han tycker det är mycket klokare af Birgerson att komma hem och själf sköta sin ärfda jord än att ligga i Lund och öda tid på hofrätten för att sedan

en evighet gå uppe och torka i de öfverfyllda »verken»...

— Jag kan höra baron Stjerne beskydda honom — »ärfda jord»... Naturligtvis kan han duga för Thorborg, tycker han väl, men tror du kanske, att om hans egen Agnes, som väl nu är stora flickan...

— Agnes är för ögonblicket i en skola utrikes, så att henne kan du låta vara utanför, afbröt Helga litet kort. Och hvad Thorborg angår, så tviflar jag på att baron Stjerne känner det ringaste till hennes privata affärer.

— Ja, men den där Birgerson, du... Vilma satte med en viss vördnad undan den blankskurade, solida brickan. Jag har hört, att han själf arbetar ihop med sitt folk, går i mollskinnsbyxor om hvardagarna...

— Han har inte råd till annat än att själf passa på och vara med om allting, ifall han vill att det skall gå ihop, sade Helga enkelt. Dessutom är han ju stor och stark och som bondson van vid allt slags arbete.

— Det är just det, sade Vilma afgörande. Man tycker ändå, att ens syster skulle kunna göra anspråk på en viss förfining... Nej, kom inte med hans universitetslärdom, söta Helga! Tror du inte jag har sett bondpojkar och bondstudenter? Det är en, som auskulterar i skolan hos Adolf... Nej, tillade hon lägre, eftertänk-

samt, då kan man sannerligen bra mycket bättre förstå Alexandra...

Nu var isen bruten. I och med detsamma hon nämnde Alexandras namn, kunde stackars ängsliga Helga inte längre tiga. Brefvet blef hämtadt och dörren till salongen riglad... »Om pappa kommer, kunna vi alltid skylla på, att vi äro rädda för visiter — så som vi se ut»...

Vilma var till att börja med förfärligt intresserad, men när hon hörde att Xandra när som helst kunde väntas hem, blef hon, som hon själf sade, alldeles stel och konsternerad. Så hänsynslöst! — Kunde man tänka sig något mera hänsynslöst?...

Angående hur syskonen skulle ställa det för att förbereda föräldrarna, inlät hon sig inte på att gifva Helga något råd. Hvad hade hon väl annat att säga än detsamma hon alltid hade sagt, när det var tal om stackars Xandra? — Att hon verkligen af allt sitt hjärta beklagade henne, men att det sällan brukade gå så envisa och själfrådiga människor väl. Så som hon hade kunnat linda pappa om lillfingret! Nog måtte hon ha gjort honom bra bittert emot, innan han kunnat besluta sig för att så fullständigt taga sin hand ifrån henne. Adolf hade verkligen rätt, när han alltid så varmt förfäktade, att föräldramyndigheten vore hörnstenen i hvart och ett hem... Nej, hon tvådde sina händer.

Nästa dag en stund efter middagen — de voro alla bortbjudna på kaffe i prostgården i anledning af prostinnans födelsedag — kom Vilma emellertid färdigklädd in i Thorborgs rum, beredd att ånyo diskutera saken. Det fanns godt om rum på Råsnäs, och de tre stora ofvanrummen åt parken hade alltid disponerats af döttrarna i huset.

— Är Aline ur vägen?... Hon såg sig om.

— Kära du, hon vet förstås alltihop, sade Thorborg lite otåligt och en smula distrait. Hon höll på att jämföra sina bägge bästa sidenblusar och kunde inte — Birger Birgerson skulle ju också vara med om bjudningen, det visste hon — riktigt afgöra hvilken af dem, som bäst klädde henne.

— Tag den ljusgröna, tillrådde systern bestämdt med lorgnetten ett ögonblick höjd. Det är en sådan fin färg, riktigt egendomlig...

— Hvad jag ville säga, sade Vilma efter en stund i en helt annan ton, bekymrad och tankspridd, då frågan om blusen ändtligen var afgjord — det är egentligen bra obehagligt att Xandra skall finna på att komma hem just nu. Det förstör ju alldeles helgen för oss allesammans och jag är säker på att Adolf kommer att tycka, att det blir mycket genant...

— Herre Gud — honom angår det då minst af alla, tyckte Thorborg.

— Just *därför*, snälla Thorborg, sade Vilma förebrående. Han har ju inte samma känsla för Xandra, som *vi* ha, och han är, som du nog vet, mycket noga med hvad folk kunna finna på att säga...

— Också för barnens skull, fortsatte Vilma sina bekymrade reflexioner. Hon bredde varsamt ut sin svarta sidenkjol och slog sig riktigt till ro i länstolen, medan systern klädde sig. Hvem vet, hur den lilla flickan är uppfostrad, så fattigt och eländigt som de ju ofta ha haft det. Och Adolf skulle tycka att det vore rysligt, om Lotten och Gerda på något sätt blefve utsatta för dåligt exempel...

Thorborg slog håret från nacken upp öfver hjässan, så att det plötsligt hängde ner öfver ansiktet. Med en hårnål i munnen sade hon otydligt:

— Å, Adolf är väl inte pedagog för inte... Hemma i Göteborg kan han ju reparera skadan.

— Ja, du tar det nu så lätt. Vilma var riktigt stött. Du vet inte, hur ömtålig Adolf är.

— Jo, visst vet jag det — Thorborg kom till att skratta. Både lekamligt och andligt. Ha vi inte alltid här hemma ställt oss ditt bref till Helga till efterrättelse?... Du vet, när du var i Eda och hon skulle hushålla för honom: »ättika, salt och kryddor undvikas», skref du...

— Kära Thorborg — Vilma blef lite röd

och den fylliga hakan syntes mera dubbel: om det var något hon förargade sig öfver, så var det flickornas brist på respekt för lektorn. Alexandra hade varit svår på sin tid, men den yngsta systern var nästan värre. — Kära Thorborg, när du ändtligen vill säga dina sökta kvickheter, kunde du ju nog vara så taktfull att välja ett annat föremål än Adolf, när jag är tillstädes.

Thorborg vände sig om på den låga toilettstolen och såg systern rakt in i ögonen.

— Nog vet jag, att det ligger i familjen, men du har allt blifvit förfärligt själfvisk, Vilma, sade hon öppet ogillande.

— En hustrus och en mors känslor kan du, hur klok du än tror dig vara, inte bedöma, afklippte Vilma skarpt. Hon såg, att systern menade hvad hon sade: att hon fann hennes uppfattning af Alexandras ställning ömkligt egoistisk, och förstod att så måste den också förefalla alla andra. Men hon kunde inte behärska sitt dåliga humör öfver att, som hon tyckte, fullständigt oförskylldt nu återigen bli indragen i allt detta bråk. Hon, som hade väntat och så väl kunnat behöfva, innan säsongen på allvar började, att få en riktigt lugn och treflig hvilotid hemma på det rymliga, välförsedda Råsnäs.

Ute i gången, strax ofvanför trappan öfverraskade Helga, som också ville in till Thorborg,

Aline som var så upptagen af att hålla ett tunt bref mot dagern för att möjligen kunna komma underfund med hvad där stod i det, att hon rakt inte hörde henne.

— Men Aline! utbrast kusinen chockerad.

Hon vände sig nervöst om. — Ja, när man aldrig annars får veta något, sade hon trumpet. Ni äro ju allesammans så hemlighetsfulla nu för tiden... Det är till dig från friherrinnan Stjerne. Här var nyss ett bud från Marieholm med det.

Helga tog hastigt biljetten, såg, utan att säga något, ängsligt på Aline och skyndade sig in till sina systrar.

Brefvet från Xandras svägerska var helt kort och ganska kyligt:

»Kära Helga»! stod där. »Enligt telegram från Köpenhamn vänta vi i afton Karl och hans familj. Min bror är ännu sjuk och kommer direkt till oss. Däremot vet jag ej, om Alexandra kanske först föredrar att hälsa på sina föräldrar.

I hast. Vänligen M. S.»

Tre par förfärade ögon möttes öfver biljetten, som Thorborg läste högt.

— I kväll... nästan stönade Helga. Hon sjönk ner i soffan och sträckte hjälplöst ut handen efter papperet.

— Ja, sade Thorborg, vi ha inte så lång

tid på oss som vi hade trott... Vet Ludvig det?

— Nej, då... Hur skulle han väl veta något?...

— Det syns tydligt, att Malin Stjerne är stött på Karls vägnar... Vilma hade nu bemäktigat sig brefvet och genomläste det ännu en gång långsamt. Hon tycker naturligtvis att pappa skulle taga emot honom med öppna armar.

— Det borde pappa ha gjort redan för tio år sedan, sade Thorborg kort. Vi hade då sluppit allt detta elände.

— Jag blir hemma, sade Helga bestämdt. Hon var redan sällskapsklädd liksom de andra, i en ljus, fin klänning. Jag skulle ändå inte ha ro på mig ett ögonblick...

— Kanske det är bäst så här, grubblade Thorborg... att hon kommer oväntadt.

— Men vi måste ha fatt i Ludvig, sade Helga nervöst. Han måste ställa om en vagn till niotåget... Aline! ropade hon, i det hon öppnade dörren ut till vinden.

Aline i korsett och kamkofta kom genast ut från nästa dörr.

— Nå? sade hon bara andlöst.

— Å, jag trodde, att du var färdig... Jag hade velat be dig skaffa oss reda på Ludvig.

— Det skall jag göra, sade Vilma hastigt. Hon kastade, i det hon reste sig upp, brefvet

in i kakelugnen. Jag skall ändå ned och se till barnen, innan vi fara... Hon var redan utanför dörren.

— Så brådtom hon har! sade Thorborg sarkastiskt. Bara att få komma undan, så långt som möjligt, det är det det alltid gäller för henne...

— Gå in och gör dig i ordning, Aline, vände hon sig därpå nästan befallande till kusinen, som ännu stod där och lyssnade med sina blanka blå ögon under det upplösta håret. Du vet, att pappa väntar aldrig...

Thorborg började göra i ordning efter sig på toilettbordet — hon var så nervös, att hon slog itu en parfymflaska och gaf sig till att torka och gnida med näsduken.

— Men hvad skall jag säga henne? fortfor Helga att jämra sig. Hon riktigt vred händerna. Hvad skall jag säga Xandra, när hon kommer?...

— Det är då lätt, tycker jag. Thorborgs ton lät nästan sårande grof. Emot henne kan du ju alltid vara uppriktig... Det är väl bra mycket värre för oss, som hela kvällen skola vara tillsammans med pappa bland de främmande människorna och inte låtsa om något...

— Och stackars, stackars mamma...

— Ja, stirrade Thorborg tröstlöst ut fram-

för sig... Jag törs bara inte tänka på att komma hem i kväll...

— Bara hon ville resa till Stjernes först...

— Då känner du inte Xandra... Thorborg drog handsken så häftigt på att en knapp flög af.

— Om de nu bara inte redan veta det hos prostens... Stjernes kunna ha sagt något...

— Å, gör det nu inte värre än det redan är, Helga... Adjö! Hon omfamnade systern hårdt. Jag skall säga, att du har migrän eller tandvärk eller något... Hon öppnade dörren.

— Nå, flickor! hörde de faderns halft befallande, halft fryntligt upprymda röst nere från vestibulen. Helga tryckte ovillkorligt handen mot bröstet.

— Ja, pappa...

Aline kom ut i svartprickigt musslin. Hon tittade hastigt, halft hånfullt på sina kusiner i dörröppningen.

— Aline, sade Thorborg lågt men med en röst, som icke tålde motsägelser. Du åker i stora släden med pappa och mamma och Vilma. Säg därnere, att Helga och jag inte äro riktigt färdiga ännu...

— Å, Thorborg! utbrast Aline, förfäradt, klagande. Hon hade gladt sig åt att få fara i Ludvigs lilla släde.

— Det kan inte hjälpas, afbröt Thorborg kort. Gå nu, gå nu — hon stampade otåligt

med foten — innan pappa hinner komma hitupp.

Flickorna blefvo stående utanför dörren och lyssnade på stojet och pratet ute i vestibulen. Lilla Gerda Falkner ville nödvändigt hjälpa morfar att linda det gammaldags mångfärgade resskärpet om lifvet. Det varade länge, medan hon gång på gång gick rundt omkring honom, och han fann sig skrattande i det, lika ytterligt svag för barnbarnen som han varit för sina egna barn medan de voro små... Nu kom Aline fram med sin anhållan att få åka i stora släden — Vilma bekräftade, att Thorborg inte var färdig ännu... Det frågades om Adolf kunde sitta på kuskbocken...

Så slogs den tunga förstugudörren upp därnere, det drog kallt ända upp till flickorna... Bjällrorna klingade, när hästarna rörde på sig...

— Ludvig, se till att mamma raskar på lite... Och mammas ursäktande: Det är mitt knä, Lars Anton... Du vet ju, att det är mitt knä...

Därpå faderns sista: Adjö så länge, småpullor! innan förstugudörren ånyo slogs igen.

— Ludvig! ropade Thorborg, ännu halft hviskande, ned öfver trappbalustraden. Och i två språng var brodern uppe hos dem.

— Har du ställt om det? frågade Thorborg.

— Ja, hon blir hämtad vid niotåget. Men folk komma ju ändå att prata... Bara det, att vi äro bortbjudna i kväll...

— Skulle jag då ha sagt det till pappa? ropade Helga nästan hysteriskt in i broderns ansikte. Hade du kanske vågat?

— Vågat hade jag väl nog. Men det hade ju inte tjänat någonting till... Jag tror det är bättre, att han helt enkelt blir öfverrumplad... Såsom nu sker... Och Alexandra uträttar väl bäst sitt ärende själf...

När Orths efter bjudningen kommo hem klockan half elfva, stod Helga allena vid bordet inne i salen och tog emot dem. Hon stödde sig med bägge händerna mot skifvan och var likblek.

— Någon är inne i pappas rum och vill tala med pappa... Hon fick knappt fram orden.

Fru Orth kom fram i ljusskenet, ännu med en hvit stickad schal lindad om hufvudet. Hon såg oroligt frågande från den ena af sina bleka döttrar till den andra. Gubben tog sig med handen öfver pannan — ljuset bländade honom.

— Så sent?... sade han och gick igenom salongen och öppnade dörren till sitt rum.

De hörde ett halfkväfdt utrop, modern tog fast i Vilmas arm.

— Mamma, sade Vilma. Och då hon böjde sig öfver sin mors bleka, aningsfulla ansikte, hade hon icke längre någon tanke på sig själf. I detta ögonblick kände hon — som dock själf var mor — ingenting annat än ångest och medkänsla. Mamma — Xandra har kommit hem.

IV.

Framför den öppna kofferten inne i sitt eget gamla rum hemma på Råsnäs låg Alexandra Skytte på knä och letade efter sina näsdukar. På samma gång ville hon försöka finna åt mamma det där porträttet af barnen hon lofvat visa henne, på hvilket Charlie var helt liten... Hvar hade hon gjort af det?... Det var redan rätt långt lidet på eftermiddagen, och släden, som skulle föra henne till Marieholm, hade för länge sedan kört fram och väntade utanför förstugudörren.

— Men, Xandra... Helga stack in ett rödgrätet ansikte genom dörren för att se hvart hon tagit vägen. Du kan ju då få låna en näsduk af en af oss...

Alexandra såg upp, eftermiddagssolen sken henne in i ansiktet. Systern blef förfärad öfver att se, hur blek hon var. Och hur mörka skuggorna voro kring hennes trötta ögon. Hon låtsade icke se Helgas tårar.

— Ja, hon reste sig långsamt upp, om du kunde låna mig en af dina, vore det bra snällt. Allting ligger huller om buller... Och småleende tillade hon:

— Det är länge — länge sedan jag hörde någon säga: »en af oss»...

Helga hade om natten delat rum med Thorborg, så att Alexandra strax kunde få sitt eget gamla rum igen. Hon hade också, då hon på morgonen vaknade i dessa välkända omgifningar och blicken strax af gammal vana fäste sig vid familjefotografierna på väggen midtemot sängen, känt sig helt hemmastadd. Återkomsten till Råsnäs hade i det stora hela icke varit när så svår som hon och syskonen tänkt sig. Ludvig hade fått rätt: öfverraskningen, den choc, som det plötsliga sammanträffandet varit för fadern, hade strax gifvit dottern öfvertaget. Deras första samtal hade icke varat länge — hon hade knappt fått hälsa på sin far, mycket mindre säga något af det hon hade på hjärtat, förrän gubben, förvirrad, öfvermannad af sina känslor, halft besvärad, otålig att få visa henne för de andra och få höra deras mening, strax öppnat dörren ut till salongen och med ett okonstladt, ytterligt upprördt och nästan oartikuleradt: »Här har du henne igen», fört henne in till sin hustru. Han hade i själfva verket tagit emot sin i yttersta onåd förvisade

dotter så enkelt, att både hon själf och syskonen nästan skämdes öfver sin ångest, och att de på ett så dramatiskt-tragiskt sätt kunnat utmåla för sig hennes hemkomst. De tyckte nu alla, att de liksom gjort sin far orätt: »Pappa har ändå bra mycket mera hjärta än vi tilltrott honom,» sade Helga entusiastiskt till Thorborg, då de båda efter den händelserika och oroliga aftonen ändtligen voro allena med hvarandra.

— Jag har aldrig tviflat på att pappa hade hjärta, svarade Thorborg på sitt korta sätt. Åtminstone för oss. Men hans fåfänga är bara så... Ja, du vet hvad jag menar.

— Han vill att det ska gå oss väl i världen, svarade den fullständigt försonade Helga, som nu såg allting i rosenrödt.

— Med Xandra själf går det nog. Pappa har ju ändå alltid varit så gränslöst svag för henne. Och nu är ju hans första förbittring öfver... Du vet också, hur han har saknat henne. Men Karl!... Du ska få se, att pappa inte vill ha det bittersta att göra med Karl...

Och det visade sig, att Thorborg, fastän hon var den yngsta, kände sin far: han var idel ömhet mot Alexandra, kunde nästan inte undvara henne en enda timme under den dag, som följde, talade ängsligt om hennes hälsa, var noga om, att hon skulle ha det bästa af

allting och ordnade och arrangerade för henne hela tiden på sitt eget praktiska, härsklystna sätt. Men med undantag af ett par korta, besvärade frågor om hennes man och barn, tycktes han rent af glömma bort deras existens.

Och Alexandra kände under dessa första timmar i barndomshemmet, medan resans spänning och oro efter hand långsamt lade sig, mera tacksamhet mot sin far, än hon i sin länge närda bitterhet emot honom någonsin trott sig själf om att åter kunna erfara. Pappa hade också blifvit så gammal: håret, som hon mindes fylligt och knappt gråsprängdt, hade under dessa sista år blifvit så tunt och var nästan hvitt vid tinningarna. Han hade också magrat och ansiktet var starkt fåradt. Men blicken ur de små gråblå ögonen var lika skarp, munnen lika tvär, och klyftan i den breda hakan, som liknade hennes egen, precis lika djup och kraftig som den alltid varit. Dock var det tydligt, att dessa år hade tagit på honom, och Alexandra, som på hela den långa öfverresan knappt tänkt på annat, än hur hon skarpast och fyndigast skulle förebrå fadern den djupa oförrätt, han enligt hennes mening hade begått emot henne och den man hon valt, kände icke längre, sedan hon nu återsett honom, ringaste håg att på detta sätt lätta sitt hjärta.

Men när hela den första dagen gick, utan

att han, trots sin passionerade omsorg för dottern, yttrade minsta ord om att få hälsa på sin svärson och se sina dotterbarn, kände Alexandra, djupt sårad i sitt innersta, den gamla bitterheten vakna på nytt.

Vid kaffet efter middagen hade det varit så ovanligt hemtrefligt på Råsnäs. För första gången under många år var mamma, som flickorna sade, »riktigt sig själf» igen, och pappa hade varit så fryntlig och uppspelt. De hade icke talat om Amerika, blott om gamla vänner och gamla minnen. Ända tills Alexandra, just som hon satte undan sin kaffekopp, reste sig upp och vände sig till sin far:

— Har pappa något emot, att Ludvig eller Thorborg i eftermiddag kör för mig till Marieholm? frågade hon stillsamt, men hennes röst var åter bitter.

Gubben stod borta vid den stora gröna kakelugnen med händerna på ryggen.

— Nej, sade han. Nej, naturligtvis inte. Stjernes äro ju bland dina närmaste släktingar.

— Jag tänkte nu icke på dem. Hon stod framför honom med nedslagna ögon och talade mycket långsamt. Jag tänkte bara på Karl och barnen.

Ett par sekunder var det alldeles tyst i rummet. Fru Orth lutade sig tillbaka i stolen — hennes stora, bedröfvade och förfärade ögon

lämnade icke mannen och dottern. Helga, som satt bredvid henne, lade, liksom tröstande, sin hand ofvanpå moderns.

Gamle Lars Anton Orth rörde sig inte från stället. Han stod liksom förut med händerna på ryggen, stödd uppåt den breda kakelugnen, öfver en knapp i västen hängde hans blå lorgnett. Då dottern nämnde sin mans namn, såg han först inte upp, tycktes nästan liksom generad, därpå mulnade hans ansikte mer och mer, och när han ändtligen lyfte sina ögon och tvärsöfver rummet såg på Alexandra, glimtade åter i hans hastiga, hvassa blick samma uttryck af oförsonlig hårdhet, som alltid, då man nämnde Karl Skyttes namn.

— En lagvigd hustru, sade han långsamt, behöfver väl inte be sin far om lof att uppsöka sin man. (Alexandra blef blodröd ända upp i pannan: hon förstod den dolda sarkasmen i hans ord, hur han ville betona hennes beroende.) Du kan naturligtvis resa till Marieholm så ofta du vill. Barnen, m i n a barnbarn, väntar jag att du har med dig hit igen. Men — som alltid, när han ville ge särskildt eftertryck åt sina ord, stack han den breda hakan fram, och de tunna läpparna darrade svagt under det grå skägget: h a n gör säkert bäst i att fortfarande stanna hos sin syster.

Det hade blifvit så tyst i rummet, att Aline,

som sakta ville lägga sin tesked ned på tefatet, riktigt hoppade till öfver det svagt klingande ljud hon därmed ofrivilligt åstadkom.

Alexandra hade åter blifvit mycket blek. Utan att vidare se på sin far, vände hon sig om mot brodern:

— Så far jag genast. Kanske du själf vill köra för mig, Ludvig?

— Naturligtvis. Vi ta väl den största släden, för barnens skull...

— Ja, svarade hon bara. Tack.

— O, Xandra! hviskade Thorborg upprörd ute i förstugan. Hur kan du!... Om det vore jag, så tror jag att jag med detsamma stannade på Marieholm.

— Var nu inte barnslig, Thorborg. Alexandra skrattade till, i det hon gjorde sig fri från systerns våldsamma famntag. Som om det vore möjligt!... Inte kunna vi komma, en hel familj, och betunga nästan främmande människor. Vi få vara tacksamma, att Karl är välkommen att stanna där, tills han blir friskare. Stjernes ha ju inte så öfverdådigt godt om det själfva...

Hon gick fort uppför trappan, höll hela tiden underläppen fast med tänderna för att inte komma till att gråta. Som om inte hon vid det här laget borde vara van vid alla slags förödmjukelser!...

Solen var redan nere, då släden långsamt arbetade sig uppför den dryga Marieholmsbacken. Bredvid brodern, som körde, satt Alexandra, flickaktigt spenslig, rosig af kölden, väl ombonad med pälsverk, och med hakan djupt begrafven i sin boa.

— Tänk, Ludvig, de små ha aldrig åkt i släde...

— Då blir det ju riktigt spännande för dem, skrattade brodern vänligt, en smula forceradt muntert. Ungefär som om en af oss skulle ge sig upp i en luftballong...

Ingen af dem hade med ett ord häntydt på scenen vid kaffebordet. Under hela färden hade de blott talat om de mest närliggande och likgiltiga ämnen: om de förändringar trakten undergått, om hvem som n u, efter alla dessa års förlopp, bodde i de små röda husen längs vägkanten; om gamla Anders' Brita, som i våras fallit i torfmossen... Eller Nils Ohls' Lina, som gift sig med skomakar Malmén uppe vid stationen...

— De ha redan sju barn, berättade Ludvig, två gånger tvillingar. Och han super. Du skulle inte känna igen tösen, Xandra...

— Hon var Helgas läskamrat, sade Alexandra. Bara tjugusju år eller så...

Utanför den gamla porten med sandstens-

vapnet måste de hålla — i gården innanför var snön redan upptöad eller undanskottad.

Alexandra steg först ur, och medan brodern fick fatt i en dräng att taga emot hästarna, började hon långsamt gå öfver den gamla fyrkantiga gårdsplatsen upp emot hufvudbyggnaden.

... Du gode Gud, en sådan evighet sedan hon sist såg detta långa, gamla slottsaktiga hus med de breda, smårutiga fönstren, genom hvilka nu ljuset från brasor och lampor började strömma ut öfver gården! När hon reste, hade Henrik och Malin, efter gamle baron Stjernes död sommaren förut, helt nyligen flyttat hit och ännu ej fått huset riktigt i ordning. Hon mindes sista gången, en dag i mars för nio år sedan, hon var här med Karl för att säga farväl, och Malin — det var blott ett par månader innan hennes yngsta pojke föddes — hade gråtit så mycket, att de, för att spara henne, varit tvungna att gå långt förr än de egentligen ämnat... Hon mindes ännu denna stämning af tröstlöst vemod, hvarmed hennes snyftningar länge förföljt dem, och hon mindes — hur man då kunde komma ihåg allting! — att hon, när de ändtligen sagt farväl och åtföljda af Henrik Stjerne gingo ut genom salongen, stannat framför ett tydligen alldeles nytt porträtt i stort

format, vårdslöst och tillfälligt uppställdt mot en af de ostindiska urnorna på schatullet.

— Hvem är det? hade hon i förbigående frågat. Och Stjerne hade lika likgiltigt svarat:

— Min hustrus kusin, Thomas Carter, som just i dag skrifver till oss, att han blifvit utnämnd till legationssekreterare i Paris.

Det var första gången, allra första gången, hon någonsin hört hans namn.

V.

Friherrinnan Stjerne hade haft så svårt att känna igen sin bror. Var detta Karl? Karl med de breda axlarna, hvilken brukade bära hufvudet så högt, tvärsäker, godlynt, vårdslöst öfvermodig?... Och nu såg hon honom igen: utarbetad, skygg, tafatt, ömtålig och på sin vakt, till och med gent emot henne! rösten skarp obehärskad, bitter; en glimt af nervös misstänksamhet i de förut så frimodiga milda ögonen.

»Väl, att stackars pappa är borta,» tänkte hon, »så att han åtminstone slipper att se sin älsklingspojke igen så förändrad»...

Det hade varit ett återseende utan förtrolighet, utan hjärtlighet; — brådskande, med nedslagna ögon kommo de nödvändigaste frågor och förklaringar, blef med några få ord en nödtorftig bro lagd öfver dessa nio års frånvaro.

Malins hjärta blödde, medan hon med besvär sökte leda samtalet utanför de punkter, hvilka

ingen af dem, af fruktan att säga för mycket eller bortrycka de känslans fördämningar, de bägge genom natur och uppfostran lärt sig respektera, önskade komma att vidröra. De talade något om öfverfarten från New-York till Köpenhamn, om klimatet i Staterna — högst nödtorftigt om Alexandra och barnen, som om aftonen voro så trötta, att de genast måste skickas till sängs — och därpå utförligt, långdraget, om alla möjliga släktingar och bekanta i hemorten. Framtiden, hvilken låg som en sten på Karls hjärta och djupt ängslade hans syster, berördes af dem icke med ett ord.

Men inne i sängkammaren, sedan Malin och hennes man med omtänksam gästfrihet och en viss forceradt fryntlig munterhet visat brodern hans »kvarter», kunde Malin icke längre behärska sig. När Henrik Stjerne senare på kvällen kom in, fann han sin hustru storgråtande vid sitt toilettbord med hufvudet nedlutadt mot bägge armarna. Han hade förstånd nog att ingenting säga, drog henne bara tröstande intill sig.

— Å, det gör mig så ondt, snyftade hon tröstlöst och såg upp ifrån näsduken med ett par våta och bedröfvade ögon. Det gör mig så ondt att se honom igen så förändrad... Kan fattigdom allena göra så mycket?...

— Fattigdom kan göra mycket. Isynnerhet när självtilliten är borta...

Hon satt en stund med nedböjdt hufvud och stirrade ned i golfvet. Därpå kom det — i en suck och med nedslagna ögon:

— Hade han bara fått en annan hustru, hade kanske hans lif gestaltat sig helt annorlunda...

— Men Malin! afbröt Henrik förvånad och ogillande. Du vet ju, hur uppoffrande stackars Alexandra alltid visat sig, hur ärligt och oförtrutet hon sträfvat...

— Åja, jag vet nog... Naturligtvis är det orättvist af mig. Men jag menar bara, att hade det inte varit för hela den där historien och gubben Orths orimliga begäran, att de efter bröllopet skulle lämna landet, så hade han kanske haft det riktigt bra nu...

— Gubben Orth var väl rädd för att det möjligen skulle visa sig en arfvinge, innan...

— Å, prat! afbröt Malin litet skarpt, ty det var inte utan att hennes man drog på munnen, när han sade de sista orden. Du vet, att jag aldrig ett ögonblick har trott på det där dumma skvallret om Karl och Alexandra.

— Jag har, uppriktigt sagdt, aldrig grundligt tänkt öfver saken och måste sannerligen bekänna, att, hur det än förhåller sig därmed, är det mig fullkomligt likgiltigt. Situationen var omöj-

lig och ohållbar, och jag skulle vara den förste att försvara dem...

— Nej, afbröt Malin häftigt, halft skrattande. Så konservativ jag är i det fallet, så skulle jag själf vara den första! Gubben Orth var en riktig bödel, när han ville skilja dem åt.

— Nå, som sagdt: hur som helst... I alla fall är ju flickungen knappt åtta år, så att den ängslan kunde ju gubben ha sparat sig. Men Alexandra hade ju också retat honom duktigt genom att slå upp med Malmfelt, som nu är adjutant hos konungen och Gud vet allt.

— Tala inte om den gubben! riktigt ryste Malin. Jag hatar honom. Så ofin och hårdhjärtad som han också alltid visade sig mot pappa...

Henrik visste mycket väl, hvad det var hon häntydde på: det var en tämligen invecklad historia om en växel — han hade senare haft nöjet vara med om att infria den. Han hade också själf ett horn i sidan till Lars Anton Orth för den sakens skull, och i stället för att vidare predika försonlighet för sin hustru, höll han plötsligt uppriktigt med henne.

— Han kan vara förbannadt simpel, sade han med öfvertygelse, och det värsta är, att han själf aldrig vet ett dugg om det.

Men Malin hade redan kommit in i en annan tankegång:

— Jag försäkrar dig, att jag grufvar mig för i morgon, då väl mamma och Charlotte komma hit från Munkeboda... Och det blir också så svårt att i längden hålla barnen utanför...

Karls yngste bror, unge Nils Skytte, hade nu släktegendomen Munkeboda, och modern tillika med den ogifta systern bodde hos honom. Det hade först varit meningen, att Karl, medan han var hemma, skulle bo hos dem, men Malin Stjerne, som mer än en gång visat, att hon kunde göra mycket, när det gällde hennes närmaste, föreslog, att han i stället blef gäst hos henne och hennes man. Dels för att »spara mamma», som hon sade, och dels emedan Marieholm ju låg mycket närmare Råsnäs, än det aflägsna Munkeboda. Och därvid blef det. Henrik Sjerne, som i allmänhet gärna föreföll utanförstående som en högst flegmatisk, hvardaglig och något ironiskt anlagd medelålders herre, var i verkligheten ännu lika mycket sin hustrus tillbedjare som han varit under det allra första året af deras äktenskap, och hade sällan, när det kom till stycket, någon annan mening än hennes. Dessutom var han själf genom sin farmor, Karin Maria Skytte, nära besläktad med familjen på Munkeboda och gjorde i allmänhet deras sak till sin.

Hade Alexandras förbindelse med den fat-

tige och icke i något afseende framstående ingeniör Skytte varit den mäktige Lars Anton Orth emot, så hade å sin sida Skyttarna just inte heller varit öfver sig nöjda med partiet. Och då Malin Stjerne nu denna eftermiddag reste sig från sin plats vid brasan inne i den långa salongen på Marieholm för att gå sin brors hustru till mötes, hade sammanträffandet mellan de båda svägerskorna en mera konventionellt artig än egentligen hjärtlig och systerlig prägel. Alexandra kände och hade alltid känt, att hennes mans släktingar »voro emot henne». Att visa ovänlighet eller brutalitet — så som hennes far gjorde — låg icke för någon, som hette Skytte eller Stjerne, men under själfva den vänlighet, de alltid skrupulöst visade henne, förnam hon instinktivt deras misstro. Hon förstod att hon för dem var en främmande — främmande i afseende på temperament, uppfostran, vanor — att hon aldrig kunde bli något annat, och att de själfva alldeles icke kunde hjälpa, att de betraktade henne sålunda.

Karl och barnen hade också, hvar på sitt håll, hört bjällerklangen och voro samlade i salongen, då Alexandra kom in. Men då de ju sett »mamma» aftonen förut, hade mötet ingen särskildt öm eller betydelsefull karaktär. Ludvig och svågern hälsade på hvarandra, som om de träffats i går. Stämningen — till och

med sedan Malin låtit taga in te och förfriskningar och alla familjens olika medlemmar blifvit så hemtrefligt placerade som möjligt — fortfor att vara både tryckt och stel. Ingen hade lust eller mod att börja ett verkligt förtroligt samtal — alla voro rädda att komma till att säga för mycket, kanske att såra. Malin var glad öfver, att hennes mor och syskon från Munkeboda, hvilka på förmiddagen hälsat på Karl, redan voro resta; — som hon sedan sade till sin man: »det skulle bara plågat mamma att se oss alla så främmande för hvarandra.»

Alexandra var egentligen den, som förde ordet. Med sin egen lille gosse på knät och omringad af sin dotter och alla Stjernes barn berättade hon resäfventyren från Atlanten och Nordsjön. Hon berättade färgrikt, friskt och åskådligt — men de vuxna hörde icke på hvad hon sade.

Då och då, medan hon talade, såg hon upp på Karl och Malin, som sutto tillsammans i den lilla låga hörnsoffan under palmerna — och för första gången slog det henne, hur lika de båda syskonen, mellan hvilka hon förut aldrig funnit minsta likhet, egentligen voro hvarandra. Icke till det yttre: Karl var blond, med stora, regelbundna drag och ett lugnt, något kyligt högdraget ansiktsuttryck. Malin var finare, spädare, med mörkare hår, ett lifligt, ytterst rörligt

ansikte och klara grå ögon. Men det, som nu gjorde dem så lika, tyckte Alexandra, var att de bägge börjat bli så gamla. Karls tungsinta, förpinta och sorgmodiga trötthet hade något, som påminde — nej, mera än påminde — om det blidt höstliga, det septemberaktiga (hon fann i sina tankar intet annat ord) i systerns uttryck. De tillhörde — det kunde hon nu se — en race, som tidigt vissnar.

Hade hon sagt det högt, skulle Malin varit den första att ge henne rätt. Hon visste mycket väl själf, att hon under dessa nio år — som hennes vänner brukade säga — »förlorat sig». När man jämförde henne med den nästan lika gamla, robusta och blomstrande fru Falkner, såg hon utan all fråga betydligt äldre ut.

Hur skulle hon väl kunna annat? Hon hade ju under sitt lif älskat, ängslat sig, gråtit och skrattat, grämt sig, hoppats och undrat tiotusen gånger mera än Vilma någonsin skulle ansett möjligt, att en förståndig människa med jämförelsevis goda inkomster och någorlunda ansedd social ställning kunde besvära sig med. Många små rynkor kring ögonen och fina fåror kring munnen straffade nu också rättvist stackars Malin för alla de »onödiga» sinnesrörelser, hon under sitt lif skaffat sig. Men sitt vackra ljusbruna hår hade hon fått behålla liksom sin ljufva, ovanligt vältaliga, smekande och uttrycks-

fulla röst. Ögonen kunde också ännu vara lika skälmska och lifliga som när hon var flicka, lika hänryckt varma och lika tankfullt drömmande. Och leendet var ömmare, mera förstående och mycket finare nyanseradt än det någonsin under hennes ungdom varit.

Malin Stjerne, hvilken liksom de flesta andra i deras krets varit van att anse sin brors kärlekshistoria med Alexandra Orth för något af det mest romantiskt-patetiska hon i det verkliga lifvet varit med om, kände sig i afton helt öfverraskad — nästan smärtsamt öfverraskad — öfver det lugnt vänskapliga sätt, hvarpå de båda makarna hälsade på hvarandra. Naturligtvis hade de ju sett hvarandra dagen förut, men ändå... »Goddag, Karl, hur är det med dig?» hade Alexandra sagt och flyktigt nickat till honom, medan hon tog barnen upp i famnen och kysste dem. Och på sitt litet tröga sätt hade han bara svarat:

— Tack bra. Den här härliga svenska vintern ska nog kurera mig.

Därpå hade han kastat sig ned i soffan vid brasan och, då hon räckt honom handen, sakta klappat den utan att vilja behålla den i sin. Och icke en fråga, icke ett ord om hur hon funnit dem hemma på Råsnäs!... Var gubben Lars Anton långsint, så var sannerligen Karl Skytte det också. Kanske i ännu högre grad.

Alexandra suckade — helt lätt — men till och med Ludvig och Henrik Stjerne, hvilka egentligen kände sig stå utanför det hela, förstodo ovillkorligen hvad denna korta, ofrivilliga suck innebar. Och så började hon berätta om den stormiga öfverfarten.

— Jag hör, sade Malin under samtalets lopp, att ni på sista tiden varit så mycket tillsammans med kusin Thomas. Hvad tyckte du om honom, Xandra?

— Mycket, svarade Alexandra kort, med öfvertygelse. Jag skref ju till dig, att han visade sig som vår bäste vän.

Karl sade ingenting. Han böjde sig fram och knackade omsorgsfullt askan från sin cigarr.

— Jag har så sällan träffat honom under de senare åren, fortsatte Malin lite frånvarande — man kunde se att hon tänkte på något, som var långt borta. Men som barn och helt unga voro vi ju jämt tillsammans. Du vet ju, att jag under hela min skoltid i Stockholm bodde i hans föräldrars hem. Han var en riktig pojke då, fallen för slagsmål och mandater och öfversitteri, men sedan... Liksom alla de syskonen har han utvecklat sig mycket långsamt...

— Jag tycker mycket om honom, bekräftade Alexandra åter uttrycklöst, då det blef en paus.

— Att han blef diplomat har alltid förvånat

mig, fortsatte Malin — hon var nu helt inne i sina ungdomsminnen. Jag hade alltid tänkt mig honom som sjöman eller kavalleriofficer...

— Hvad det angår, inföll Karl, så rider han bra. Jag tror inte du skulle behöfva bli bedragen på honom i det afseendet...

— Å, skakade Malin på hufvudet. Det var egentligen inte d e t jag tänkte på...

— Han brukade ofta tala om dig, Malin, sade Alexandra plötsligt muntert med ett litet menande skratt. Jag tror han har varit kär i dig, när han var pojke.

— Prat! Han är ungefär ett år yngre än jag och var omkring de tjugo, då jag gifte mig.

— A l l a pojkar blefvo kära i Malin på den tiden, upplyste Karl med plötsligt mycket gladare och lifligare röst. Hon var en riktig hjärteklämma. Är det inte sant, Henrik?

— Jo. Men det upphörde när hon blef gift.

Malin skrattade — hennes skratt var så ungt. Hon knäppte ihop händerna öfver hufvudet och lutade sig tillbaka i soffan bredvid brodern:

— Det riktigt skryter Henrik med — att det har lyckats honom så väl att skrämma bort alla mina stackars beundrare...

— Det måtte också vara en bra angenäm talang att ha...

Alexandra såg hastigt upp på sin man — forskande, snabbt, nästan misstänksamt. Också Malin, som hade ett fint öra, tittade hastigt från sidan på sin bror. Han steg upp och började gå fram och tillbaka på mattan med cigarren i handen.

— Ja, barnen får jag ju nog lof att taga med mig med detsamma, Malin? — Alexandra reste sig också upp. Deras koffert är väl knappt uppackad ännu, så att det låter sig ju lätt göra — eller hur?...

— Och det bästa vore väl också för deras skull, att vi inte komme för sent hem, blandade Ludvig sig i samtalet.

— Ja... Alexandra räckte den lilla gossen öfver till sin man: Säg så vackert godnatt till pappa och faster Malin, som har varit så snäll emot er...

— Men först vill du väl se Karls rum, Xandra?... Malin var så förundrad öfver att de båda makarna, som dock efter hemkomsten måtte ha så mycket att säga hvarandra, ej ett ögonblick sökt få vara allena. Så skall jag så länge styra om att barnens saker bli i ordning...

— Naturligtvis... Alexandra öfverlämnade de små åt fastern och kusinen, Ebba Stjerne, en lång fjorton—femton års flicka med ett par

klara, nyfiket uppmärksamma ögon. Hon vände sig om och nickade till dem, i det hon, följd af sin man, gick ut ur rummet.

— Nå?... frågade Karl Skytte lite nervöst, då de ändtligen voro allena i hans rum. Han lade tungt händerna på sin hustrus skuldror och höll henne ut framför sig i brasskenet.

Hon skakade på hufvudet.

— Det var ungefär som jag tänkt mig... Du bad mig i går om att icke vara sangvinisk och du hade rätt. Pappa...

— Han ville naturligtvis inte veta af mig, afbröt han kärft. Det visste jag förstås på förhand.

— Däremot är han förfärligt rar och vänlig mot mig, skyndade sig Alexandra lifligt att försäkra. Och när han får se de små, kommer han att afguda dem...

— Hör på, Xandra — han grep hennes hand och tryckte den hårdt, såg icke på henne, medan han talade. Jag... Om han skulle säga något sårande om mig — något nedsättande om min... du förstår — oduglighet, så... Låt inte Eva och Charlie höra sådant.

— Å, Karl... Hon lade handen öfver hans läppar. Hur kan du... Hur kan du tro? — Allt detta, som vi under dessa år ha gått igenom, det är ju inte bara din skull — snarare, mycket snarare min...

Han höll henne tätt intill sig och sökte i det osäkra ljuset se henne in i ögonen. Och du tror alltså, att det blir... uthärdligt att stanna därborta? frågade han långsamt, osäkert.

— Ja, visst, käraste vän. Det skall du alldeles inte tänka på. Hemma behandla de mig alla som en kär gäst — blott som om jag kommit hem på besök. Gör dig nu bara inga bekymmer för min och barnens skull — sök blott att så snart som möjligt bli frisk igen...

— Inga bekymmer!... Han skrattade kort. Du talar till mig som om jag vore ett barn.

— Du är mitt barn, Karl. Så länge du är sjuk, är du mitt barn...

— Ett af barnen ville du inte gå ifrån och lämna ensam på det här viset...

— Har jag något val?... Hon såg upp, och trots halfmörkret i rummet kände han förebråelsen i hennes blick.

— Nej... Nej... Men — du kommer ju hit ofta?...

— Så ofta jag kan, Karl. Hon försökte resa sig upp, men han höll henne fast på sitt knä.

— Ja, för... Å, Xandra — han böjde sitt hufvud tätt intill hennes: stämman, själfva rörelsen inemot henne hade något så passioneradt hjälplöst, att det på en gång rörde och

pinade henne. Ännu aldrig, hur uselt vi ibland ha haft det, har jag länge varit skild från dig...

— Jag skall nog komma, tröstade hon.

— Och inte glömma — han sänkte rösten ännu mera — att jag... att jag är din man?...

— Hur skulle jag kunna glömma det! Utan att hon ville det fick hennes röst liksom en lite bitter klang. Men med sitt ansikte begrafvet i hennes hår och med sina läppar mot hennes hals hörde han det inte.

VI.

Alexandra satt framför chiffonièreklaffen ensam i sitt eget gamla rum och skref ett bref. Nu mot slutet gick det lite trögt — hvart ögonblick lutade hon sig tillbaka i stolen eller tecknade streck och figurer på läskpapperet.

Tre ark — tolf sidor — hur i all världen hade hon till den grad kunnat glömma sig, att hon kunnat skrifva ett så långt bref till honom! ... Naturligtvis ämnade hon inte skicka det åstad. Hon skulle försöka summera ihop allt hvad hon hade att säga — allt faktiskt hon hade att säga — på två à tre sidor, taga brefvet med sig till Marieholm och bedja Karl själf skrifva det färdigt... Ja, det skulle hon. Det vore på alla sätt och vis riktigast och mest passande...

Hon lutade sig djupt tillbaka i korgstolen och lade fingerspetsarna mot sina heta ögonlock. Att det ännu kunde vara en sådan fre-

stelse att på tusen mils afstånd få tala med och förtro sig åt honom!...

Hon kunde se honom sitta i sitt vackra arbetsrum i Washington vid det stora skrifbordet — hans långlagda, skarpt tecknade hufvud mot fönstret... Och så, när hon kom in och han reste sig upp: »Nej, se Alexandra!... Hur är det med Karl i dag?»... Å, hon hade gått dit oftare än hon behöft på sista tiden — alltför ofta! Det var som att få lof att sitta och värma sig, bara att få vara en timmes tid inne i hans lugna, fridfulla rum...

I början, medan de ännu bodde i det lilla nätta trädgårdshuset i Georgetown, hade han oftast brukat komma till dem. Som hon ännu mindes kvällarna denna första vår för två år sedan!... Ute på den lilla verandan, som hon alltid envisades att kalla »*the steps*» — Karl och han vid schackbordet, hon själf i sin hvita klänning på trappan... doften från de unga rosorna i täppan...

På den tiden brukade hon ännu berätta honom allt som föll henne på tungan — Karl hörde ju också på. Alla deras äfventyr i Chicago och Milwaukee, hvilka nu i denna jämförelsevis förfinade omgifning blott föreföllo putslustiga, och som de bägge täflade om att skildra humoristiskt. Ibland blefvo de alla tre sentimentala och hade förnimmelser af hem-

längtan. Hon mindes så tydligt en månskenskväll i maj, då hon suttit uppe ända till klockan ett och sjungit Fröding för dem.

Och när han gick, hade han sagt — på det där loja, själfsvåldiga sättet, som egentligen dolde så mycken känsla:

— Xandra har trollat bort mina goda ögon i kväll... Jag blir icke i stånd att se ens Capitolium på hemvägen, är jag rädd... Bara röda husknutar och magra dikesrenar och »Kattebohult bort i Bo»...

Ibland frågade hon ut honom angående sällskapslifvet i Washington — det fina sällskapslifvet, som stod öppet för den svenske legationssekreteraren men naturligtvis var absolut stängdt för ett par stackars emigranter. Hon ville veta, hvad det var för en vacker, stilig flicka — jo, just *stylish* — eller var hon kanske fru? — hon hade mött honom med i Lafayette Square...

— Hon?... Det var dottern till en senator från Alabama... En liten unge, som nyss kommit ut...

— Ja, att hon var en sydstatstös kunde man nog se — så mörk som hon var...

— Inte mörkare än du själf, Xandra...

Hvarför mindes hon ännu så väl det där smekande, ovilligt beundrande uttrycket i hans ögon — det lilla retsamma ljudet i hans röst?...

Å, för det, förstås, att hon inte på så lång tid hade sett några andra hyggliga karlar än precis sin egen man.

Visst var det dumt — oförlåtligt dumt! — att sitta här och skrifva ett bref på tolf sidor, utgjuta sig, krama ut sin egen själ som en svamp ... Och det för en, som till på köpet kanske redan hade glömt henne... Så mycket de än hade talat med hvarandra...

Hon drog hastigt till sig sina tre fullskrifna ark, vek ihop dem, vägde dem lite i handen — tyckte ändå att det var synd att göra af med dem. Därpå reste hon sig beslutsamt upp och kastade alltsammans in i brasan.

— Nej, sade hon till sig själf. Ingen skall få veta hur fattig jag är på vänner. — Att jag för att få t a l a är tvungen att skrifva bref som ingen läser.

Hon kände en viss sträng moralisk tillfredsställelse öfver sitt offer, och ändå... När hon strax efter satte sig ned till de tre »faktiska» sidorna — ångrade hon det redan: »Så mycket besvär, så mycken sinnesrörelse för rakt ingenting»...

Hon skref fort med en rynka i pannan — passande hjärtligt, passande erkännsamt, passande utförligt och tänkte — halft sarkastiskt skadegladt:

— Gud vet, om det var ett sådant bref han menade, när han den sista kvällen, med sin hand på min, bad mig skrifva...

Hon vände sig om och kunde ännu ofvanpå kakelugnsglöderna urskilja det falnade lätta flarnet af de brända pappersarken. Och ännu en gång, bittrare än förut, ångrade hon sig.

Nu var emellertid det officiella aktstycket färdigt, hon hade bara underskriften kvar:

»Din tillgifna kusin

Alexandra Skytte.»

— Si så där ja, förhärdade hon sig ironiskt mot sig själf — så där skulle det låta! Nu kunde hvem som helst läsa det och han finge tycka hvad han ville.

Men hvad var rätt? — hvilket var rätt?... Nå, att göra rätt emot sig själf finge man väl inte tänka på — det vore för stor lyx, absolut inte nödvändigt. Kunde man bara göra det gentemot andra, så...

Juldagsmorgon lånade Alexandra och Helga Ludvigs lilla släde och foro i ottan. Pappa, som inte själf var religiös och sällan visade sig i kyrkan, uppmuntrade ifrigt besöket:

— Du får hälsa på prosten, Xandra, och prostinnan...

— Jag skall hälsa på alla, som hälsa på mig, sade Alexandra vårdslöst. — Minns du, Vilma, hur vi brukade glädja oss åt ottan, då vi voro små? Mamma gaf oss hvar sitt stearinljus att ta vara på. En gång bröt jag af mitt inuti muffen...

Lektorn och Vilma hade ursprungligen också ämnat sig i julottan. »Gamla vackra sedvänjor få icke försummas,» sade protegerande Adolf Falkner, som om somrarna på landet visade sina smala ben i ett slags modifierad västgötadräkt, och trots sin dåliga mage alltid samvetsgrant »doppade» på »Dopparedan». Men då de hörde, att Alexandra beslutat fara dit, ändrade de sig. »Det blir bara så mycket frågor och prat,» förklarade Vilma för systrarna, »och det förstör ju bara julstämningen för en...»

Lilla Eva hade emellertid fått fara med och mormor hade gifvit henne ett stort stearinljus, som hela natten låg i hennes säng, »för att hon inte skulle glömma det»...

Själfva julafton hade varit trist. Alexandra och barnen hade tillsammans med Karl tillbragt den på Munkeboda hos gamla fru Skytte. Och hon visste, att fadern — hur orimligt det än var — känt sig djupt kränkt öfver det. När de kommo hem — rätt sent på kvällen för den långa vägens skull — hade de blifvit mottagna med pikar. Mormodern ville ge Eva och

Charlie godter från julgranen, men gubben afrådde det: de hade nog redan förätit sig — hon komme att ångra, om hon gåfve dem mera... Till julklapp förärade han Alexandra ett dyrbart guldarmband, precis maken till Vilmas... Ingen skulle säga, att han gjorde någon skillnad på sina gifta döttrar! Xandra tackade förstås så älskvärdt hon kunde, men denna dryga egoism också i småsaker, hvilken hon som flicka aldrig märkt, förbittrade och stötte henne nu djupt. Hvarför kunde han icke helt enkelt ha gifvit henne en summa pengar — armbandets värde — som han visste hon så väl behöfde? Nej, det skämdes han för. När inte han låtsade om hennes prekära, nästan utblottade ställning, så skulle andra också ignorera den. Om det så bara vore för tjänstefolkets skull, måste hon nu partout gå här och spela fin dam...

Först under den ensliga slädfärden genom skogen, öfver hvilken stjärnorna och en blek vintermåne lyste från en mörk morgonhimmel, erfor hon ändtligen den nordiska julstämning, hon hvar jul i det främmande landet längtat att känna. Med sin halfsofvande flicka tryckt intill sig och den mest afhållna af sina systrar bredvid sig kände hon — medan släden lätt gled genom det kära landskapet — för nästan första gången, sedan hon kommit hem, ett slags tack-

samhet öfver att åter vara i Sverige, en förnimmelse af frid.

Men till Helga sade hon bara:

— Hvad traditionen ändå har för en makt öfver en. Nu tycker jag, att det är så ljufligt och jullikt, för det att snön ligger där så hård och hvit under stjärnorna. Vore det nu blåst och regnväder och vi körde i vagn, skulle jag nog inte alls känna det på samma sätt...

Efter gudstjänsten gingo de i morgongryningen långsamt nedåt kyrkbacken. De flesta voro bekanta och hälsade på dem, och de som känt Alexandra bäst kommo bort — besvärade — och skakade hand med henne och pratade.

— Hon brukar alltid annars komma bort till oss — Helga tittade långt, liksom besviken, efter ortens odisputabelt förnämsta ståndsperson, en grefvinna af den allra högsta högadeln, hvilken nu, lång, mager och sportsaktig, med ett enahanda, liksom stelfruset leende och en artig hufvudböjning närmade sig prostinnan.

— Kära du, sade Alexandra rakt på saken — hon menar inte det allra minsta ondt. Hon vet bara rakt inte hur hon skall bära sig åt vis à vis mig. Hon vet inte, om hon skall dua mig, som förr i världen — vi voro ju skolkamrater i Stockholm — eller kalla mig fru Skytte, eller på det hela taget våga acceptera mig...

— Sårar det dig inte? frågade Helga lågt på sitt rättframma, allvarliga och underligt känslofulla sätt.

— Nej, sade Alexandra lugnt. Inte numera. Det fanns en tid, då jag kände hvart knappnålsstyng — mycket djupt till och med. Nu har jag vänjt mig af med det.

— Men... men... det har gjort dig bitter?

— Jag vet inte... Ånej, inte just. Har jag berättat för dig att på båten, då vi foro hem — vi reste ju mycket anspråkslöst — träffade jag Gerda Winterfeldt. I Stockholm hos faster Selmas voro vi ju evigt och alltid tillsammans, och jag tyckte alltid, att hon var en treflig flicka: rätt skarp — hon svärmade för modern litteratur och djupsinniga herrar — inte dum alls... Du har kanske hört, att brodern, löjtnanten, som var en odåga och till slut slog sig på massage i Amerika, blef gift med en enormt rik svinslaktaränka från Chicago?...

— Naturligtvis, sade Helga litet vanvördigt. Visst vet jag det. Alla våra tidningar voro så rörande glada öfver partiet, hennes porträtt var i några af dem... Vidare!

— Jo, jag förstod, att Gerda varit med om bröllopet och nu följde med de nygifta till Europa. Jag kan inte säga dig hvad jag kände, när jag först upptäckte henne på båten — jag

hade kunnat omfamna henne. Men jag förstod — jag förstod strax, när jag mötte hennes blick ... Och jag tyckte det var riktigt synd om henne, stackare, när hon mötte mig på promenaddäcket. Du vet kanske, att det i allmänhet tidigt på morgonen är tillgängligt också för andra klassens passagerare. Hon visste inte alls, hur hon skulle ta situationen, som till att börja med hade förefallit mig så oerhördt enkel. Hon försökte vara sympatiskt nedlåtande — det biter nu inte alls på mig, så att det måste hon uppge... Så slog hon om och blef käckt världsföraktande — på mina vägnar, förstås. Det låg inte heller för mig — jag var mycket sober just då. Till slut när exslaktarfrun, så oerhördt eterisk och elegant som bara en amerikanska kan vara, närmade sig oss, blef hon alldeles perplex — jag glömmer inte hennes blick...

— Hur kände du dig? frågade Helga.

— Jag har ju sagt, att jag tyckte det var synd om henne. Jag var ju enkelt klädd och reste på andra plats — naturligtvis ville hon, att den rika svägerskan skulle tro att Winterfeldtarnas svenska bekantskaper voro mera imponerande. Jag förstod det genast och nickade till henne och gick. Hon menade inte ett dugg illa egentligen — det gör inte Ulla Redwood heller — inte ett dugg. Det är bara ett slags konstitutionellt snobberi, som en hel

mängd människor äro bekajade med och omöjligt kunna lösgöra sig ifrån...

Hon teg lite. Systern tittade — liksom frågande — från sidan upp i hennes ansikte.

— Jag talade en gång med... med en af mina vänner om det, fortfor Alexandra — om dessa små förödmjukelser, som man inte undgår... Han var ond på mina vägnar — det blir Karl också... Och jag kunde inte öfvertyga någon af dem om att det egentligen bara är en — hvad skall jag säga — ryggradssvaghet, som de flesta damer lida af.

De hade satt sig upp i släden och voro nu åter på hemvägen. Framför dem — in under granarna — gled ett helt tåg af slädar. Det såg trefligt ut, och Xandra satt och förklarade för sin dotter, som nu var mera vaken, vägens och traktens små märkvärdigheter. Men Helga, som måtte ha tagit sig nära den annars så beskedliga och artiga grefvinnans ovänlighet, återknöt snart samtalet.

— Din svägerska Malin är inte sådan? Tonen var lite ängsligt frågande.

Alexandra skakade på hufvudet. — Du vet ju att hos Skyttarna finns inte tecken till småaktighet, sade hon. Dessutom är hon själf mycket stolt. Och det är ovanligt hos damer, ska jag säga dig — för nu känner jag dem, så att jag kan tala om det. De kunna vara

dryga och högmodiga eller samvetsgranna och egenrättfärdiga — utmärkta, alldeles felfria — men stolta, så som en man kan vara stolt... Nej, då... För resten är stolthet sällsynt också hos män...

Hennes röst var vårdslös, litet föraktligt bitter. Men plötsligt smålog hon — liksom vid ett bestämdt minne — uttrycket i hennes ansikte ljusnade och veknade.

— Hvad tänker du på, Xandra? frågade Helga och smålog ovillkorligt, hon också.

— På mina bekanta, sade Alexandra och såg rakt ut framför sig.

— Men du ser så glad ut?...

— »Men»?... Jag har verkligen också några trefliga bekanta.

— Damer? frågade Helga. Hon visste inte själf, hvarför hennes röst lät så osäker.

Alexandra skrattade:

— Hvarför inte? sade hon på sitt mockanta sätt. Det finns många jag tycker om. När de bara kunna hålla mun och inte alltid tala om sig självfva. Du vet, de kunna bli förtroliga med hvarandra och säga nästan hvad som hälst åt hvarandra, blott de sitta ensamma en kvällstund vid en brasa...

— Det kan jag, sade Helga ödmjukt.

— Vänj dig af med det då, kära du, sade Alexandra i sin förra kyliga ton.

— Xandra, hon såg upp på henne, du har blifvit så underligt hård.

— »Hård», upprepade Alexandra. Och nu lät hennes röst verkligen bitter. Det ligger väl i min natur att vara hård. Med undantag af dig, som är lik mamma, brås vi egentligen allesammans på pappa.

— Pappa är mycket mera världslig än du, försökte Helga försvara systern mot henne själf.

— För det, att han har haft tur med sig. Gud vet, hurdan jag hade varit, om vi hade kommit hem med en million på fickan. Jag hade kanske inte varit så stoisk... Och jag kan inte döma pappa för det att han vill att vi skola ha framgång i världen. Sannerligen, jag vet inte, hvad jag ville göra för att mina ungar skulle kunna klättra så högt upp, att de kunde se ner på... alltihop, slutade hon litet matt.

Helga kom att skratta. Men du tålar dig ju med att inte själf sitta så högt.

— Hvem vet, hur jag tålar mig! utbrast Alexandra plötsligt häftigt. Helga såg lite förskräckt upp, och systern tillade genast i sin förra, halft skämtsamma ton:

— Minns du mammas gamla guvernant, som alltid sade »*le monde*» och »*le beau monde*»? — Jag trodde verkligen så fast som någon på

denna mystiska *beauté.* Men jag har haft den oturen att genomskåda härligheten — nedifrån. De flesta göra det sällan utom från toppen — om de öfverhufvud göra det. Men det är en fullkomlig olycka att göra det nedifrån. Ty man kommer ju dock att se sina barn, som skola lefva i världen och ha lika stor rättighet och lika stora chancer att göra misstag som en själf, gripa efter glasäpplen...

De tego ett par minuter. Ända tills Helga med en liten skakning på hufvudet sade:

— Vilma skulle inte förstå ett ord af hvad du nu har sagt.

— Därför säger jag det heller inte till Vilma. Men Aline skulle begripa mig. — Helga, hon lade plötsligt handen på systerns arm, Helga, jag kan inte med Aline.

— Inte jag heller, suckade Helga. Och Thorborg grälar alltid med henne. Men hvad kunna vi göra.

— Ingenting, sade Alexandra nästan tröstande. Då hon mötte systerns ängsliga, alltför förstående blick, ångrade hon sin egen uppriktighet.

— Ludvigs timme skall väl slå, den också, sade hon — hvarför skulle han gå fri. Och din med en gång, tillade hon plötsligt muntert.

VII.

— Helga och jag ha sett honom, förkunnade Aline högtidligt. Vådligt stilig!

Det var vid kaffebordet på stora verandan en af de allra sista dagarna i maj. Fadern hade redan gått ned på fabriken. Och Ludvig stod med sin mössa i handen, färdig att gå, han också.

— Hvar? frågade Thorborg nyfiket.

— På Löfsjövägen, då vi voro ute och cyklade i förmiddags. Vi hade naturligtvis berättat det förr, om inte morbror varit inne.

Samtalet rörde sig kring Karls och Alexandras vän, Thomas Carter, hvilken, som hela trakten visste, dagen förut kommit till Marieholm för att besöka sin kusin, friherrinnan Stjerne. Hela nejden var intresserad af »diplomaten».

— Cyklade han också? frågade Vilma. Hon hade kommit till Råsnäs för en veckas tid sedan med sin äldsta flicka, som varit sjuk och behöfde luftombyte.

— Han gick, sade Aline kort.

Hon vände sig till Xandra — hennes blå ögon glittrade, hela det lilla fina, ljusletta ansiktet hade ett uttryck af blid, själfsvåldig malice, som klädde det och med ens gaf det en karaktär det annars saknade. Hon sade bara:

— Tänk en sådan tur att han kommer, medan du ännu är kvar...

Karl Skytte, som blott genom hvilan och luftombytet under vinterns lopp blifvit mycket bättre, om än icke ännu fullständigt återställd från sitt onda, tillbragte sommaren på ett sanatorium i Värmland. Under tiden ansträngde sig hans svåger och öfriga släktingar att skaffa honom en passande och i pekuniärt afseende någorlunda fördelaktig anställning. Gubben Orth rörde alltjämt inte ett finger för svärsonen, tog öfverhufvud ingen notis om hans existens. Alexandra och barnen voro ännu kvar på Råsnäs.

— Ja, sade Alexandra, hon såg icke på Aline, det skall bli roligt att träffa honom.

— Jag tänkte alltid, att han var liten och sprättig — jag trodde nästan det hörde till en »attaché». Helga skrattade godmodigt åt sina egna landtliga begrepp. Och så är han stor och lång och blond — lik Karl, tycker jag.

— Det är väl inte så underligt, tyckte fru Orth, då de äro syskonbarn...

— Tror du, att han gör visit här, Xandra? vände hon sig lite oroligt till dottern.

— Nej, svarade Alexandra kort. Det tror jag aldrig kan komma i fråga.

— Så dumt! ropade Aline, uppriktigt missnöjd. Jag afskyr det där vendetta-aktiga, som har kommit på modet här i trakten...

Ludvig skrattade. Han hade svårt att slita sig från kaffebordet, så länge Aline satt kvar.

— Hur kan du afgöra det... om han gör visit eller inte, vände sig Vilma utmanande till Alexandra. Är han så bekant med dig, vore det väl helt enkelt hans skyldighet. Eller kanske han är för snobbig? Vilma misstänkte alltid alla andra människor för denna egenskap.

— Jag ser ofta hans syster, fru Hellwer, i Göteborg, fortfor hon uppretad, då Alexandra ej svarade på hennes utfall. Hon är minsann rätt anspråkslös — ingen af er skulle vilja gå med en sådan promenaddräkt, som hon haft hela våren — och hon umgås hvarken hos Gibsons eller landshöfdingens...

— Kanske hon inte bryr sig om det, försökte Helga att medla.

— Inte bry sig om att umgås hos Gibsons! Du pratar...

Alexandra brast ut i skratt. Hon skrattade så att hon fick tårar i ögonen — »riktigt hysteriskt», sade Aline. När de reste sig upp från

kaffebordet, ursäktade hon sig bara med, att hon hade glömt »hur rolig Vilma var»...

Redan för flera dagar sedan hade Alexandra hört att Thomas Carter väntades till Marieholm. Malin hade varit uppriktigt glad, när hon talade om det tillämnade besöket.

— Om du visste, Xandra, sade hon lifligt, hur mycket roligt vi ha haft tillsammans i vår ungdom. Jag vet nog, att han ofta förefaller lite stel och trög, men Thomas har så många goda sidor, när man riktigt känner honom. Och han är så trofast mot den han en gång kommit att hålla af, liksom de äro allesammans — alla Carters menar jag...

Och Alexandra svarade precis så, som hon antog att det väntades af henne, att hon skulle svara:

— Mot oss har han åtminstone alltid visat sig mycket snäll och hjälpsam.

Men för sig själf smålog hon omärkligt — hon tänkte på hur olik den Thomas Carter hon kände måtte vara Malins gamle vän och pojkkamrat. »Goda sidor» — och Malin, som annars så skarpt och fint brukade kunna karaktärisera dem hon talade om! Här nöjde hon sig med de mest vaga och alldagliga loford.

»Och så inbilla folk sig att de känna hvarandra,» tänkte hon. »Hur många känner man?.. Två, tre människor, som på ett eller annat sätt

stå en orimligt nära — dem, som man älskar, och som man hatar. Och dem, som ha lefvat för så länge sedan, att man kan läsa om dem i böcker»...

... »Stel» — »trög» — det kunde Malin säga om sin egen Henrik! Men på Thomas Carter passade dessa epitet, som kanske passat honom för femton eller tjugu år sedan, alldeles icke. »Stelheten» hade vanan att deltaga i många slag af olikartadt sällskapslif inom två världsdelar fullständigt bortslipat ur hans sätt. Och »trög»! ... Hon för sin del hade nu aldrig sett en karl så snabbtänkt, så fint märkande, så egendomligt mottaglig för stämningar, som han var.

Ovillkorligen stack hon förstulet handen ned i fickan och kände på ett bref, som låg där. Malin, som hela sitt lif blifvit så bortskämd med beundran och ömhet och naturligtvis troskyldigt inbillade sig, att detta besök uteslutande gällde henne!... Hon skulle bara veta... Hon skulle bara veta...

Alexandra klämde hårdt, liksom trotsigt handen omkring sitt bref. Min Gud — det stod inte ett ord i det, hvilket inte hela världen kunde läsa, och det kunde ju hända, att hon inbillade sig alltihop... Men bara det, att han brydde sig om att skrifva — så öppet, så förtroligt och utförligt — till henne, som ingenting alls betydde — det, det... Naturligtvis

kunde hon misstaga sig, och inte var hon så dum att hon inbillade sig... Å, det kunde aldrig falla henne in! — Men för henne, som hade så få nöjen, var denna vänskap han visade henne en stor... förströelse. Då hon här i ensamheten på Råsnäs nästan hvar vecka fick dessa bref och besvarade dem (n u skref hon både tio och tolf sidor, om hon hade lust) var hon, åtminstone en kort stund, i stånd att glömma svårigheter och bekymmer. Hon fick under ett par korta timmar känna sig i rapport med något utanför Löfsjö socken, fick slippa att bara diskutera hvardagsintressen och mer och mindre bedröfliga fakta. Sannerligen: om ingen annan med kännedom om förhållandena unnade henne detta högst oskyldiga nöje, så unnade hon sig det själf.

Naturligtvis visste hon att flickorna mera än en gång gifvit akt på stilen och poststämpeln. — Aline hade till och med då och då tillåtit sig ett litet leende eller en subtil häntydning. Hon hade tvärt afklippt alla dylika kommentarier genom att (»onödigt tydligt», tyckte hon sedan själf förtretad) låta förstå, att det vore i Karls intresse hon underhöll förbindelsen med en af hans mest inflytelserika släktingar. Det v a r ju sant. Hvem kunde komma och säga, att det inte voro sant? Inte ens Thomas Carter själf.

— Om jag vore Malin Stjerne, sade den husliga Helga helt betänksamt (de höllo ännu på att diskutera »diplomaten»), skulle jag ändå dra mig för att för en längre tid ta emot en sådan där bortskämd, nästan utländsk ungherre...

— Å prat! Malin tar allt sådant mycket enklare än vi. Thorborg började samla ihop kaffekopparna. Det faller henne säkert inte en gång in att ta utaf sitsöfverdragen i salongen... Eller hvad tror du, Xandra?

Alexandra hörde henne inte. Nej, kanske inte — sade hon bara förströdt.

— Xandra!

Aline stötte upp dörren utan att knacka. Hon stod på tröskeln och flämtade efter andan, så hastigt som hon sprungit uppför trappan. Det var en timmes tid efter kaffet och Alexandra satt uppe hos sig själf och sydde.

— Här är ett bref till dig — ridande bud från Marieholm... Aline kastade sig ned i chäslongen med armarna öfver karmen — närgånget nyfiken — medan Alexandra långsamt bröt brefvet. Det skulle vara svar tillbaka, sade drängen...

Det var blott ett par vänliga rader från Malin Stjerne: Kunde inte Xandra komma i afton och stanna ett par dagar? Barnen också natur-

ligtvis. De skulle ha skickat budet tidigare, men hade glömt sig med att prata efter middagen... Och så de vanliga hälsningarna förstås.

Alexandra lyfte upp hufvudet mot Aline och hade redan på tungan att be henne säga till därnere, om det kunde låta sig göra att få skjuts, då hennes blick halkade ned till kanten af papperet och stannade vid några ord, skrifna längst nere på sidan — med en helt annan stil — under Malin Stjernes namnteckning. Där stod:

»Kom så snart som möjligt.

Vännen *T. C.*»

Unga fru Skytte blef stående med nedslagna ögon. Hon vek långsamt ihop brefvet.

— Nå? frågade Aline otåligt — väntansfullt.

— Ingenting, sade Alexandra. Hennes röst var ovanligt sträf, hon såg inte upp. — Hvad vill du? frågade hon plötsligt irriterad, då Aline ej gjorde min af att gå.

— Men budet, Xandra?... Det skulle ju vara svar tillbaka...

— Å, det var sant... Jag glömde...

Hon satte sig ned och skref hastigt ett par rader — såg själf, hur stelt och kyligt orden föllo: I afton kunde hon tyvärr inte, men i morgon, ifall Malin ej hade något däremot, ville

hon gärna tillsammans med sina barn komma till eftermiddagskaffet.

Hon betänkte sig ett ögonblick med blyertspennan mot läpparna — hade hela tiden en obehaglig förnimmelse af Alines blick. Ja, det såg alltför konstigt ut att inte skicka honom så mycket som en hälsning... Hon böjde sig åter och tillade:

»Hälsningar till Henrik och till din kusin, som jag mycket gläder mig åt att återse.

A. S.»

Därpå reste hon sig upp och med ett kort »var så god» lämnade hon det löst hopvikna papperet åt Aline, som naturligtvis inte kunde bärga sig utan att i trappan titta igenom den högst intetsägande biljetten.

... Å, så dum — så dum hon hade varit! Som hon då hade misstagit sig! Alexandra tittade ännu en gång ned i sin svägerskas bref och läste den korta vårdslösa efterskriften... »Vännen T. C.»... Hon slet häftigt itu papperet och kastade bitarna ifrån sig. Hur kunde han?... Skrifva det där under Malins ögon! Som om de skickade efter en barnunge till desserten: »Kom så snart som möjligt»... Underligt att han inte också funnit för godt att tillägga: »längtar mycket»... Å, Gud!...

Hon stod och bet sig i underläppen, kände

sig, ensam i skymningen, alldeles blodröd af blygsel och harm. Att hon kunnat misstaga sig så groft, att hon någonsin hade kunnat inbilla sig!...

Ett sådant våp hon hade varit — gått här och på rama allvaret inbillat sig, att det var för henne, för h e n n e s skull, som han plötsligt blifvit så angelägen om att tillbringa en del af sin sommar hos Stjernes. Och så hade han »suttit och pratat efter middagen» med Malin, tills de bägge två alldeles glömt bort bara att hon fanns... Och eftersom flickorna hade mött honom på Löfsjövägen i förmiddags, så måste han ju alltså vara kommen redan i går... Gud vet om Vilma ändå inte hade rätt i, att det egentligen vore hans skyldighet att göra visit här på Råsnäs...

Hon gick fram och tillbaka ett par gånger — satte plötsligt otåligt foten i golfvet och tvärstannade:

— Jag är ändå bra lik pappa! sade hon högt — hånande.

H a d e hon ändå kanske burit sig dumt åt nyss?... Hade hon ändå inte gjort orätt i att visa sig så där lättstött?... Hon hade ju så ofta märkt, att Malin såväl som Thomas själf voro mycket mera rättframma och enkla i sitt sätt än hon var... Det föll dem alltid helt naturligt att utan omständigheter säga en sak precis

sådan som den var — aldrig tänka på, hur det eller det skulle taga sig ut. Hon var icke i stånd till att göra på samma sätt som de — »andra människor», andras dom, andras tillvaro spelade en alltför stor roll för henne, hon kände sig aldrig i fred för dessa »andra». Naturligtvis kunde hon mycket väl se hur plebejiskt detta drag var hos pappa och Vilma: denna servilitet och uppstudsighet i samma andedrag — men innerst inne, trots all sin upproriskhet och hänsynslöshet, hade hon precis samma natur. Och när det gällde, tog denna natur alltid ut sin rätt...

Hon hade åter börjat gå fram och tillbaka i rummet — rastlöst. Nu stannade hon uttröttad, modlös, nästan med en viss leda för sig själf.

— Du store Gud, tänkte hon. Alla dessa bagateller, som för andra människor blott äro bagateller — sådana dimensioner de alltid antaga för mig.

Men taggen satt kvar: hur hade han kunnat sitta och säga till Malin — hon kunde se honom sitta där med benen utsträckta framför sig, medan han lojt och långsamt förde fingrarna fram och tillbaka emot hvarandra — sitta där och säga till Malin: »Jag riktigt längtar att träffa Alexandra igen — kommer hon inte hit i dag?» Och hon — hon, som hade all möjlig möda att nämna hans namn någorlunda ogeneradt och

naturligt! Inte därför att hon var kär i honom — Gud bevare oss väl, så illa var det ändå inte! — men därför att hon... att hon... O, enfald öfver all enfald! Därför att hon gick här och inbillade sig, att han led af olycklig kärlek till henne.

Hon drog hånande på munnen åt sig själf och kom därpå — Gud vet hvarför! — ovillkorligt att titta sig i spegeln.

... Nåja, inte såg hon illa ut precis. Men de flesta skulle nog föredraga till exempel Aline. Och för en karl, som kom från Staterna och hade amerikanska begrepp, liknade hon nog närmast en kvarteron.

Hon kände en viss tillfredsställelse öfver hvar spark hon gaf sig själf. Om hon nu inte hade varit så dum — så simpelt lättstött och dum — hade hon nu kunnat sitta i den vackra gamla salongen på Marieholm och höra nytt från... Washington.

— Xandra!... Men du har ju riglat dörren ... Snälla Xandra, det är kvällsmat. Skynda dig — pappas gröt blir kall...

VIII.

Thomas Carter var äldste sonen till en rik köpman och bruksägare af engelsk härkomst, som bosatt sig i Sverige. Han hade legat några år vid universitetet och därefter — mera enligt sin fars önskan än sin egen — hade han sökt och funnit inträde i den diplomatiska kåren. Han var nu omkring fyrtio år och hade — som hans kusin Malin sade — »utvecklat sig långsamt». Som pojke mindes hon honom skygg och tafatt, ibland våldsam och brutal; som student hade han varit på en gång en vildbasare och en drömmare, och hon var nästan förvånad att efter hans långa utrikesvistelse — först i Bruxelles, därpå i Paris och Washington — nu finna honom vara en behärskad och, som hon sade, alldeles fullvuxen karl med utpräglade konstnärliga och litterära intressen. I sitt uppträdande var han ytterst enkel och oaffekterad — i dagligt umgänge nästan för rättfram — och

hans sätt hade ännu alltjämt för dem, som kände honom väl, en viss reminiscens af den halft ironiska tröghet, den halft brutala skärpa, som i hans första ungdom utmärkt honom. Malin var förtjust öfver att råka honom igen. Han hade, sade hon på sitt öppenhjärtiga sätt, »lefvat precis det lif, som hon skulle haft lust till, ifall hon varit karl»...

— Hur kan du veta det? frågade han skrattande. Hvad vet du om mitt lif?...

— Ingenting, medgaf hon öfverlägset. Men jag har väl ögon i hufvudet... Och jag kan se på dig, eller känna, eller... Jo, du ser ut som om du hade gått igenom en hel del...

Han skakade på hufvudet:

— Jag är rädd för att du har orätt, min kära Malin, sade han bara. Både i Europa och i Amerika har mitt »lif» varit så alldagligt som väl möjligt...

Det första mötet mellan honom och Alexandra hade — trots hans uppenbara glädje att återse henne — varit något formellt. Hon hade i sitt sätt — isynnerhet under sinnesrörelse, eller då hon kände något mycket intensivt — en viss kantighet, nästan tvärhet, som gaf något spändt, forceradt åt själfva hennes ton och hållning. De, som inte tyckte om henne, sade också alltid, att man strax kunde märka, att hon icke

ägde någon vidare världsvana. Det ägde hon heller inte.

Efter denna första korta och, åtminstone för Alexandra, som medvetet och omedvetet väntat sig så mycket af återseendet, otillfredställande eftermiddag hade Malin emellertid inbjudit sin svägerska att tillsammans med barnen stanna en veckas tid på Marieholm. Och redan den allra första aftonen i denna med en viss bäfvan motsedda vecka fick Alexandra anledning att märka, att den vän, på hvars sällskap hon nu visste att hon satte så orimligt högt värde (detta var hennes eget uttryck), ej i något afseende förändrat sig.

Det var en mycket ljus juniafton med månsken. De yngre barnen voro redan i säng och på den stora trappan utåt gården stod Malin Stjerne lutad mot järnräcket och väntade på sin man, som ute på gårdsplatsen gaf några order åt ladufogden. Ebba öppnade ett fönster i öfre våningen och ropade dämpadt godnatt ned till modern.

— Far och mor få skynda sig, sade hon med en blick ut genom den stora inkörsporten, som kastade sin skugga långt in öfver den månbelysta gården. — De andra äro redan halfvägs uppe genom allén, fastän de gå så sakta...

»De andra» voro Thomas Carter och Alexandra, som tillsammans med unge Niklas

Stjerne, trötta af att vänta på Henrik, långsamt, fot för fot börjat spatsera uppåt vägen. Hvart ögonblick vände pojken sig om efter föräldrarna, nervös — med en obestämd, generande känsla af att vara till öfvers.

— Spring tillbaka, Nicke, och säg till mor, att vi gå så smått genom skogen bortåt torpen...

De veko in på den breda skogsvägen, och medan Niklas sprang tillbaka med Thomas' hälsning, gingo de ett par ögonblick pliktskyldigast ännu långsammare. Alexandra lyfte icke ögonen från vägen.

Hon gick barhufvad med en lätt, ljus schal löst hängande öfver axlarna. Med den ena handen lyfte hon upp sin hvita tvättklädning, med den andra stödde hon sig på en lång, tunn hasselkäpp, som Niklas nyss skurit och ridderligt öfverräckt åt henne.

— Malin kunde då åtminstone ha gått med o s s, sade hon litet trumpet.

— Hvarför det? Han stannade plötsligt och vände småleende ansiktet emot henne. Saknar du henne?... Eller ha vi verkligen blifvit så... konventionella?...

— Det är inte för d e t, försvarade hon sig hastigt. Det är inte för det — jag tycker bara ... Hon kom ingen väg, visste inte hvad hon skulle säga, var rädd för att allt hvad hon sade skulle låta dumt eller inbilskt... Därpå såg hon

trotsigt upp, mötte hans blick, skrattade och blef röd. Han hade stannat, hon stannade också, och de fortforo att se på hvarandra.

Och i detta ögonblick — hon kände det med hvar nerv i sig — i detta intetsägande, betydelselösa hvardagsögonblick, under dessa få sekunder af tillfällig, snart störd ensamhet rådde emellan dem den intensivaste, mest harmoniska och lyckofyllda förtrolighet de någonsin känt gentemot hvarandra. Men på samma gång kände de — Alexandra åtminstone kände det — att denna stämning var så ytterligt flyktig, så bristande spindelväfsaktigt ömtålig, att det första ord någon af dem yttrade, ovillkorligen måste sönderrifva den. Och denna visshet hos henne var så smärtsam och stark, att hon ej ett ögonblick fruktade att missförstås, då hon sakta, nästan ohörbart mumlade:

— Å tig... Säg då ingenting...

Och bara på den ton, hvarmed han — liksom tvekande — varsamt svarade: — Jag ville blott tacka dig för dina bref — hörde hon, att för honom hade stämningen, som en sekund slagit bro emellan dem, redan brustit. Den återseendets ljusa fröjd, i hvilken de nyss liksom andats ut, var redan borta. Förhållandet emellan dem var åter dunkelt, oklart, fylldt af tusentals icke erkända faror och svårigheter.

Alexandra tog ett fastare tag i sin klänningskjol och i sin långa staf, i det hon — hastigare — åter började gå framåt den månljusa vägen, oregelbundet fläckad af skuggan från träden och från buskarnas täta löfkronor.

— Som om du någonsin hade något att tacka mig för, Thomas... sade hon sakta, med en viss motvillig blyghet.

Detta var för dem bägge stötestenen i deras förhållande: de många reella, påtagliga tjänster han i det främmande landet i egenskap af rik släkting varit i stånd att göra henne och hennes man. Han visste, att det förödmjukade henne att minnas dem, och han fruktade att bli påmind om dem lika mycket som hon fruktade att en enda minut glömma dem.

— Låt oss inte tala om det, sade han hastigt. Jag önskar, tillade han långsamt, ofrivilligt — att... att det hade varit annorlunda. Jag menar, att ingen af oss någonsin hade behöft...

— Ja, sade hon sakta, mycket uppriktigt. Jag har ofta tyckt, att det var så orättvist, att vi skulle träffas så... så olikställda, hjälpte hon sig med ett svårfunnet ord.

— Hade du då kanske velat, sade han lite förebrående, att någon annan hade fått lof att göra det, som jag tillfälligtvis var i stånd att göra för dig i Amerika?...

— Ja, sade hon ur djupet af sitt hjärta. Tusen gånger hellre.

Och fastän han förstod henne, så var han missnöjd med hennes svar — nästan stött.

— Gör mig i alla fall den tjänsten att aldrig tala om det oftare, sade han stelt, nästan litet kärft.

Hon skrattade — plötsligt på ett eller annat hemlighetsfullt sätt befriad från denna börda af tacksamhet, som så länge tryckt henne. Hon vände sig om emot honom och stod stilla på vägen i månskenet — rak och fin i sin långa hvita klänning, som gjorde henne längre än hon var, med det smala, högburna hufvudet öfver den skärpliknande hvita sjalen, som, löst virad omkring halsen, öfver skuldran föll långt ned på ryggen.

— Alexandra! Han tog ett steg fram emot henne och visste knappt själf, att han hade mumlat hennes namn. Hon hörde hans stämma skälfva och såg lågan i hans blick, hjärtat i hennes bröst stod nästan stilla... Jag har längtat... han talade så lågt, att hon knappt kunde höra hans röst.

Det dröjde ett par sekunder, innan hon talade. Men när svaret kom, kom det med hennes vanliga allvarliga, en smula beslöjade och dämpade röst:

— Vi ha också längtat...

Detta nästan obetonade, halft otydliga »vi», som hon — halft omedvetet — brukat som försvarsvapen mot honom, förekom henne själf så osant och fegt, att hon medan ordet halkade öfver läpparna inte ens vågade möta hans blick. Men det hade gjort sin tjänst; han hade hört — och förstått. En annan man hade Thomas Carter möjligen i detta ögonblick kunnat ignorera, kasta åt sidan, men Karl Skytte, hans vän och släkting, bruten af bekymmer, sjukdom och otur, hjälpbehöfvande, mer beroende af sin hustru än någon annan karl han kände... Nej!...

Han blef stående framför henne med sänkt hufvud och nedslagna ögon. I det osäkra ljuset kunde hon — blott med en enda hastig blick — skymta, hur hans ansikte under de sista sekunderna hade förändrat sig...

Och plötsligt, medan de åter bredvid hvarandra började gå framåt skogsvägen, begynte Alexandra tala — fort, i ett, nästan feberaktigt muntert — berätta historier om sig själf och barnen från öfverresan och ankomsten till Sverige. Hon gjorde det på ett egendomligt målande, förstående sätt, icke pretentiöst som så många mödrar, men okonstladt humoristiskt och naturligt...

Som så ofta förut hade hon — lite hårdhändt direkt — bakom den sköld som hon visste

Karls namn vara, åter undgått den förklaring hon på en gång fruktade och i djupet af sitt hjärta längtade att höra, och som han i detta ögonblick brann af otålighet att få komma fram med. Men hon ville inte — hon ville inte höra det ord, som för alltid skulle förstöra deras förhållande till hvarandra, ge henne samvetskval, sätta henne kvifven på strupen genom att en gång för alla tvinga henne till ett val, ett val, som... Inte för något pris i världen ville hon tvingas att tala, att tillstå, att antingen förneka sig själf eller förneka en annan.

Niklas kom flåsande, med benen på nacken och gaf besked om, att far och mor väntade dem utanför den nya granplanteringen. Mor tyckte att det var för sent att gå så långt som ända till torpen i afton...

De följande dagarna, då återseendets första rörelse lagt sig, återtog förhållandet mellan Alexandra och hennes vän — nästan utan att hon behöfde göra sig någon synnerlig ansträngning därför — ungefär samma karaktär som det haft under den sista tiden i Washington. Trots sin tidtals uppblossande, lidelsefulla häftighet var Thomas Carter i hvardagslag och under vanliga förhållanden en något maklig natur, utan egentligt själfförtroende, trofast och passiv, alltid skeptiskt benägen för att undervärdera sin egen per-

sonlighet. Därför hade Alexandra, så beslutsam och säker på handen, alltid på det hela taget känt sig starkare än han. Och med vissheten om att ånyo vara i stånd att själf utstaka gränserna för den förtrolighet, hon icke tyckte sig kunna undvara och icke ville afstå ifrån, återfick hon sitt öppna och naturliga sätt, sin stolta rättframhet och sin bittra, lite cyniska glädtighet, som i hans ögon gaf en så egendomligt färgrik, betagande relief åt hennes trumpet sombra skönhet.

Med en viss vaken förvåning, som dock aldrig ett ögonblick antog karaktären af misstroende eller ogillande, hade Karls syster gifvit akt på den intimitet, som ögonskenligen existerade mellan hennes kusin och hennes svägerska. Naturligtvis sade hon ingenting åt Xandra — denna skulle aldrig tillåtit det och hon själf skulle aldrig fått det öfver tungan — men en kväll, då hon för ungefär femtionde gången såg Thomas och Alexandra vända vid ändan af den breda grusgången framför salongsfönstren, kunde hon inte hindra sig från att se på sin man.

— Ja, sade Henrik Stjerne och skrattade: hans hustrus minspel var i regeln alldeles genomskinligt uttrycksfullt. — Det var allt, ett vådligt experiment Vår Herre gjorde, när han skapade världen full af män och kvinnor! Det går — men hur går det?...

— Bra, tänker jag, sade Malin kort. Och misstänksamt:

— Hvarför?...

— Ja, hvarför? sade Henrik oskyldigt. Jag undrar, hur jag egentligen kom att tänka på det...

— Nu ska jag säga dig en sak, Henrik, tog Malin lite väl hett i — han hade ju egentligen inte sagt något farligt! Du måste inse att Alexandra kan man inte bedöma på samma sätt som andra. Hon har gått igenom förfärligt mycket och — på ett eller annat sätt — — hon är inte lik andra damer.

— Nej, medgaf han. Hon har hvad ni sinsemellan bruka kalla »karaktär». Och därmed menas, tror jag, att hon kan säga »nej» och att hon kan tiga.

— Det kan jag också, sade Malin hastigt.

— Hvem har sagt, att du är lik andra fruntimmer?... För resten, tillade han retsamt — tiga kan du nog, men säga »nej» har du mycket svårt för.

Hvarpå Malin, utan att bry sig om att försvara sig, omotiveradt utbrast:

— Jag önskar att Karl inte vore fullt så långt borta...

IX.

Alexandra var åter hemma på Råsnäs — hon sade själf, att hon »var glad öfver att vara det». Och hon lofvade sig själf, att det skulle vara länge, innan hon åter tillbragte en vecka på Marieholm. »Jag har inte rättighet till att så där låta mig försoffas och förfinas», sade hon bryskt till Helga i ett oemotståndligt behof af att för sig själf ursäkta och bortförklara den känsla af otillfredsställelse och bitterhet hon alltsedan hemkomsten erfor.

Och den menlösa, hjärtegoda Helga svarade:

— Jag önskar, Xandra, att vi kunde göra det lika trefligt för dig som din mans släktingar. Men sedan du reste... Hon suckade och fortsatte icke.

— Hvad nu? Hvad står nu på? frågade systern oroligt, ett ögonblick glömsk af sina egna komplicerade bekymmer.

— Å, det har varit så mycken ledsamhet för Thorborgs skull i den här veckan... Pappa såg henne utanför järnvägsstationen spatsera fram och tillbaka med Birger Birgerson, och du vet... Helga såg uttrycksfullt på sin äldre syster.

— Jag kan tänka mig alltihop. Det blef väl en förfärlig scen, när hon kom hem, stackare?...

— Du behöfver minsann inte stackra Thorborg! Hon förklarade bara pappa rent ut, att då hon för längesedan var myndig, så hade hon rätt att göra hvad hon ville i detta fall. Det var uteslutande för mammas skull, sade hon, som hon stannat hemma så länge som hon gjort...

— Men — Alexandra drog på det — tror du nu egentligen att Birgerson är en så utmärkt karl?... Är det verkligen för Thorborgs egen skull han är så — ihärdig? Tror du inte, att han hela tiden har tänkt bra mycket på hennes pengar?...

— Jag vet inte, mumlade Helga missmodigt. Liksom alla landtbrukare har han det ju rätt besvärligt och krångligt, och... Jag vet inte. Det kan nog hända.

— Jag kan egentligen så väl förstå, utbrast Alexandra plötsligt, att pappa inte kan vara hänryckt öfver att se oss alla på det sättet gå och kasta bort oss.

Men när hon mötte Helgas förvånade, ängsligt förskräckta och frågande blick, tillade hon lugnare, liksom förklarande:

— Med hans hela lifsåskådning, menar jag, och efter all hans sträfvan...

Hon afbröt samtalet — skamsen och missbelåten öfver den vändning det tagit — innan stackars Helga hunnit lätta sitt hjärta på hälften af hvad hon hade att tala om.

Antingen det nu uteslutande var den halsstarriga Thorborgs skull eller inte, stämningen i hemmet var sannerligen, då Alexandra kom tillbaka från Stjernes, ytterligt tryckt och tung. Gubben gick omkring som ett åskmoln, såg mörkt på allting bakom sin blå lorgnett, pikade modern och Helga för »oordning» i hushållet och fann fel i allt hvad Ludvig företog sig på fabriken. Till sin yngsta dotter talade han knappt. Tyst, utan att beklaga sig, men med djup förbittring bar Thorborg hans ovänlighet.

Fru Orth var alltid den, som under sådana förhållanden led mest. Hennes skygga finkänslighet och oöfvervinneliga lojalitet förbjöd henne att någonsin med barnen — hvilka sinsemellan talade öppet nog — diskutera fadern. Hennes hjärta ömmade för stackars Thorborg, som hon nu såg på väg att bryta sig ut ur hemmet och sannolikt gå samma eller liknande svårigheter till mötes, hvilka Alexandra en gång under lik-

nande förhållanden blifvit invecklad uti. Och denna moderns hjälplöshet och djupt kända oförmåga att värja sina barn mot faderns ofta orättvisa missnöje, hvars yttringar det aldrig föll honom in att söka behärska, pinade syskonen mera än någon af dem ville tillstå. Alla — kanske dock mest Ludvig — kände de sig, hvar gång de mötte moderns ångestfulla, liksom om förskoning bedjande blick, ytterligt förödmjukade i sitt trots, komplett värnlösa. Ingen af dem hade hjärta att genom att sätta hårdt mot hårdt ännu mera öka bördan, som denna tåliga och skröpliga moder, utan att någonsin klaga, så länge burit. Och när hon på sitt skygga, förskrämda sätt ibland kunde säga:

— Ni veta ju att pappa håller så innerligt af er alla, att han alltid menar det bästa —

Då fanns det ingen af dem, som någonsin hade mod att säga henne emot, ty — rättvisa som de alla voro — visste de ju, att hon i det stora hela i själfva verket hade rätt. Fadern älskade dem, han lefde endast och allenast för dem, och han hade själf ingen aning om, att hans härsklystna, passionerade, sig allt bemäktigande ömhet för de vuxna och fullt utvecklade barnen kändes som ett tyranni, ett nästan outhärdligt band på deras innersta fria vilja, ett pinande, stängande hinder för utvecklingen af deras egen individualitet.

Aline, rädd och smidig som en råtta, höll sig under »de stora mörktiderna» alltid undan, var aldrig till finnandes utom vid måltiderna och sade i morbroderns närvaro sällan ett obehöfligt ord. Hennes hycklande, blinda lydnad, hennes nervösa, vettskrämda feghet enerverade Ludvig, som — uteslutande upptagen af huru han på bästa sätt skulle kunna förbereda fadern på sitt tycke för henne — kände mindre och mindre lust att åtaga sig systrarnas sak. Det nedsatte honom i hans egna ögon, gjorde honom inför honom själf till en ömklig stympare, att han, en stor och kraftig karl på trettiotre år, inte för länge sedan af fadern fordrat en så pass själfständig ställning vid den stora verksamhet, hvartill han var den naturliga arfvingen, att han kunde bygga sig sitt eget hem. Men den från modern ärfda finkänsligheten och försagdheten gjorde det svårt för honom att i detta fall uppträda pockande; han visste att alla dylika anspråk från hans sida blott skulle mötas med oförstående hån: »Har du inte allt hvad du behöfver, kanske? Står inte hela Råsnäs till ditt förfogande? Är inte allt hvad mamma och jag ha ditt?» o. s. v. o. s. v. Därför föredrog han att tiga »ännu så länge», och fann sig i att kyssa Aline i hemlighet, hvilken med sin outrotliga lust för krokvägar, förslagen och intrigant af naturen, alldeles inte hade något emot denna kurragömmalek. Tvärtom.

Ludvigs stadiga karaktär, hans för hvar dag växande passion för henne var ju också en i och för sig alldeles tillfredsställande borgen för hennes framtid — till och med, om hon nu komprometterade sig en smula för hans skull. Hon var ung, hon hade tiden för sig, och för ögonblicket smakade stulna kyssar henne bäst.

Under den — för att tala med Aline — »stora mörktid», som gubben Orths missnöje med Thorborg och ovilja mot hennes friare plötsligt åter framkallat öfver Råsnäs, visade sig Vilma, den annars af syskonen litet tillbakasatta och kritiserade Vilma, vara till stor tröst och hugsvalelse för hela familjekretsen. Thorborg hade alltid påstått, att hon hade »tjockare skinn» än de andra, och det var under dessa omständigheter en lycka. Hon var den enda, som vid middagsbordet talade öppet och frankt med pappa, förstod att intressera honom och hålla målron vid makt. Mamma sade sällan något — det hade hon vänjt sig af med för länge sedan — Ludvig och Thorborg hade alltid sitt att tänka på, Helga, som aldrig hade stort att tala om, lät sig nu genom sin intensiva sympati för syskonen helt och hållet förstummas, och Alexandra hade, sedan hon kommit tillbaka från sitt långa besök på Marieholm, blifvit så underligt apatisk och liknöjd för dem alla.

En eftermiddag, då hela familjen var bort-

bjuden och Xandra tillika med Thorborg var ensam hemma för att — som det hette — »taga vara på barnen», blef hon, som icke på flera dagar hört det minsta från Marieholm, öfverraskad af ett högst oväntadt besök.

Hon var ensam ute i den stora varma glasverandan, där hon — på knä på den gula halmmattan midtför de öppna dörrarna åt trädgården — just höll på att hjälpa sin dotter Eva, uppkrupen på stolen framför henne, att knäppa kängorna. Plötsligt föll en skugga öfver det glänsande ljusa golfvet — hon såg upp och såg Thomas Carter stå nedanför trappan.

Han lyfte på hatten och hon nickade goddag utan att resa sig upp. Men hennes ögon hade tydligt sagt honom, hur förvånad och glad hon blef.

— Stora dörren var bommad och stängd, sade han leende — halft ursäktande. Hon reste sig upp och bad honom lite tafatt komma in.

Pianospelet upphörde i salongen. Lotten Falkner skymtades i dörren — det låg något fientligt misstänksamt, som nästan påminde om morfadern, i den korta, hastiga blick barnet kastade ut på verandan.

— Det är min systerdotter — syster Vilmas flicka, sade Alexandra vårdslöst förklarande. Lotten neg tafatt — hon såg slankig och förvuxen ut i den skrynkliga sitsklänningen, som

knappt räckte öfver knäna. Se om du kan finna moster Thorborg, Lotten, och säg henne att här är främmande från Marieholm...

... Min yngsta syster och jag äro ensamma hemma, fortsatte hon onödigt omständligt, medan hon utan att se på honom med en inbjudande rörelse sköt fram en korgstol och själf satte sig på andra sidan om bordet.

Eva hade, utan att hälsa på den främmande eller taga vidare notis om besöket, själf brådskande fullbordat knäppningen af sina nya kängor. Nu satte hon fötterna ned på golfvet och reste sig upp.

— Men Eva... sade modern ogillande, nästan generad. Sådana fasoner! Nig nu för farbror Thomas och kyss mamma, så kan du sedan få lof att springa din väg...

Eva var spenslig och smal, alltför gänglig för sin ålder, mycket mörk, med moderns stora, orädda blick. Thomas Carter fångade henne i bägge armar och lyfte henne högt upp mot taket.

— *Don't*, sade hon otåligt på sitt emigrantspråk. *Please, put me down* ...

Han skrattade och lät henne springa. Alexandra vände på hufvudet och såg efter henne.

— Hon märker, att du är svag för henne, sade hon.

— Du menar att det är därför hon alltid är så spansk emot mig, log han.

— Jag vet inte, Alexandra drog korggungstolen närmare intill bordet och böjde sig fram för att samla ihop sina sysaker. Barn äro så konstiga att komma underfund med. Hon tycker redan inte om dig...

— Redan?... sade han hastigt — frågande — med en ännu mera frågande blick. Hon blef röd, låtsade icke höra, och böjde sig, utan att möta hans ögon, djupare ned öfver den stora arbetskorgen.

Ingen af flickorna på Råsnäs hade egentligen sinne för kläder — Vilma dock något, men hon klädde sig banalt storborgerligt — och Alexandra så föga, att hon nästan kunde kallas slarfvig. Men hennes billiga, färdigköpta klänningar, alltid ytterst enkla, sågo ändå för det mesta ut, som om de både voro tänkta, tecknade och sydda just åt henne. Hennes rent fysiska originalitet var så stark, att den förmådde sätta stil på till och med en i regel rätt försummad toilett.

I dag hade hon en sommarklänning af gul, enfärgad piké, sparsamt monterad med smala svarta sammetsband och hopfäst i halsen med en mörkröd granatstjärna. Sammansättningen var lite banal — nästan tarflig — och dock tog hon sig bra ut i denna dräkt, hvars färger i

solskenet blefvo ännu starkare. Han kom ihåg klänningen från i fjor — från Washington. Hon hade haft den på sig en eftermiddag, då hon tillsammans med sin lille gosse kommit upp till honom för att låna ett par svenska böcker till Karl, som blifvit sämre och måste ligga till sängs. Han mindes, hur hon, då han bjudit henne på eftermiddagsté, hade suttit på en liten svartlackerad stol bredvid den mörkgröna portièren — midt i solskenet liksom nu. Han kunde s e henne...

— Jag har i morse haft bref från min far, bröt Thomas ändtligen den alltför långa tystnaden. Det är mitt egentliga ärende, hvarför jag tillät mig... Han antar, att det lär kunna låta sig göra med den där platsen åt Karl. Men det är långt borta — högt uppe på Dal — nära norska gränsen...

— Så mycket bättre — hon talade lågt och hastigt, nästan ovänligt. Ju längre bort vi komma... Hon afbröt sig hastigt.

Han såg på henne — halft vredgadt, liksom förebrående. Hon mötte hans blick och skrattade plötsligt.

— Nu stöter jag dig igen?... Jo, Thomas, jag s e r det. Bara för det att jag en half minut är uppriktig och säger precis hvad jag menar...

Han tog varsamt hennes hand, som hvilade på bordet, böjde den sakta upp och ned

i sin och behöll den. Hon svarade inte, skakade bara på hufvudet.

— Åjo — du kan gärna medgifva det. Jag vet att jag ofta stöter er alla. Det är det, som Malin kallar min »ryskhet». Hon gjorde en liten min och försökte skratta. Jag är olik er... Framför allt — hon sänkte rösten — är jag olik dig.

— Nej, sade han lågt och böjde sig fram. Och ännu en gång — intensivt nekande: nej.

— Jo... hennes röst var nästan ohörbar. Hon drog sakta sin hand ur hans och rätade sig upp i stolen.

— Och ändå, sade hon efter en paus, långsamt — hennes röst lät upprörd: Och ändå vet jag, att jag, när det gäller, kan lägga minst lika mycket band på mig som... som Malin.

Hon mötte hans vältaligt frågande blick och ångrade plötsligt bittert hvad hon sagt. »Hvad tror han?» tänkte hon oroligt. — »Hvad tror han att jag menar?... Han måtte väl aldrig tro»...

Med en nervös rörelse satte hon sig bättre till rätta i den djupa gungstolen. Hon kände sig — hvilket sällan hände — djupt förvirrad, irriterad på sig själf och öfver hans tystnad och ännu alltjämt lika frågande blick.

— Vet du... Hon försökte göra sin röst stadig: hon måste ju säga något — jag nästan ångrar, att ni fingo mig till att resa från Amerika...

— Ja, sade hon och skrattade till. Men hon såg icke på honom, medan hon talade. För jag märker, att jag duger inte till att gå och vara sysslolös här hemma. Om bara Karl hade kunnat tåla det, så hade jag för min del allra bäst passat till att sitta och sträfva ihop en förmögenhet i ett blockhus i yttersta Västern. Jag måste ha någonting att göra! utbrast hon. Det lät som ett undertryckt nödrop.

— Hur kan jag hjälpa dig, Xandra, när...

— Du vet ju, afbröt hon honom hastigt, hvad jag har att brås på?... Min farfars mor var en finsk trollpacka, som trälade ihop silfverpengar och gömde dem i sina strumpskaft. Jag är säker på, att jag är lik gumman. Och när vi komma upp i den där afkroken i Dalsland, skall jag visa det...

Carter hade stigit upp från sin plats och gick, medan hon talade, med sänkt hufvud och händerna i byxfickorna långsamt fram och tillbaka på det långa verandagolfvet. När han kom bakom hennes stol stannade han och lade sakta handen ofvanpå hennes hufvud.

— Du behöfver inte göra några omskrifningar — han förde smekande handen öfver hennes svarta hår och talade lågt med intensiv värme. — Som om jag inte visste, Xandra, att du är den modigaste lilla stackare i världen...

— *Don't*, som Eva säger... Hon drog undan

hufvudet och försökte skratta. Men hennes läppar skälfde, hennes ögon voro våta och hon kände en rent af hysterisk kväfning i halsen.

— Skall jag berätta något för dig, Xandra? .... Det kom långsamt, myndigt, med starkt tillbakaträngd känsla. Hans hand hvilade ännu, skyggt smekande öfver hennes mörka hår.

Hon svarade inte — slöt ett ögonblick ögonen, där hon satt.

— Låt oss börja från början, fortfor han i samma ton. Du skall veta, att när vi för två år sedan träffades i Washington...

— Å, låt bli! sade hon nervöst, nästan skarpt. Hon ryste till. Rif det nu inte upp igen, alltsammans...

Han teg och tog sakta sin hand undan från hennes hufvud. Hon reste sig upp och stod plötsligt framför honom. Och när han nästa gång talade, såg han på henne — rakt in i hennes tårglänsande, beslutsamma ögon.

— Du *vill* alltså, att jag fortfarande skall tiga? mumlade han upprörd. Du *förbjuder* mig att tala?...

— Ja, sade hon tonlöst, i det hon sänkte ögonen under hans blick. Ja...

Thorborg hade stökat ute bland jordgubbarna i köksträdgården och måst göra en hastig toilett, innan hon tordes visa sig för »diplomaten». Nu stod hon emellertid i salongsdörren,

fin och fraiche, gästfritt småleende — en smula nyfiken.

Alexandra förde ett ögonblick handen öfver pannan och håret, i det hon vände sig mot systern: Ändtligen, sade hon... Jag trodde nästan att du också hade gifvit dig i väg.

Hon presenterade Carter, som sade något artigt om stället och trädgården och det vackra vädret. Han frågade icke efter den öfriga familjen, och Thorborg förstod att han blott för en eller annan angelägenhets skull sökt Alexandra.

— Jag har sagt till om kaffe, sade Thorborg lite osäkert till systern. Ni gör oss väl det nöjet — vände hon sig till den främmande — att stanna och dricka det tillsammans med oss?...

Alexandra kunde inte förklara för sig, hvarför Thorborg plötsligt föreföll henne så tvungen och tillgjord i sitt sätt. Men hon var glad öfver, att hon talade så mycket. Själf märkte hon, att hon just inte hade mycket att säga.

»Jag kan inte mera tala naturligt med honom i närvaro af en tredje person,» tänkte hon ångestfullt. »Det är mig omöjligt. Hur skall det gå?... Hur skall det gå, när jag nästa gång kommer till Marieholm?»...

X.

— Nu ser jag vagnen uppe i allén, farbror Thomas...

Det var Ebba Stjerne, som feberaktigt brådskande stack sitt strålande ansikte in genom dörröppningen. Thomas Carter såg upp från tidningen och hann knappt ge henne en nick, förrän hon åter var borta. I det han reste sig upp och mekaniskt drog ett tag i västen, smålog han för sig själf åt hennes ystra ifver. Mycket riktigt — där var vagnen: han hörde utifrån trappan de två yngsta pojkarnas välkomnande indiantjut.

Det var äldsta syster, som väntades i dag — den nästan adertonåriga Agnes, som hela sista året vistats i en pension i Auteuil. Henrik och Malin hade bägge farit ned till femtåget för att möta henne.

När Thomas Carter dröjande, lite generad för att kanske vara *de trop* vid en familjescen

eller genom sin närvaro möjligen lägga band på den nyss hemkomnas glädje öfver mötet med de sina, trädde ut i tamburen, voro redan de första stormande hälsningarna mellan syskonen utbytta. Men Ebba stod ännu och nästan hoppade jämfota af ifver, medan hennes far ute på trappan gaf order angående bagaget och den äldste brodern omsorgsfullt samlade ihop några halfvissnade buketter, som systern i hastigheten låtit bli liggande i vagnen.

Malin nickade till sin kusin under den stora hatten, som hon, med bägge armarna upplyfta, just höll på att taga af sig — strålande öfver hela ansiktet. Hon hade alltid haft en egendomlig förmåga att meddela sin egen stämning åt andra — liksom smitta dem — och med en varm, broderlig känsla af ömhet för henne, hvilken på samma gång gjorde honom själf glad, såg han nu hur genomlycklig hon var öfver att åter ha dottern hemma.

— Det är farbror Thomas, Agnes...

Den unga flickan hade stått med hufvudet öfver skuldran för att se utåt vagnen — nu vände hon sig om och blef plötsligt röd, då hon upptäckte den främmande. Hon smålog vagt, halft förläget, gick honom med ett par steg till mötes och räckte honom handen.

Hon var lik sin mor, tyckte han genast — bara blondare, med faderns mera regelbundna

ansikte och den Stjerneska släktens ovanligt ljusa hy, obetydligt fräknig öfver näsroten och under ögonen. Men hon hade Malins uttrycksfulla grå ögon — en smula mörkare, kanske, och större än moderns — och munnen hade samma halft blyga, halft skälmska leende, som Thomas alltid från hennes tidigaste ungdom kunde minnas hos sin kusin.

När hon nu härute i tamburen kom emot honom i sin långa moderna pariserkappa eller rättare resrock och sin näpna mörkgråa toque på det ljusa håret, såg hon fin ut — elegantare än han på länge sett en ung flicka, behärskad i sina rörelser, naturligt och lugnt graciös... Och i stället för att hälsa farbroderligt familjärt på henne, kände han, hur han ovillkorligen liksom rätade på sig, innan han, artigt bugande, tog hennes hand.

— Inte sant, Carter, hörde han Henrik Stjernes upprymda röst, med en klang af omisskännlig stolthet och belåtenhet. Tycker du inte, att Agnes riktigt kommit att likna Malin...

— Sådan som »Malin» var på den tiden, inföll modern leende.

I det första återseendets ovillkorliga respekt och hänryckning behandlade de öfriga syskonen Agnes som en drottning. Om hon genast ville gå in och dricka kaffe, eller hon kanske först hellre ville gå upp på sitt rum?... Ebba kunde

nästan inte bärga sig för att hviska något om det nya blå öfverdraget på chäslongen, hvilket skulle vara en hemlighet...

— Och glöm inte att hälsa särskildt på gamla Lina, när du går ner till folket, förmanade modern.

Ute på verandan väntade det något försenade eftermiddagskaffet. Emma i köket hade minsann kommit ihåg varma våfflor till fröken Agnes — hennes gamla älsklingsrätt. Bröderna och Ebba täflade om att göra henne uppmärksam därpå och oupphörligt bjuda henne fatet.

— Men hvarför har far låtit hugga det gamla gråpäronträdet, medan jag var borta?... Agnes hade ställt sig med sin kaffekopp uppåt verandapelaren och såg strax förändringen.

— Men det skref jag ju till dig om, skrek Ebba förebrående. Åskan slog ju ner i det i våras...

Carter fann sig komplett bortglömd. Men det roade honom — han kände sig helt ömsint betagen, nästan rörd öfver det okonstlade sätt, hvarpå hela familjen denna första eftermiddag tycktes gå upp i Agnes och odeladt ägnade sig åt henne. Alltsedan han — tämligen tidigt — skildes från sin enda syster, som han aldrig stått synnerligen nära, och sin kusin Malin, som han lärt sig betrakta som en andra och kärare syster, hade han egentligen haft föga

intim beröring med unga flickor. Och under de sista tio à tolf åren i utlandet hade han blott på ett mycket konventionellt sätt i sällskapslifvet varit tillsammans med dem, utan att någonsin ha fått tid och tillfälle att riktigt växa fast i en bestämd umgängeskrets. Agnes Stjerne representerade därför en nästan helt ny erfarenhet för honom. Och han fann också hos henne genom sin släktskap med henne, genom hennes sväfvande, ibland mera, ibland mindre märkbara likhet med sin moder, så mycket bekant, som påminde honom om hans ungdom och om lifvet i hans föräldrars hus.

Blott den omständigheten, att den unga flickan bar samma namn som hans egen aflidna moder — Malins moster — burit, gjorde, att hon liksom genast kom att stå honom närmare. Och då han en gång utanpå hennes tunna hvita sommarklänning lade märke till ett litet venetianskt halsband af bleka koraller, omväxlande med små äkta pärlor, hvilket han tydligt påminde sig ofta ha sett kring sin mors hals, kunde han med en viss rörelse ej låta bli att anmärka:

— Det där har bestämdt varit mammas?...

— Ja, sade Agnes småleende, smickrad öfver att han gifvit akt på det och genast igenkänt det. Moster Agnes har ju burit mig till

dopet, och jag fick flera småsaker och smycken efter henne...

Han tyckte själf det var sentimentalt — »franskt», som han kallade det — men flickan fick genom minnet af modern, hvilken han som pojke nästan dyrkat, en viss nimbus öfver sig, som strax utmärkte henne framför alla andra unga flickor. »För det att jag så länge kastats omkring som en boll bland främmande människor får naturligtvis allt, som påminner om hemmet, långt mera värde för mig än för andra,» sade han en dag till Malin, som skämtade öfver, hur föga blaserad »lifvet i ambassadhotellen» gjort honom.

— Det är en reminiscens af min borgerliga brittiska härkomst, kära Malin — jag har en viss outrotlig svaghet för »*my own people*».

— Det är lyckligt för *your own people*, svarade hans kusin hjärtligt. Och jag vet, att du menar det. Du visade det bland annat i Washington, då du var så snäll mot Karl och Alexandra...

— »Snäll,» upprepade han och skiftade plötsligt färg. Å...

— Jag vet inte hvad jag annars skall kalla det för, fortfor hon i samma moderligt berömmande ton.

Den otvetydiga uppmärksamhet, han under de sista dagarna visat Agnes, hade fullständigt

lugnat Malins sväfvande farhågor angående den märkvärdiga förtrolighet, som under Alexandras besök i förra veckan tyckts råda mellan henne och Carter. »Det är nog bara hans vanliga sätt,» tänkte hon nu — »något han har lagt sig till med ute i stora världen»...

— Jo, du är snäll, återtog hon med öfvertygelse. Och inte det ringaste bortskämd. Här sitter du till exempel dag efter dag och håller till godo med mitt och barnens sällskap...

— Är det meningen, att jag nu skall säga något mycket artigt?...

— Prat! Jag har alltid vetat, att du håller minst lika mycket af mig som af din syster. Men det är inte det det kommer an på: man kan hålla af och ha tråkigt...

— Jag har aldrig tråkigt.

— Nej, sade hon tankfullt och såg plötsligt allvarligt på honom med handen under kinden. Det märker man och ibland undrar jag på, hur det kan vara. Det är något du alltid tänker på...

Hon mötte hans blick och fruktade plötsligt att ha sagt något, som han inte tyckte om.

— Du skulle ha gift dig, Thomas, sade hon muntert. Ty du är verkligen den hemtrefligaste karl jag vet i ett hvardagsrum. Är aldrig i vägen, bråkar aldrig, skräpar aldrig...

— Ett riktigt ideal för en gammal ungkarl! skrattade han plötsligt uppsluppet.

Agnes, som just aldrig sade mycket — däri liknade hon inte sin mor — såg hastigt från sidan upp från sitt broderi: flyktigt, kyligt undersökande, liksom om hon med ögonen tog mått af honom.

— Agnes tycker, att du är orättvis emot dig själf, sade Malin förebrående.

Ehuru det skulle ha berört friherrinnan Stjerne i högsta grad obehagligt, ifall hon hos sin dotter upptäckt någon annan känsla för Thomas Carter än den allra ljummaste släktvänskap, smickrade det i hög grad hennes modersfåfänga att iakttaga den nästan vördnadsfulla uppmärksamhet, den aktgifvande beundran samma man ägnade Agnes. »Inte för det, att han egentligen bryr sig om henne, naturligtvis» — som hon sade till Henrik, för hvilken hon sällan kunde dölja sina tankar. »Bevare mig väl! — en sådan gås är jag förstås inte att jag tror något dylikt, men...»

— Men du ville gärna kunna tro det?...

Hon gjorde en häftig, afvärjande rörelse. Känner du mig verkligen så illa, att du tror, att jag ville Agnes skulle ha en man, som är öfver tjugu år äldre än hon?... Nej, då. Och som jag säger: det har heller ingen fara... Han har säkert en helt annan smak. Hade han tyckt

om unga flickor, hade han nog gift sig långt före detta...

... Men i vårt klimat utvecklas en flicka så förtvifladt långsamt, fortsatte hon tankfullt sina reflexioner. Först bortåt de trettio eller så, äro vi någorlunda färdiga med... hvad skall jag kalla det?... med vår »*éducation sentimentale*».

— För min del, sade Henrik torrt — hoppas jag, att det skall vara en god stund, innan Agnes ens begynner på sin.

Malin skakade på hufvudet: Gör dig bara inga illusioner i den vägen, sade hon. Visst vore det väl, men... Vet du hvad jag har tänkt på? Hon lät tidningen helt och hållet sjunka och lutade sig förtroligt fram emot sin man. Det var redan kvällskumt och de sutto vid ett af de öppna salongsfönstren, från hvilket de kunde se Thomas och Agnes långsamt spatsera fram och tillbaka på grusgången — på precis samma plats, där de bägge knappt fjorton dagar förut sett honom promenera med Alexandra.

— — — Vet du hvad jag tänker på, sade hon ännu en gång. Jag har ofta tänkt på, att liksom man i södern om våren klyfver eller genomborrar de unga olivträden för att hindra dem från att bli sjuka — du minns nog, hur de bära sig åt?... så borde man ha förmåga att vid passande tidpunkt och utan alltför mycken smärta gifva det unga hjärtat ett hälsosamt sår...

Så att det inte sedan behöfde förblöda eller inflammera...

— Jag ville se dig besluta dig för kirurgen, som skulle företaga operationen, sade Henrik ironiskt. Känner jag dig rätt, Malin, läste du hellre in våra flickor i källaren därnere.

— Ja, sade Malin med ett skratt, som slutade i en suck. Du har nog rätt: jag är inte heroisk. Och jag känner på mig, tillade hon omotiveradt, helt allvarsamt, att jag kommer att bli en afskyvärd svärmor, en komplett häxa ... Och ändå vet jag, att jag kommer att anse det som en personlig förolämpning, ifall Agnes och Ebba inte bli gifta.

— Du kommer att vilja lägga hela världen för deras fötter — utsätta dem för alla möjliga frestelser i riktning af genier och uniformer och titlar... Han reste sig upp och knackade för sista gången askan af sin korta pipa. Du är gränslöst fåfäng med dem, Malin. Han tog henne under hakan och lyfte upp hennes ansikte, medan han halft ömt, halft ogillande såg henne in i ögonen.

— Ja, suckade Malin utan att söka försvara sig. Hon reste sig också upp.

— Agnes! ropade hon öfver gräsplanerna i det hon böjde sig ut genom fönstret. Det är sent. Du får lof att tänka på att gå in nu.

Agnes höjde lite förskräckt hufvudet — de

sågo Thomas taga fram sin klocka. Därpå vände de och gingo — alltjämt småpratande — fram emot trappan.

— Det är sannerligen en ståtlig utsikt öfver ån och ängen från den där gången, sade Thomas till Henrik, då de kommo in. Isynnerhet i solnedgången...

— Den är ju längesedan förbi... Men det har i alla fall gjort godt att vi fällde det gamla päronträdet. Eller hur, Agnes?

— Javisst, sade hon lifligt. Farbror Thomas säger, att trakten här med utsikten öfver dalen påminner om Saint Germain...

— Jag upptäcker, sade Thomas, att det är bra längesedan jag var riktigt på landet... Gud vet, om det inte vore det klokaste man kunde göra att taga afsked från *»la carrière»* och slå sig till ro på en eller annan gammal gård i en eller annan vrå af detta välsignade land.

Malin såg upp till honom: skulle han verkligen tänka på Agnes? tänkte hon och kände sig på en gång orolig och smickrad. Tankar, som hon icke kunde kontrollera och icke ville vidkännas: på hans förmögenhet, hans ansedda ställning, hans stadiga och nobla karaktär, flögo blixtsnabbt genom hennes hufvud. Och... jo, han såg ännu riktigt ungdomlig ut och hans hållning... Vore det verkligen en så stor

olycka, om en ung flicka fäste sig vid en man vid hans ålder?...

Hon tittade ovillkorligen bort till sin dotter: Agnes stod och tog af sig den stora trädgårdshatten, i det hon omsorgsfullt med nedslagna ögon ur tyllbesättningen lösgjorde en späd, grön ranka, som modern en gång i eftermiddags sett Thomas räcka henne...

— Nej, godnatt! sade Malin plötsligt tvärt. Godnatt, allesammans. — Gå sakta, Agnes, ty Ebba har säkert sofvit länge...

XI.

— Moster Xandra!...

— Ja... Vänta bara ett ögonblick...

Alexandra Skytte knäppte försiktigt sin klänningskjol, som hon för ett ögonblick sedan med besvär låtit glida öfver det nyss uppsatta håret — skakade ut den en smula, jämnade fallet öfver höfterna, såg sig hela tiden i spegeln... Därpå vände hon sig om och öppnade dörren.

— Här äro rosorna, sade Ebba Stjerne ifrigt. Hon var själf i tunn, hvit klänning och hvita skor. Bara knoppar — se!... Hon lyfte med stolthet upp ett par af de hvita mignonettrosorna i den lilla spånkorgen, som hon nu satte ifrån sig på toalettbordet.

— Tack, sötaste Ebba, sade Alexandra med verklig känsla i rösten. Tror du inte också, att du kunde hjälpa mig att fästa dem?...

Ebba var idel villighet och ifver. Hon valde omsorgsfullt och samvetsgrant hvar ros, innan

hon stack dem ned i tyllburret, som garnerade det djupt urringade klänningslifvet. En stor bukett skulle fästas vid vänstra sidan: Tycker inte moster Xandra?...

— Ingen kan se, att fröken Nyberg vid stationen har sytt den — sade hon trohjärtadt beundrande, i det hon tog ett par steg tillbaka och uppriktigt njöt af effekten. I själfva verket betraktade hon mostern ifrån detta ögonblick nästan uteslutande som så godt som sina egna händers verk.

Alexandra beskådade sig själf från hufvud till fot: rent ut sagdt — hon trodde heller inte, att någon kunde se, att hennes dräkt var af så tarfligt ursprung. Hufvudsaken var — det visste hon af erfarenhet — att en klänning, som hon skulle bära, vore hvit och visade så mycket som möjligt af hennes vackra hals och armar. Visserligen var hon alltför mörk, det visste hon nog, men detta varma, matta liksom solmättade skinn var... var verkligen...

Hon uppgaf plötsligt att finna det uttryck, som föresväfvade henne — alla reflexioner drunknade i det leende af omedveten tillfredsställelse, i hvilket hon liksom resumerade sin dom öfver sig själf. Inom henne steg och steg en allt öfversvallande bölja af passionerad, länge tillbakaträngd lifslust — lust att roa sig, lust att vara med, att beundras och fêteras, att visa,

att hon hade makt, att njuta... Innan portarna för alltid stängdes.

Hela Stjerneska familjen var redan samlad i stora salongen, som — med undantag af några få stolar och soffor längs väggarna — var utrymd af dagens anledning. Thomas Carter, som hörde hennes steg, öppnade dubbeldörrarna och med en lätt böjning på hufvudet, trädde Alexandra in, medan Ebba stolt gick bakom henne — som en tärna bakom en brud.

— O, moster Xandra! ropade Agnes — okonstladt beundrande. Liksom smekande, med en af sina egendomligt graciösa handrörelser, tecknade hon i luften med en hastig linje silhuetten af hennes figur. Så förtjusande!...

Thomas höll ännu dörren öppen för Alexandra, hvars släp höll på att fastna på tröskeln. Han sade ingenting, men hon kände hans blick.

Malin, som alltid var nervös, när hon skulle ha storfrämmande, höll på att rätta på sin yngste pojkes kragdoning. Nu såg hon upp på sin svägerska liksom de andra. Och hennes första oemotståndliga förnimmelse var ett styng af afund — nästan ovilja — på sin dotters vägnar.

— Sannerligen — sade hon tvunget komplimenterande och utan sin vanliga spontana hjärtlighet: du öfverstrålar oss alla, *ma toute belle*.

Men ehuru hon naturligtvis fann Alexandra vacker, var hon likväl för sin egen del fullständigt på det klara med, att den sortens skönhet i alla fall icke var hennes »genre». Man skulle vara blind för att icke kunna se, hur mycket finare Agnes var — outvecklad naturligtvis vid sidan af Xandra och inte så i ögonen fallande, men oändligt, oändligt mycket elegantare. Likväl: det var kanske dumt att barnet ej bestämt sig för den blekröda i stället för den hvita... Den hade säkert gifvit henne mera färg...

Och moderns öga fortfor att bekymradt hvila på hennes vackra hvitklädda dotter, som var så strålande glad och nöjd med sig själf och tydligen väntade sig så mycket af sin afton. Det var något i denna blick, som sade, hur intensivt hon unnade flickan allt det bästa i världen och det nästbästa, och att om någon blott vågade tänka på att beröfva henne det eller träda henne i vägen, så...

— Å — där äro de redan!... Det var den första vagnen, som körde upp för trappan.

— Det är för konstigt med mor, sade unge Niklas litet vanvördigt. Han var för andra eller tredje gången i sitt lif i frack och drog hvart ögonblick ned sina manchetter. Hon bjuder själf våra främmande, och hon sitter alltid och vän-

tar på dem, som om de vore en hord kabyler...

Agnes öppnade balen med sin far, som emellertid efter ett par hvarf öfverlämnade henne åt den unge löjtnant Barck från Fält. Thomas, som själf icke kunnat besluta sig för att bjuda upp någon, stod och såg på henne, när utbytet skedde, och den unge ståtlige officern — traktens erkända lejon — lade armen kring hennes lif. Hon dansade precis på samma sätt som sin mor — med djupt böjdt hufvud, lätt lutadt åt vänster, mycket mjukt. I förbifarten såg hon upp på honom och smålog gladt. Därpå hvirflades hon åter bort mellan de andra paren.

— Ja, hon är förtjusande, sade Alexandra från dörröppningen tätt bredvid honom. Både i hennes blick och röst låg något visst godmodigt mockerande.

Han vände sig om och gick bort och ställde sig bredvid henne.

— Jag har sett efter dig öfverallt, sade han utan att svara henne. Hvar har du varit?

— De sista fem minuterna har jag — liksom du — stått och sett på Agnes.

Det fanns ett uttryck i hennes ton — icke förebrående, snarare kyligt utmanande, som... Var det möjligt, att hon verkligen vore — en liten, liten smula svartsjuk?...

— Hon är den sötaste flicka jag har sett,

sade Alexandra plötsligt varmt, öfverdrifvet generöst.

Hennes röst och sätt att säga de enkla orden gaf en samma intryck, som om hon hade rifvit blommorna från sin dräkt och kastat dem för den andras fötter. Ett ögonblick stodo de bägge tysta och sågo åter på Agnes, som i detsamma ånyo dök fram midtemot dem och med sin egendomligt svanlika gratie, sin omedvetna, leende säkerhet som en prinsessa tycktes behärska den motsatta sidan af salen.

Den ståtlige, korpulente Doktor Asker kom och bugade sig för Alexandra. Hon böjde småleende på hufvudet, nickade lätt till Thomas — och var borta.

Carter blef stående där han stod, lutad uppåt dörrposten med händerna i byxfickorna. Inte under hela sommaren hade han känt sig så märkvärdigt hemlös på Marieholm som i afton. Alla dessa människor, som Malin och Henrik för att fira dottern bjudit ihop och som kände hvarandra så väl och allesammans hade så mycket att säga hvarandra, väckte hos honom intet intresse, och han måste ordentligt göra våld på sig för att i tur och ordning konversera med dem. Han brukade ju annars alltid ha ett jämnt, godt humör, men i kväll... Han var inte upplagd, han var inte i stämning — något måtte visst

fattas honom, ursäktade han sig hos Malin, då hon förebrådde honom, att han var så tyst.

Alexandra — så firad och beundrad hon än kände sig, var heller inte riktigt vid lynne. Allt eftersom aftonen framskred, blef det henne mer och mer klart, hur barnsligt fantastiskt mycket, hur omöjligt mycket hon väntat sig af denna fest. Hon »öfverstrålade alla andra», hade Malin sagt — — — Hvarför kom inte han och bjöd upp henne? Hvarför stod han hela tiden där i dörren och såg så mörk ut — följde henne inte ens längre med ögonen?... Hon böjde sig litet bryskt fram och konverserade muntert med den jovialiske doktorn, som — till och med nu, då han dansade med en gift fru — hela tiden misstänksamt bevakades af sina två energiska systrar, hvilka — enligt hvad ryktet sade — aldrig ämnade tillåta honom att gifta sig. En stund tvang sig Alexandra — forceradt liflig — att höra på hvad han sade — svarade och skrattade. Därpå — nästan mot hennes vilja — gledo hennes ögon åter bort mot den breda dörröppningen midtför henne... Jo, han stod där ännu...

Thomas stod och tänkte på Alexandra. Och i afton — liksom så ofta förut på sista tiden — tänkte han på henne med en viss dof, för hvar gång han träffade henne, mer och mer växande irritation. Han tyckte sig märka, att hon helst

ville undvika honom, och att hon mer än någonsin tycktes besluten att aldrig ge honom tillfälle att säga ut, hvad han hade på hjärtat. Men han ville tala, kosta hvad det kosta ville. Hon kunde ju alltid säga nej — det hade hon ju lof till — inte ägde han i sin makt att tvinga henne — men han hade rättighet att fordra, att hon i alla fall hörde på honom. Det var dock ej ett så alldeles ringa offer han hvilket ögonblick som helst vore beredd att bringa henne...

Under sista tiden, då han blott sällan fått tillfälle att träffa henne (och det var ju dock, trots all släktkärlek, endast och allenast för hennes skull han kommit hit) hade han börjat intala sig själf, att hon vore kall, fåfäng och kokett — inte »kvinnlig» på samma sätt som t. ex. hans kusin Malin eller Agnes voro kvinnliga. »Hon tycker nog om att släpa mig med sig som en knähund» — kunde det ibland hända att han i sin förbittring groft sade till sig själf — »men ge mig tecken till rättigheter öfver sig, göra den minsta uppoffring för min skull... Nej!»

Hennes något kantiga och bryska sätt, hennes nästan cyniska oräddhet, när det gällde att analysera och klargöra både sina egna och andras motiver, hennes oförställda, aldrig dolda bitterhet, hennes trumpna trots mot ödet — allt detta, som alltid i hans ögon blott på ett säreget

pikant sätt kryddade hennes mörka skönhet och liksom lyft henne upp i ett annat och högre plan än det, hvari vanliga kvinnor befunno sig — kunde nu ofta, när han tänkte därpå, irritera, nästan såra honom. Hans begrepp om »kvinnlighet», hvilka hon ända från början af deras bekantskap modifierat och omskapat, hade nu efter hand blifvit högst osäkra och sväfvande. »Jag förstår mig inte på henne» — kunde han ofta bittert säga till sig själf — »jag förstår mig inte längre på att bedöma henne — jag vågar inte — till den grad otrygg har hon gjort mig. Hvad vet jag — hvad har jag någonsin vetat om hennes känslor för mig?... I snart två år har jag nu älskat henne — tåligt och, på sitt vis, oegennyttigt; jag har ställt min tid, nästan hela mitt lif till hennes rådighet — hvad har hon någonsin till gengäld gifvit mig? Ingenting. Ett samtal eller ett bref då och då — det är allt»...

Ju mera han tänkte öfver deras förhållande, desto säkrare visste han med sig själf, att hvad honom angick begärde han icke bättre, än att i morgon dag få taga henne i sina armar och beskydda och älska henne och lägga allt till rätta för henne. Det blefve inte lätt — Gud skulle veta, att det sannerligen inte blefve lätt — han tålde nästan inte att tänka på stackars Karl Skytte... Hade det bara varit någon annan

karl — en frisk, duktig karl, med hälsa och framtid. Men han!... Och Malin med sin omisstänksamhet, sin rena och högst begränsade erfarenhet af världen — hur skulle hon någonsin kunna förstå eller förlåta?... Naturligtvis komme denna sak att kosta honom hans karriär, hela hans yttre ställning — det betydde icke så mycket. Äregirig var han minst af allt, och några illusioner angående nyttan eller välsignelsen af sin egen verksamhet hade han rakt inte. »Världen» var honom också rätt likgiltig. Men ändå... Det blefve inte lätt, det blefve inte lätt... Men han skulle vinna henne, hon måste bli hans. Förstod hon eller förstod hon icke hvad som dag och natt var i hans tankar? Det såg inte så ut. Åtminstone värdigades hon aldrig låta honom märka, att hon begrep hvad det var han önskade af henne, svarade aldrig, när han någon gång vågade sig fram med en antydning därom...

Agnes och hennes kavaljer hade åter stannat bredvid honom. I det dansen slutade, lade hon lätt sin hand på hans frackärm:

— Farbror Thomas är den enda som inte har bjudit upp mig i kväll, sade hon skämtsamt förnärmad. Hennes vackra grå ögon logo öfvermodigt och skälmskt in i hans.

— Hur kan du veta, om jag öfverhufvud dansar?...

— Du dansade ju med mor...

— Nå, nästa dans då, Agnes? Han tittade henne frågande, leende, in i ansiktet.

— Jag kommer till att narra prostens informator — hon skrattade — men...

— Du kan nog reda dig med honom... Är det så du menar?...

— Ja, sade hon självsvåldigt. Med honom kan jag nog reda mig.

— Andra äro alltså besvärligare? förhörde han sig faderligt.

Hon ryckte på axlarna — lite affekteradt franskt — och svarade inte. I det han bjöd henne armen, såg han småleende ned på henne, förstod fullkomligt att värdera det fint behagsjuka, medfödt världsdamsaktiga i hennes hållning och sätt.

— Så förtjust han ser ut! hviskade Helga till Alexandra, i det Carter och hans dam passerade förbi dem. Hon är också stilig... Passar riktigt till ministerfru — eller hur?

— Jag vet inte, jag känner inga ministerfruar, sade Alexandra kyligt. — Borde hon inte i alla fall vara lite äldre?... Med ett slags missnöjd förvåning hade hon hela tiden med ögonen följt deras samtal. Att de redan hunnit bli så intima — att Agnes kunde umgås med honom så självsvåldigt förtroligt, det hade hon inte tänkt sig.

Hon kände sig ond på sig själf öfver den egendomliga känsla af obehag, som grep henne, då hon strax efteråt såg Thomas Carter lägga armen kring unga fröken Stjernes lif. »Men jag är ju en riktig toka,» sade hon harmset till sig själf — »hur är det möjligt att jag kan taga mig så nära, att han... är mig otrogen» ville hon ha sagt, men smålog strax själf åt ordet, ironiskt förbittrad, och rättade det i sin tanke till »tycker om Agnes». »Hvad kan det väl göra mig hvem han dansar med eller bryr sig om — jag har ju för längesedan, alltid, varit fast besluten, att aldrig... aldrig... Som om jag hade minsta rättighet öfver honom!... Som om jag ville eller önskade ha det... Nej, men, men»... Tanken gick som ett plötsligt hugg igenom henne: »Han har blifvit mig nödvändig.»

— Alexandra?... Han hade slutat sin dans med Agnes och stod bugande framför henne — allvarligt vördnadsfull, med sitt slätrakade ansikte och tjocka, litet vågiga hår, benadt öfver vänstra tinningen.

Utan att direkt se upp på honom höjde hon hufvudet och smålog tvunget. Han ansträngde sig halft omedvetet att fånga hennes blick och lyckades — uttrycket i hennes ansikte förändrades plötsligt och leendet var åter hennes eget: hennes gamla förtroliga leende, hvilket

alltid tycktes honom liksom utesluta hela den öfriga världen, i så hög grad var det ämnadt åt den hon skänkte det. Och han kände sitt hjärta klappa mycket fort: det var så länge sedan, tyckte han plötsligt, som hon sett på honom och smålett åt honom på detta sätt.

Under dansen, som var kort, talade de ej med hvarandra. Men i detsamma musiken åter tystnade och han drog hennes hand in under sin arm, sade han:

— Låt oss gå ut i trädgården... Vill du?

Utan att svara grep hon liksom litet fastare om hans arm, i det hon böjde sig ned och samlade upp sitt släp... Framför dem på den breda verandan och ända ut på trappan stodo flera par, som nästan spärrade vägen. Den stora trädgården låg halfskum i midsommarnattsbelysning.

— Jag kan inte säga, hur mycket jag njutit af de ljusa nätterna i år, sade han konventionellt entusiastiskt, i det de sökte bana sig väg.

— Ja, inte sant?... svarade hon förströdt, alldeles uttryckslöst. Hon hade ingen känsla af det nödvändiga i att för andra människors skull föra något slags konversation, och hans yttrande, ännu mera hans ton, liksom skar sig emot hennes stämning.

— Detta är just en sådan natt som en sommarnatt bör vara, fortsatte Thomas. — Hon

såg upp — halft undrande, om det verkligen var till henne han talade.

— Nej, sade hon rebelliskt och ville plötsligt draga sin arm ur hans. Om jag vill stå härute i mörkret!... Låt oss gå in...

— Alexandra!... Befallande, nästan med våld höll han hennes hand fast på sin arm. Hon gjorde icke längre något motstånd, stod stilla och orörlig bredvid honom. Men hennes plötsliga oförnuftiga ovilja emot honom lågade ännu i den blick, som från sidan mötte hans. Musiken begynte åter därinne. Verandan var tom och skuggorna af de dansande gledo åter förbi de höga, starkt upplysta fönstren.

— Jag begriper dig inte, Xandra. Hans blick — undrande, ogillande och orolig — vek icke från hennes ansikte. Motvilligt, nästan trumpet lät hon honom föra sig nedför trappan ut på den torra grusade gången, tom så långt ögat nådde. Öfver dem stod himlen hög och mörkblå i skenet från fönstren — genomskinligt ljusare bortåt horisonten.

— Är det en ny förskansning? mumlade han halft förebrående, halft ironiskt.

Hon skrattade nervöst och drog åt sig sina kjolar, i det de bägge togo plats på den lilla låga trädgårdssoffan strax utanför verandan.

— Hvad är det? sade han hastigt, mycket lågt, utan all inledning. Har något händt?

Hon skakade på hufvudet och vände ansiktet halft bort ifrån honom. I skenet från de upplysta fönstren bakom dem såg han hennes bruna kind rödare än vanligt. Hon svarade inte. Munnen, det lilla af munnen han såg, var fast sluten.

— Alexandra — han lade plötsligt bestämdt, passioneradt sin hand ofvanpå hennes — är detta rätt mot mig? Är det ens rätt emot dig själf?

— Det är rätt mot andra, sade hon lågt och skarpt. Han kände, hur handen i knät skälfde.

— Du var så ung, utbrast han, du misstog dig...

— Jag var tjugo år, och jag misstog mig inte. Hon vände åter ansiktet emot honom och såg honom rakt in i ögonen. Nej, Thomas... så feg är jag ändå inte, att jag skyller på min egen... oerfarenhet för nio, tio år sedan. Tvärtom — jag visste långt bättre än de flesta hvad jag ville... d å. Och... Hon stannade.

— Tala ut, mumlade han upprörd. Säg, för Guds skull, ändtligen en gång, hvad du ville säga...

— Jag ville bara säga — nu bäfvade och skälfde rösten, han kunde höra, hur det stormade inom henne — jag ville bara säga, att om

jag kunde glömma... glömma... allt annat, så ... Hon afbröt sig och utbrast häftigt:

— Min halsstarrighet den gången — förstår du inte det? — förpliktar mig nu.

Hennes ögon, i hvilka han läste full, förtviflad tillståelse, mötte hans. Han kramade hårdt hennes hand, som ännu hvilade under hans.

— Men jag älskar dig, mumlade han, som om detta faktum förändrade, måste förändra allt. Och glömsk af allt annat, öfverväldigad af sin egen, så länge tillbakaträngda lidelse, som han nu icke längre sökte bekämpa, upprepade han: Jag älskar...

Nästan krampaktigt återgäldade hon hans handtryckning. Hon slöt ögonen. Hennes sinnesrörelse, då han — hjälplöst, nästan ohörbart — upprepade dessa ord, som ingen af dem förut tilltrott sig mod att utsäga, var så intensiv, att hon plötsligt genom hela sin varelse kände liksom en rysning af köld.

— Är du här? hörde hon från verandan — rakt öfver sitt hufvud — sin bror Ludvigs förundrade stämma. Han böjde sig öfver räcket ut i halfmörkret. Bakom honom skymtade Alexandra, som hastigt vände sig om, Alines lätta hvita fjäderboa.

— Ja, sade Alexandra och reste sig upp

med en viss svårighet. Vi tyckte, att det var så varmt därinne...

Aline stack sitt vackra ljusa kattansikte längre fram öfver Ludvigs skuldra. Hon såg ned på Alexandra — nedifrån och upp — och skrattade plötsligt sakta, muntert, alldeles omotiveradt.

— Det tycka vi väl alla, sade hon oskyldigt.

XII.

— Seså, sade Henrik Stjerne — han stod och trummade retligt på rutan, som var grå och randig af regn — när det en gång vid den här tiden på året har börjat hällregna, då håller det då sannerligen aldrig upp igen.

— Det är bra synd om höet, sade Malin från djupet af sin länstol. Hvarför lät du inte köra in, när jag rådde dig till det?...

— För det att det var plaskvått, bet han otåligt ifrån sig. Agnes, vände han sig om, ring på en lampa! Här är ju redan så satans mörkt inne, att man knappt kan läsa en tidning...

Ebba gick in och ut på verandan med galoscher och regnkappa, hvars kapuchong stod i en spets upp öfver pannan. Hon »räddade» de nedregnade utslagna rosorna, i det hon bar in hela fång af dem och efter stjälkarnas längd ordnade dem i ett par stora lerskålar på veranda-

bordet. Emellanåt kom hon bort till ett af fönstren och nickade in till de andra med sitt söta leende ansikte. Till och med hennes far, som var i så dåligt humör öfver sitt hö, kunde inte låta bli att ibland småle igen åt henne.

Lampan kom emellertid in på det stora bordet. Agnes röjde stillsamt undan böcker och tidningar, satte stolarna i ordning. Därpå tog hon åter begärligt fatt på sin bok.

— Vill du inte ha något att läsa? frågade Malin Thomas Carter, som med benen lättjefullt utsträckta framför sig och händerna hopknäppta under nacken, satt borta i den stora skinnklädda emman vid kakelugnen.

— Nej, tack — jag tycker bäst om att sitta och göra ingenting...

Agnes satt, med boken på bordet, lätt framåtböjd, med vänstra handen under tinningen, fingrarna dolda i det fjunlätta ljusa håret, som hon — då och då — frånvarande förde tillbaka från pannan. Hon visste inte själf, hur uttrycksfullt hennes ansikte var, medan hon — utan att någonsin se upp — vände bladen: den egendomligt rörliga, liksom skyiga pannan med de fina, något uppåtsträfvande ögonbrynen... och de halft sänkta ögonlocken, under hvilka man anade ett intensivt, absorberadt intresse; draget kring munnen, hvilket, utan att hon visste det, oupphörligt skiftade uttryck: sarkastiskt, ömt,

leende, skälmskt, stolt triumferande... tills hon med tungan mot ena kinden och en obeskriflig min af ett barn, som njuter af stulna godter, borrade hakan ned mot den höga kragen. Hvarpå hon lätt drog upp axlarna, halft ironiskt otålig, och — plötsligt irriteradt medveten om farbror Thomas' blick — såg upp:

— Hvad är det du läser? frågade han, utan att stort tänka på hvad han sade.

Och hon svarade förvirrad:

— Ingenting.

Han reste sig upp och — utan att vidare sysselsätta sig med henne — började han, med händerna i byxfickorna och nedlutadt hufvud, tankfullt gå fram och tillbaka i det långa rummet. Alltemellanåt, när han kom förbi bordet, såg han förströdt ned på Agnes.

Thomas Carter hade redan varit nästan halfva sommaren på Marieholm och det såg inte ut som om han tänkte på att resa. Han sade själf, att efter den långa vistelsen i Amerika inverkade det regelbundna lefnadssättet och den djupa, fridfulla stillheten härute på landet oändligt välgörande på hela hans fysiska och andliga konstitution. Och han var innerligt ombedd att stanna, så länge han ville: det smickrade Malin att märka, i hvilken hög grad det intima, formlösa umgänget med några få människor, med hvilka han kände sig sympatisera,

tilltalade honom, som i allmänhet ansågs så bortskämd. Hon visste förstås, att han alltid förr i världen trifts i hennes sällskap. Ty Alexandra hade haft rätt i sina förmodanden: i sin tidigaste ungdom, då han ännu var generad af en ytterligt betungande och allt hindrande bondblyghet, hade han en kort tid varit starkt betagen i sin kusin och fostersyster Malin Skytte. Men denna, aldrig ens tillstådda, känsla hade knappt vaknat till medvetande, förrän hon genom sitt tidiga giftermål med Henrik Stjerne strax gaf den nådestöten. Så ung och oerfaren han än var, insåg han nämligen själf det ytterst hopplösa, nästan löjliga uti att gå omkring och vara kär i en nygift hustru, som själf var gränslöst förälskad i sin man, och då han var mycket ömtålig, var blotta tanken, att någon skulle kunna gissa sig till hans svaghet för henne, honom i hög grad pinsam. Då hon vid sitt giftermål emellertid flyttade långt bort från Stockholm, såg han henne äfven ytterst sällan, och svårigheten att bekämpa hans vaknande böjelse visade sig — till hans egen förvåning och nästan förödmjukelse — ej synnerligen stor. Under universitetstiden i Uppsala hade han haft ett par lättare äfventyr, som fullständigt drogo hans tankar ifrån henne, och då han senare — mera genom faderns inflytande än egna förtjänster — lyckades bli anställd vid beskickningen

i Paris, ägnade han sedan icke längre en enda sentimental tanke åt sin kusin — ehuru han alltid för henne kände en öm, mera än broderlig vänskap. Senare hade hans lif, under de femton år han mest vistats utrikes, framglidit på det behagligaste och — hvad hans hjärta angick — fredligaste sätt. Liksom andra unga män af hans krets och med samma resurser, hade han roat sig duktigt i Paris, men aldrig, tack vare en viss medfödd finkänslig skygghet, på något sätt tillsölat sig själf, eller gjort något, som från hans moraliska synpunkt — hvilken emellertid ej var synnerligen sträng, det medgaf han uppriktigt — egentligen var värdt att ångra. I Washington hade han beundrat damernas utseende och briljanta toaletter — han häfdade alltid med stor värme, att amerikanskorna voro de vackraste fruntimmer i världen och de, som bäst förstodo den numera så invecklade konsten att kläda sig; — men trots all beundran och all konventionell »flirt», var och blef han ganska likgiltig för dem och fann dem i djupet af sitt hjärta kyliga, kantiga, ytliga och forcerade. Deras högt utvecklade världslighet och sociala äregirighet stötte honom, och ehuru de naturligtvis på sitt sätt voro högt kultiverade, fann han dem ofta puerila och banala — saknade hos dem fransyskornas smidiga gratie, såväl som de nordiska kvinnornas inner-

lighet och frodiga känslo- och tankerikedom. Att han i detta fall möjligen kunde vara orättvis, medgaf han gärna: han visste blott, att de — såsom han kort och kategoriskt uttryckte det — »inte tilltalade» honom.

När han för omkring två år sedan först träffade Alexandra Skytte, var han verkligen — enligt sina amerikanska väninnors något pikerade uttalanden — så »*heartwhole*» som en ännu ung, kärnfrisk och alldeles normal karl med en god portion undertryckt sentimentalitet möjligen kan vara. Han såg henne — och redan den allra första kvällen han såg henne, förälskade han sig i henne.

Hans hjärta hade varit så tomt, hans lif, oaktadt alla så kallade »nöjen», till den grad ensamt och schablonmässigt enformigt, att trots de förtviflade utsikterna för denna kärlek, hvilken han under lång tid icke ägde ringaste hopp om att se delad, var det med rörelse och triumf, nästan lycksalighet, han själf konstaterade, att han ännu var i stånd att älska så varmt och osjälfviskt. Hvarenda yttring af denna nya känsla, åt hvilken han ända från början utan minsta motstånd — säker på, att h o n skulle göra allt motstånd, som behöfdes — öfverlämnade sig, var honom dyrbar, nästan som den spirande brodden på en länge ofruktbar åkerlapp. Hennes hjälplösa och osäkra ställning, långt

ifrån att skrämma honom, bidrog blott att öka hans ömhet för henne. Senare, allt eftersom hans känsla växte och samtidigt blef mer och mer fordrande och egoistisk, undrade han ofta, om han ej alltid — utan att vilja göra sig själf reda därför — i djupet af sin själ hade gjort räkning på att Karl Skytte, som de amerikanska läkarna då med bestämdhet antog för bröstsjuk, skulle dö och lämna henne fri. Ty underligt var — det tänkte han sedan ofta på — att han under hela denna första tid af deras bekantskap alltid undvikit att se framtiden in i ögonen, och aldrig kunnat förmå sig till att uppgöra några planer angående utvecklingen af sitt förhållande till Alexandra.

Han älskade allt hos henne — från det stolta och något misstänksamma sätt, hvarpå hon höjde hufvudet, då någon närmade sig henne, ända till det egendomligt fasta och spänstiga fotskiftet, i hvilket han tyckte sig egenkänna något af det »vilddjursaktiga», som hon själf skämtsamt påstod karaktärisera henne. Hennes tydliga brist på egentlig världsvana, hennes naiva och bittra uppriktighet, hennes något föraktliga högdragenhet gentemot män och knappt dolda fientlighet gentemot kvinnor — allt förtrollade honom. Hon hade, när hon var bekymrad — och det var hon ju tyvärr under dessa år ofta — ett sätt att med armbågen mot ena knät

och knogarna mot läpparna luta sig framåt, medan hon trist och hopplöst såg ut framför sig med sina tragiskt nattmörka ögon — en blick, som nästan tog hjärtat ur bröstet på honom af medlidande och lust att visa henne, till hvilken grad han var i stånd att offra sig för henne. Och samtidigt hade han en så djup respekt, nästan fruktan för henne, att han under hela den tid Skyttes bodde i Washington, hvarunder han så ofta träffade henne, aldrig någonsin kommit sig för att ens ge henne en antydning om, hur dyrbar hon var honom. Däraf hennes osäkerhet, hennes skygga, stolta ängslan för att »inbilla sig något», som i förhållandet till honom kunde utsätta henne för möjliga förödmjukelser. Detta märkte han och njöt af det. Han visste inte riktigt hvarför, ty minst af allt hade han lust att pina eller skrämma henne.

Alltsedan hon vid jultiden reste från Washington, hade han blott tänkt på att återse henne och längtat gränslöst efter henne. Under de månader de sedan varit åtskilda hade han fullständigt gjort sig sin ställning till henne klar och oåterkalleligt fattat sitt beslut. Hon skulle bli hans hustru. Och när han efter ett kort, pliktskyldigt besök hos sin far och sin syster strax reste till Stjernes på Marieholm, var det blott för att så snart som möjligt få tillfälle att återse Alexandra Skytte och rent ut fråga henne,

om hon vore beredd att för hans skull bryta med sin man, för hvilken hon redan offrat alltför mycket, och trots alla hänsyn och hinder — hvilka i detta fall vore ovanligt svåra att besegra, det insåg han nog — förena sitt öde med hans. Hon hade nästan genast instinktivt gissat hans afsikt och i det afgörande ögonblicket alltid förstått att hindra honom från att förklara sig, att tala.

Naturligtvis förstod han mycket väl hennes betänkligheter, hennes ångest och samvetskval — han inbillade sig ytterst noga och omsorgsfullt ha öfvertänkt alltsammans — men borde hon inte långt förut ha gjort sig klart, hvad det var hon inlät sig på, när hon så intimt förtroligt umgicks med honom och så fast band honom till sig?... Hon var ju dock en utvecklad, erfaren kvinna, icke något barn — hon borde ha förstått...

Först i går, då hon — upptagen af det ovana nöjet att åter finna sig inom sin egen sfär, berusad af den beundran hennes skönhet väckte — icke varit till den grad på sin vakt som hon annars gentemot honom brukade vara, hade det ändtligen lyckats honom att göra sig hörd och på samma gång få full klarhet öfver hennes känslor för honom. Och nu?... Och nu?... Hvar och hur skulle han återse henne? Hur hade denna dag förflutit för henne? Hvil-

ken ångest och fruktan och segerglädje måtte hon icke ha lefvat uti!... Han kände åter den vilda otålighet, mot hvilken han hela dagen igenom af klokhetshänsyn måst kämpa, storma inom sig. Hvad tänkte Alexandra nu om honom?... Hvad trodde hon om honom, för det han icke strax i förmiddags skyndat till henne? — för det att han icke genast i morse sökt tillfälle att återknyta deras i går afton afbrutna samtal?... Och hvarför hade han icke gjort det? Hvarför?... Skulle hon riktigt förstå och respektera hans känsla för *fair play* — hans tvekan, om det icke vore riktigast och hederligast, att genast, innan han ginge vidare, vända sig till Malin och Henrik, hvilkas gästfrihet han missbrukat? Skulle hon förstå, hur han — trots sin otåliga längtan efter henne — fruktade och räddes för blicken i Malins ögon, för att se Agnes' och Ebbas förtroendefulla vänlighet förbytt i oförstående ångest, ovilja och skräck?... Här satt han nu midt ibland dem som en oupptäckt tjuf — hade någon af dem i detta ögonblick bara kunnat ana...

På sin oupphörliga, långsamma vandring fram och tillbaka längs den ändlösa grönrandiga gångmattan, som i halfmörkret borta vid kabinettsdörren nästan syntes gråsvart, passerade han åter och åter Agnes' plats, och gång på gång drog hon mekaniskt, förströdt sin klänningskjol

åt sig. Nu blef han ett ögonblick stående vid bordet och såg i lampljuset ned på henne.

... Hvad hon då liknade Malin som hon satt där — Malin, sådan som hon var, när hon var aderton år och han ur djupet af sitt jungfruskygga och brinnande hjärta hade dyrkat henne ... Nej, inte precis liknade — dottern var betydligt mera distinguerad, säkerligen en hel del vackrare än modern, men... men... hon påminde — ja, påminde...

Det föll honom plötsligt in, att det var en sådan flicka — just en sådan flicka som Agnes — han alltid drömt sig som sin hustru. Och så... Hvad hade han ända till dessa bägge sista åren egentligen vetat om sig själf — om sitt innersta själf, sitt eget hjärta?...

— Hvad är det egentligen du läser? Han böjde sig plötsligt fram öfver Agnes' stol — angelägen att ett ögonblick komma bort från alla dessa förvirrade, motstridande tankar.

— »Anna Karenin». Hon vred lite på hufvudet och såg upp. Han tog utan vidare boken från bordet och tittade efter, hur långt hon hade kommit: det var ungefär midt i romanen, i det kapitlet, där Ljévin vid spelbordet friar till Kitty. Och han öfverfor småleende med ögonen ett par linjer af denna scen, som han så väl mindes.

— Att det egentligen kunde gå till på det viset? sade Agnes litet dröjande, fullständigt upptagen af personerna hon nyss hade läst om.

— Hvarför inte?

— Å... Hon rodnade plötsligt och virrade litet med hufvudet.

Han stod och såg småleende ned på henne, i det han höll upp bladet mellan två fingrar: Hvarför inte, Agnes?

— Jag vet inte. Naturligtvis tror jag på det, när Tolstoy skrifver det, sade hon hastigt, men... Men jag tycker, att de skulle förlora tålamodet, innan de hunno gissa hälften af orden, eller hjälpa hvarandra på trafven, eller... Och så är det ju liksom det bara vore en lek, afbröt hon sig själf.

— Men det är en härlig bok, inte sant?

— Jo, sade hon varmt, med öfvertygelse.

Liksom längtansfullt sträckte hon handen ut efter den, men han höll den ännu fast.

— Hur skulle Ljévin då ha gjort? frågade han plötsligt. Deras ögon möttes.

— Det vet jag inte, sade hon och kom i sin förlägenhet att skratta. Men det är ändå mest intressant att läsa om Anna själf, fortsatte hon litet tvekande, då han ännu ej gjorde min af att återgifva henne boken. Och Wronsky, tillade hon beslutsamt, med en viss ansträngning.

— Intressantare?... frågade han. Han ihågkom plötsligt hufvudhandlingen i boken, och kände i detsamma ovillkorligen en förnimmelse af nervöst obehag.

— Ja, sade Agnes förtroligt, ur stånd att längre motstå frestelsen att tala om denna historia, som i så hög grad upptog henne. Naturligtvis gjorde Anna förfärligt orätt, men — hon såg upp med sina klara grå ögon — hvad skulle hon göra?...

— Nej, hvad skulle hon göra? upprepade Carter dumt, mekaniskt.

— Låt åtminstone bli att diskutera historien med henne, Thomas, sade Malin halft skämtsamt, halft allvarligt. Jag har samvetskval för det jag öfver hufvud låter Agnes läsa en så... farlig bok. Men hvad tjänar det till — suckade hon lätt och såg vädjande, litet osäkert upp på honom — att med våld försöka hålla henne utanför lifvet?...

— Det tjänar till ingenting, svarade han hastigt, något tvärt. Sådana historier får hon ju nog höra...

XIII.

Lilla Ebba Stjerne hoppade ur täckvagnen — som en fågel hoppar ur en bur — och sprang uppför stentrappan till vestibulen. Hon var i hvit, prickig moll med volanger nedtill omkring den halflånga kjolen och hade bara en tunn hvit sjal öfver hufvud och axlar.

— Här ha vi ändtligen den efterlängtade baldamen, Malin... Thomas Carter tog emot henne på trappan och bar henne in, i det han lyfte henne högt upp under lyktan i vestibulen.

— En sådan tid ni ha stannat, förebrådde Malin från salongsdörren, medan hennes tre pojkar långsammare troppade in efter systern.

Alla barnen på Marieholm — utom Agnes, förstås, som ju var vuxen och ansåg det långt under sin värdighet — hade varit på stor barnbjudning på Råsnäs i anledning af lilla Eva Skyttes födelsedag. Ebba, som ju var hela fjorton år och lång för sin ålder, hade naturligtvis

varit högsta hönset i korgen och berättade nu om sina erfarenheter från aftonen.

— Du var dum, som inte kom med, Agnes, sade hon till systern, som blott småleende lyfte blicken från sin virkning. Moster Xandras kusin, den där Aline, dansade hela tiden, och det gjorde också de stora flickorna på Råsnäs. Jag skulle för resten hälsa mor — kom hon plötsligt att tänka på.

— Från moster Xandra?...

— Nej, från dem allesammans — de gamle ... Det var så genant, vet ni — jag visste inte alls hvad jag skulle kalla dem, och jag var rädd för att flickorna Nordberg och de andra skulle tycka att det var underligt, om jag inte sade »tant» till den gamla frun och fru Falkner...

— Ny sida af saken Montague och Capulet! reflekterade Henrik. Hur redde du dig ur klämman?

Ebba satte sig på divanen och sträckte ut framför sig sina nätta fötter i hvita strumpor och skor.

— Jag sade »man», eller också sade jag ingenting. Men moster Xandra borde ju förstås ha föreslagit någonting eller på ett eller annat sätt hjälpt mig på trafven...

— Seså, Ebba! hejdade Malin sin dotters alltför kritiska anmärkningar.

— Gossarna voro så dumma, vet ni. Henrik

höll på att äta upp allt småbrödet på vårt bord. Jag skämdes så för honom, mor.

Henrik var blott nio år och blef röd ända upp i pannan, medan modern liksom försvarande drog honom intill sig.

— Du får ta nätt för dig, när du är borta, förmanade hon lamt.

— Erik var också glupsk, fortsatte Ebba obarmhärtigt sina afslöjanden. Och han ville äta sås med knifven vid supén.

— Du ljuger! skrek Erik ursinnigt, röd som en kalkontupp af berättigad harm. Han såg ut som han ville flyga på systern.

— Bevisa det! ropade Ebba och var med ett hopp genast på fötterna. Knep jag dig inte i armen, kanske?... Du såg åtminstone ut, som om du ville göra det.

— »Såg ut» — »såg ut»! Hvad det är likt en flicka, inföll öfverlägset den opartiske Niklas. Men du var stygg mot Erik, min fröken! Riktigt elak. Jag såg nog, hur han bad och tiggde dig om att dansa fransäsen med sig, för det att han inte var säker på att kunna turerna och var rädd för att bli tvungen att dansa med Lotten...

— Gjorde jag det kanske inte till slut! utbrast Ebba dygdigt triumferande. Och jag kunde ändå ha fått dansa den med själfve löjtnant Barck, om jag inte hade lofvat Erik... Men

alltid skall jag ha er tre pojkar att släpa med mig öfverallt och ansvara för, när vi äro borta... Alltid! När jag annars själf kunde ha så roligt...

Detta de Stjerneska barnens något stormiga besök hos Orths var efter åratal af höflig köld det första svaga tecknet till ett intimare närmande mellan Marieholm och Råsnäs. Malin hade varit mycket tveksam, när bjudningen kom, om de borde mottaga den — hon tyckte inte om att »ge efter» — och »när nu vi inte på nära tio år satt våra fötter där i huset»...

— Du bör göra det för Alexandras skull, yrkade hennes man. Också för Karls. Det ser alltför illa ut, nu då de äro hemkomna. Och du fann det ju själf, när det var fråga om vår bal i lördags...

— Men jag kan aldrig glömma, hur den otäcka gubben förnärmade pappa och oss alla...

— Någon måste taga första steget. Jag undrar inte på, att din mor inte vill det. Men du kan det... Du bör tänka på, hur mycket han är i stånd att göra för Karl, om han vill...

Orsaken till att hela denna stora tillställning i anledning af Evas födelsedag plötsligt kommit till stånd, kunde emellertid hvarken Henrik eller Malin gissa. Men Thorborg och Aline, om de blott hade vågat, skulle möjligen kunnat berätta något därom.

Ett par dagar efter balen på Marieholm hade nämligen gamle direktör Orth — af plötslig nyfikenhet efter att se »hur torfvan redde sig» efter det myckna regnet — tillfälligtvis förlagt sin vanliga morgonpromenad, som annars regelbundet brukade företagas i parken, öfver den stora mossen. Framför sig under björkträden i Hästhagen hade han till sin högst obehagliga öfverraskning upptäckt sin yngsta dotter spatserande med ägaren till Löfstad-hemmanet, den fruktade och afskydde »bondpatronen», Birger Birgerson.

De voro emellertid så långt framför honom, att han — efter att genom sin lorgnett ha mätt afståndet och sett Thorborgs ljusblå bomullsklänning försvinna bakom gärdet — uppgaf att söka upphinna dem och på bar gärning bestraffa dotterns »olydnad». Men när hon — litet andtruten — strax efter frukostdags kom hem, underrättade genast Helga henne nervöst, att pappa flera gånger frågat efter henne och gifvit order, att så snart hon kom, skulle hon strax inställa sig hos honom på kontoret... »Säg inte något till mamma,» slutade systern, »hon har haft hufvudvärk hela dagen, och jag tror knappt, att pappa sagt något åt henne»...

— Högst märkvärdigt! sade Thorborg med ett försök att taga saken öfverlägset. Men hon hade vid budskapet från fadern blifvit röd ända

upp i pannan. Högst märkvärdigt! Annars låter han det ju alltid först gå ut öfver mamma...

Hon gick långsamt in genom salen, där Aline satt och spelade med lilla Eva Skytte. Kusinen vände sig om och tittade ett ögonblick klipskt, illmarigt, halft godmodigt beklagande, halft skadegladt på henne. Hon hade naturligtvis redan hört talas om gubbens befallning och gissade strax, hvad det gällde.

— Nu är det visst bäst vi sluta upp, Eva lilla... Hon reste sig brådskande. Kanske morfar hör oss och blir störd, nu då moster Thorborg kommer och öppnar dörrarna...

— Du, Thorborg, sade hon lågt — Eva hade knappt hunnit stänga förmaksdörren efter sig. Du, Thorborg... Hon gjorde tecken till henne att stanna.

Thorborg visste genast, att Aline — född detektiv som hon var — redan på något sätt måste ha luktat ut, hur allting hängde ihop och hvad det var pappa ville henne.

— Du, Thorborg, började hon åter för tredje gången — förtroligt och nästan medlidsamt — om du inte vill ut med det genast, kan du gärna säga, att det var mig han såg... Hon tittade menande nedåt sin blå klänning, sydd af precis samma stycke hemväfdt tyg som kusinens.

— Tack! svarade Thorborg ironiskt. Men

hvad skulle det tjäna till?... Det ligger inte för mig att ljuga.

— Kanske var det ändå inte dig han såg, tröstade den hjälpsamma Aline. — Xandra, i sin blå sits, spatserade ju också genom hagen i morse, tillsammans med sin vän Carter...

De båda flickorna sågo på hvarandra. Och för ett ögonblick glömde Thorborg sina farhågor för sin egen räkning. Hela våren hade Aline gått där och småslugt retsamt kommenterat Alexandras »lifliga korrespondens» på Amerika: »alltid samma ståtliga herrstil på kuvertet, flickor!»... Och när senare Carter kom till Marieholm och stannade där så oförmodadt länge, hade naturligtvis flickorna slagit sina kloka hufvuden ihop och så smått börjat »undra» ... »Hvem kunde väl låta bli att göra det?» tyckte själfva Vilma. Alexandras påfallande olust att tala om honom — ja, ens onödigtvis nämna hans namn — hade naturligtvis inte heller kunnat undgå att väcka hennes systrars uppmärksamhet. Och nu på sista tiden — alltsedan hans korta, formlösa och — efter allt att döma — besynnerligt omotiverade besök på Råsnäs den eftermiddagen hon varit ensam hemma med Thorborg... »Något ligger där under», afgjorde Aline bestämdt, när hon hörde talas om visiten. »Och — flickor — ha ni märkt, att Xandra alltid ser rakt ut framför sig, när

vi börja tala om honom? Sådan där öfverdrifven likgiltighet är alltid påfallande»...

Men naturligtvis hade allt detta mest varit skämt. Ända tills för ett par dagar sedan. Aline hade icke kunnat tiga med hvad hon den där kvällen på Marieholm sett i trädgården öfver verandaräcket, och ehuru ingen ville höra på hennes rätt vågade gissningar, kunde systrarna inte hindra henne ifrån att på sitt menlösa, skälmska, halft barnsliga sätt komma fram med dem.

Och nu — utan att Thorborg kunde hjälpa det eller ens visste, hur det gick till — tänkte hon, i det hon öfver nothäftet mötte Alines mycket sägande blick, ovillkorligt på alldeles detsamma som kusinen: hade Alexandra verkligen så tidigt i morse spatserat med Thomas Carter, måste det ovillkorligen ha skett enligt föregående aftal. Det var nämligen komplett otänkbart, att en gäst på Marieholm tillfälligtvis kunnat förirra sig in i Råsnäs' kringgärdade hästhage.

— Hur *kan* du veta allting? frågade Thorborg, plötsligt irriterad och i en nästan föraktlig ton.

— Detta var sannerligen inte konstigt att få reda på, svarade skrattande Aline — alldeles oberörd. Jag var ett ärende för moster uppe på fabriken hos Ludvig, och så roade jag mig med att titta i den stora kikarn uppe i tornet...

Dubbeldörrarna till kontoret knarrade: Är Thorborg hemkommen? hördes otåligt gubbens retliga röst genom dörrspringan.

— Nå, sade han, då hon hastigt läst dörrarna efter sig och sökte efter en plats, inte alltför nära faderns. Nå, min kära Thorborg... Du försöker nog gå förbjudna vägar, du?...

— Jag visste inte, att det var förbjudet att gå igenom Hästhagen, svarade hon trumpet, nästan trotsigt.

— Inga undanflykter! Han slog öfverlägset, afvisande ut med lorgnettsnodden. Du vet, hvad jag menar. Jag ämnar inte låta narra mig...

— Det är heller inte min mening att vilja narra pappa, sade hon i samma ton som förut — hon mötte utan att blinka hans ögon. Och plötsligt uppretad af det despotiska, satiriskt oblidkeliga uttrycket i hans blick, med bestämd afsikt att skrämma och straffa honom — kanske också att afleda hans uppmärksamhet från sig själf — tillade hon långsamt:

— Men vore det inte skäl — i stället för att bara jämt sysselsätta sig med mig — att pappa också passade en smula på de andra flickorna. Till exempel Alexandra...

— Alexandra?... utbrast gubben skarpt — förvånad och orolig. Alexandra?... Hvad i all världen menar du?...

Thorborg teg, plötsligt ångerköpt och skam-

sen öfver att ha förrådt systern. Förrådt?... Hon visste ju inte ens, om det verkligen fanns något att förråda...

— Ut med språket! röt gubben. Han satt och följde uppmärksamt, nästan ängsligt, det växlande minspelet öfver dotterns halft sänkta ansikte. Hon såg förvirrad upp.

— Jag vet inte något, sade hon beklämd. Jag vet verkligen ingenting...

— Du är ett fä! Han stod bredbent framför henne med händerna i bägge byxfickorna, och ett ögonblick såg det ut, som om han ämnade slå sig till tåls med denna afgörande dom öfver henne. Men det uttryck af lättnad, som plötsligt gick öfver Thorborgs högröda ansikte, undgick honom inte. Han fortfor att forskande stirra på henne.

— Du talade med Aline därute... försökte han finna en ledtråd. Och plötsligt — mycket kategoriskt:

— Säg till Aline, att hon kommer hit.

— O, nej, pappa! ropade Thorborg ängsligt. Aline hade inga skrupler, det visste hon, när det gällde att ställa sig in hos morbrodern, och en storartad fantasi. O, nej — hvad skulle Aline veta?...

— Så tala själf då. Säg hvad du vet om Alexandra... Jag vill veta, hvad det var du tänkte på nyss...

— Jag försäkrar pappa... Jag vet inte, hur det kom sig, att jag sade det... Jag tänkte bara på, att Xandra nyss hade gått samma väg igenom hagen...

— Som du och — Birgerson. Han liksom spottade ut namnet. Var hon tillsammans med er, då?

— Neej... Det vill säga...

— Det vill säga, att hon inte var det. Ljug inte, Thorborg...

— Pappa!

— Hvarför kan du inte nämna, hvem hon var tillsammans med? Är mannen hennes kanske kommen tillbaka? lugnade han sig plötsligt.

— Nej, svarade Thorborg hastigt. Inte det jag vet.

— Hvarför skall det vara en hemlighet för hennes far, hvem hon är tillsammans med? skrek han ursinnigt. En gift hustru...

— Jag vet ingenting, pappa — ingenting, ljög Thorborg plötsligt stadigt. När allt kom omkring hade hon ju bara Alines ord att hålla sig till. Jag kunde inte se, hvem hon var tillsammans med. Och hon har väl rättighet att tala med folk, tillade hon trotsigt — hon som jag.

— »Hon som du,» härmade gubben. Är hon inte bättre än du, så...

Efter ett kort, sarkastiskt meddeladt »råd»,

att inte vidare låta se sig ihop med den »viktiga bondgöken borta på Löfstad-hemmanet,» vinkade han henne ut ur rummet. Från andra sidan dörren hörde hon honom gå fram och tillbaka därinne — trampa hårdt i golftiljorna.

... Vore det verkligen så förbannadt omöjligt, att Alexandra, nu då den sjuklige och oduglige mannen vore borta — att hon med sitt heta och häftiga lynne hade begynt tänka på någon annan?... Mindes han inte, hur rask i vändningen hon varit för tio år sedan, då hon ett — tu — tre — vände sin håg från Malmfelten till Skytten... Ingen kunde gissa, hvad som nu låg och sjöd på bottnen af de stora svarta ögonen hennes... Att mannen var borta hade hon tagit förunderligt lugnt — tycktes sannerligen inte det ringaste sakna honom... Bäst att vara på sin vakt — bäst att vara på sin vakt!... En skandal till och kanske värre än den första, ämnade han inte tåla. Hans flickor — Råsnäsflickorna — skulle vara oangripliga. Om han så skulle låsa dem inne i källaren, svor han på.

I kvällningen blef Aline inkallad på »kontoret». Det hjälpte ingen kära mor nu — hon finge vara så god att säga om hon visste något om Xandra och hvad det var hon visste...

Aline var nervös och rödögd, när hon kom ut igen. Hon ville se den, som inte morbror,

när han satte den sidan till, kunde pina hvart ord ut ur — sade hon hysteriskt till Thorborg, som häftigt förebrådde henne. Stackars Thorborg kände sig ju ändå som själfva roten och upphofvet till all denna ängslan och oro, som de nu bägge för Alexandras skull erforo. De båda flickorna hade nu, då gubbens misstänksamhet blifvit väckt, riktiga samvetskval och kommo öfverens om, att det nog vore bäst att inte säga något åt Alexandra — inte än åtminstone. I stället voro de bägge ovanligt ömma och uppmärksamma emot henne på kvällen och märkvärdigt lättade, då de förstodo, att fadern tydligen intet hade sagt henne. Han satt bara och följde henne så underligt noga med ögonen — riktigt hjärtängsligt forskande och noga. Själfva Thorborg tyckte plötsligt, att det var synd om honom, när hon en gång under kvällsvarden mötte hans ögon.

Stjernes bal hade varit om lördagen och detta hände på måndagen. På torsdagen var det lilla Evas födelsedag — gubben glömde aldrig ett datum — och han föreslog plötsligt, att den skulle firas med ett större barnkalas. Det behöfdes inga förberedelser — vore inte alltid visthus och källare fulla på Råsnäs?... Hvad hade han annars arbetat för under alla dessa år?... Naturligtvis skulle ungens första födelsedag i Sverige firas riktigt storståtligt... Och

kusinerna på Marieholm skulle naturligtvis först och främst komma... Mamma själf borde genast skrifva till friherrinnan och bjuda dem...

Thorborg hade under alla dessa förhandlingar i sin växande ängslan anförtrott saken åt Ludvig. — Men hvad kunde det månne betyda, att pappa plötsligt så gärna ville i lag med Marieholmarna?...

— Det är då lätt att räkna ut, tyckte Ludvig, när man känner pappa. Han har förstås, efter hvad du själf låter förstå, blifvit orolig öfver Xandras onekligen påfallande intimitet med Carter. Inte för det att jag tror, att det är det ringaste ondt däri, reserverade han sig. Och nu vet han inte bättre råd än att försöka närma sig Karls släktingar. Hvilket han skulle ha gjort för tio år sedan — slutade han torrt — om han inte alltid varit så satans långsint och oförsonlig af sig.

XIV.

Det var en ovanligt het eftermiddag — till och med nu, då dock solen redan stod så lågt på himlen. På krocketplanen i trädgården på Marieholm kändes det mycket varmt, och efter ett par partier förklarade Charlotte Skytte, att hon inte orkade spela längre: skulle de inte hellre gå ner under de stora lindarna vid dammen?... Där borde man då alltid kunna finna en smula svalka...

Hon tog Alines arm och begynte långsamt, småpratande gå nedåt grinden. Thomas hjälpte Agnes att slå kloten fram till pinnen och samla ihop klubborna.

— Låt det bara vara, Agnes, sade han — hon böjde sig ned efter en klubba, som låg på marken. Småpojkarna kunna väl nog ställa i ordning efter oss...

— Å, jag gör det lika gärna själf... Och därpå skrattande, i det hon öfver skuldran såg upp på honom:

— Jag är glad så länge moster Charlotte vill underhålla fröken Widestam...

— Vill du då inte gå med ned till dammen?

— Jo, det förstås... Hon skämdes redan öfver sin oartighet.

Umgänget mellan Råsnäs och Marieholm hade plötsligt under de allra sista dagarna på en gång blifvit mycket lifligt. Nu — på lördagseftermiddagen — bara en vecka sedan balen för Agnes, voro Alexandra och ett par af hennes systrar åter hos Stjernes. Ingen kunde riktigt säga, hur det kom sig — det var gubben Orth, som plötsligt funnit det passande, att de gjorde formell visit för att tacka för sist... Det hjälpte inte att Alexandra velat göra invändningar: han hade utan vidare strax före kaffedags låtit spänna för char-à-bancs'en.

Thomas och Agnes gingo långsamt efter de andra fram till den gamla järngrinden, som ledde ut till stigen öfver ängen. Där blefvo de stående.

— Det här har alltid varit mors älsklingsställe, sade Agnes, bara för att säga något. Hon kunde inte begripa, hvarför farbror Thomas hela dagen varit så underligt tystlåten. Han vände sig tankspridd om emot henne och gaf plötsligt akt på, hur ovanligt fin hon gjort sig i en klänning af tunn blekblå battist, besatt med smala fina mellanspetsar, och en stor hvit chiffon-

hatt. Det var en mycket enkel dräkt men fraiche och mycket smakfull, och ingen kunde undgå att märka, hur eklatant den framhäfde hennes sällsynt fina och skära blondhet. Till och med Aline måste medgifva, att unga fröken Stjerne hade en viss »cachet», som skilde henne från de öfriga damerna i trakten.

— Nej, se moster Xandra!... utropade Agnes på en gång — förvånad öfver att ingen af dem hade sett henne förut.

Alexandra Skytte reste sig från sin halfliggande ställning under den förvildade gamla hvita rosenbusken på andra sidan grinden. Hon hade en halftömd kaffekopp bredvid sig och några kakor, som hon nu mellan sina fingrar smulade ut till dufvorna.

— Ja, jag har legat här och dåsat, sade hon. Hon lyfte knappt ögonen upp emot dem, medan hon talade— syntes helt och hållet upptagen af de många hvita dufvorna, som hon försökte locka till sig.

Carter — lika fåmält som Alexandra — tände sig en cigarrett, och med armen mot grinden flyttade han långsamt ögonen från Alexandras dufvor till utsikten framför sig: dammen och ängen — den smala ån, bakom hvilken skogsbackarna oregelbundet terrassformigt höjde sig. Hur upptagen han i detta ögonblick än var af andra tankar, kunde han ej låta bli

att känna sig slagen af, hur lefvande hela det soliga eftermiddagslandskapet med de två ljusklädda damerna på bänken påminde honom om en gammal tafla från det adertonde århundradet han en gång sett någonstädes. Och i detsamma hörde han till sin förvåning Agnes plötsligt blygt säga:

— Minns farbror Thomas en tafla i Louvre ... därinne där de gamla taflorna, som inte äro så fina, hänga?... Jag minns inte hvem, som har målat den...

— Inte jag heller, afbröt han. Men jag stod just och tänkte på den.

— Den påminde mig alltid om hemma, sade hon lifligt, förtroligt, nästan tacksamt, för det att han också hade sett och kunde komma ihåg taflan i fråga. Jag gick ditupp många gånger bara för att se på den.

— Hemsjuk alltså?... Han hade under hela tiden skenbart ej tagit minsta notis om den ännu alltjämt lika tysta Alexandra. — Stackars liten... Jag önskar, Agnes, att du hade varit i Paris på min tid — jag menar, då jag var vid beskickningen därnere. Tror du inte, att vi kunde ha haft rätt trefligt tillsammans?...

För att afleda hennes uppmärksamhet från Alexandras påfallande tystnad hade han uteslutande hänvändt sig till Agnes och sökt tala i en så ledig och munter ton som möjligt. Nu

såg hon upp — och för första gången märkte han liksom en glimt af koketteri i hennes ögon. Något själfmedvetet, skälmskt, väntansfullt — något sådant som: »mycket bra! Gå på bara! jag hör efter»... Och han kom sig plötsligt icke för att säga mera.

— Det hade säkert varit mycket roligt, svarade hon bara enkelt.

»Lilla häxa!» tänkte han road. »Hvad tänker hon nu om mig? Hon hade velat, att jag skulle säga henne något vackert, och så bedrar jag henne på det»...

Charlotte Skytte viftade till dem med sin parasoll. Carter såg hastigt ned på Alexandra, som, utan att tyckas ha hört ett ord af samtalet ännu, långsamt och omsorgsfullt matade de många dufvorna, som voro så tama, att de ofta togo brödsmulorna från hennes fingerspetsar. I det han åter vände sig till Agnes, sade han plötsligt:

— Jag kommer att tänka på, att jag har ett par bref, som jag nödvändigt måste styra om, innan posten går i afton. Du får vara snäll att ursäkta mig hos kusin Charlotte och fröken Widestam...

Alexandra hade satt kaffekoppen ifrån sig på den flata grindstolpen och höll sig, omgifven af dufvorna, hvilka nu flögo upp på hennes bröst och axlar, liksom utanför det öfriga

sällskapet. Icke med ett enda ord hade hon deltagit i samtalet mellan Thomas och Agnes och tycktes knappt ha gifvit akt på dem. Blott en gång — när han önskade att hon kommit till Paris, medan han bodde där — hade hon lyft ögonen och hastigt sett på Agnes. Carter märkte det och kom plötsligt att tänka på det halft nyfikna, halft ironiska uttryck, hvarmed han förut på eftermiddagen sett henne följa den unga flickan, då denna vid kaffebordet räckte honom hans kopp. Han hade därigenom — genom Alexandras blick — själf för första gången kommit att ge akt på det litet vårdslöst intima sätt, den småleende säkerhet, hvarmed Agnes behandlade honom. Hvad hade Alexandra då tänkt? Hvad tänkte hon nu?... Något var det — det begrep han plötsligt — som hon var upptagen af.

— Kom, sade han sakta och böjde sig lätt ned emot henne — Agnes var redan långt ute på ängen. Kom — jag har inte fått tala ett ord med dig hela eftermiddagen. Låt oss gå uppåt alléen...

Hon vände sig om, i det hon sökte göra sig fri från de flaxande dufvorna. Halft mekaniskt kom hon ihåg kaffekoppen, som hon tog med sig och i förbifarten satte ifrån sig på bordet i lindlusthuset.

— Ja, sade hon bara — låt oss gå... Men inte långt — det är visst snart tedags...

De följdes åt bortåt den redan skumma alléen af gamla lummiga körsbärsträd, som genom den så kallade frukthagen förde ned i den stora köksträdgården. Alexandra gick långsamt, hela tiden med sänkta ögon — tycktes ej ens göra sig möda att dölja, att hon var nedstämd.

— Hvad står på? frågade han hastigt, lågt — liksom skyggt, i det han fåfängt försökte se henne in i ögonen.

— Å, jag har tänkt fram och tillbaka, kan du nog förstå — började hon långsamt med en viss ansträngning — på allt det, som du sade mig i måndags morse. Men hvad hjälper det, om jag ger efter för dig — om jag är i stånd till att besluta mig?... Hon drog plötsligt smärtsamt ihop ögonbrynen och såg långt ut framför sig, undvek att möta hans spändt uppmärksamma, liksom lyssnande blick. Hvad hjälper det?... Du skulle ändå aldrig i världen kunna bli lycklig med mig...

— Tycker du att jag är lyckligare såsom alltihop är nu? frågade han litet kärft.

— Hur kan jag veta — vände hon sig plötsligt häftigt emot honom: rösten nästan stockade sig, ögonen voro fulla af stora tårar — hur kan jag veta, hur det sedan skall bli för oss? ... Om du får din vilja fram — om jag ger

efter, menar jag, mumlade hon liksom skamset, i det hon åter sänkte hufvudet. Hon kunde inte fortsätta.

— Som jag sade till dig, Xandra, den dagen du mötte mig vid Råsnäs: du måste sätta dig in i den tanken, att det nu är slut... Slut på ditt gamla lif, menar jag. Tusentals män och kvinnor ha varit i samma situation som vi och ha haft mod att ta ut steget.

— Mod? — mod? upprepade hon bittert. Som om det inte fordrades något annat än m o d! Han såg på henne — sökte fånga hennes blick, som nästan kyligt vredgadt undgick hans.

— Jag vet, att det är svårt för dig, sade han sakta — tafatt.

— Å, »svårt»... Du vet ingenting, utbrast hon häftigt, i förtviflan. Du ser bara e n sida af saken. Du kan inte göra dig begrepp om... Hon teg plötsligt — rädd att fullkomligt mista herraväldet öfver sig själf.

Mellan alléens stammar på den smala gången, som mellan de gamla rosenhäckarna och de stora gräsplanerna i många slingrande krumbukter förde från grinden genom blomsterträdgården, sågo de de tre damerna komma från dammen. Charlotte Skytte gick ännu alltjämt först tillsammans med Aline och efter dem Agnes — barhufvad med hatten på ena armen, fylld af ett stort fång prästkragar och förgät-mig-ej.

Hon gick med nedslagna ögon och hufvudet en smula på sned, upptagen af att ordna och arrangera blommorna, medan hon gick.

Gången skar körsbärsalléen. Agnes tittade i förbifarten upp och såg likgiltigt på Thomas och Alexandra. De bägge andra sågo dem också men gjorde heller inte min af att taga notis om dem, utan fortsatte, i det de gingo vidare, ostördt sitt samtal.

Plötsligt — med ett nästan tragiskt uttryck af beslutsamhet vände Alexandra sina mörka, i detta ögonblick helt och hållet svarta ögon emot honom.

— Att du inte kan se det själf, mumlade hon bittert, lidelsefullt. Det är Agnes — det är inte mig, det är en flicka som Agnes du skulle ha...

— Duger det nu, efter hvad du nu vet, att komma till mig med något »skulle»! afbröt han henne skarpt. Låt Agnes vara. Det är icke frågan om henne eller om någon annan. Nu är det bara frågan om d i g och m i g...

— Jag k a n inte, Thomas. Det ljöd nästan tonlöst.

— Är det ditt sista ord?... Ofvanpå allt hvad vi nu veta om hvarandra?...

— Jag k a n inte.

De tego bägge några sekunder. Med händerna för ögonen fullständigt utom sig hade Alexandra — för första gången alldeles känslo-

lös för tanken att någon möjligen kunde ge akt på dem — snarare kastat sig ned än satt sig på en gammal murken halft öfvervuxen trädgårdsbänk utan ryggstöd, medan han, i så våldsamt sinnesuppror, att han inte ens märkte hvad han gjorde, stod bredvid henne och gång på gång stötte doppskon på sin käpp ned i själfva den förvittrade och mossgrodda ekeplankan.

— Kan inte, återtog han efter en lång stund. Han hörde henne snyfta högt. Kan inte...

... Men inbilla dig aldrig, att jag ger tappt, återtog han lågt — mycket långsamt. Om inte du vet det, så vet jag, och har alltid vetat, hvad jag vill...

Hon svarade inte. Hon satt djupt böjd med armbågarna mot knäna. Och han såg, hur skuldrorna, medan hon grät, höjdes och sänktes.

— Alexandra... Xandra. Han satte sig ned bredvid henne och — för första gången i sitt lif — lade han armen omkring henne, i det han på samma gång försökte draga hennes händer från ansiktet.

— Kommer allting bara an på att ljuga för honom och de andra?... Ska du och jag offra oss, för att han alltjämt ska få lefva i sin chimère?

— Om han vore frisk och hade lyckan med sig... Alexandra snyftade afbrutet fram orden.

Men som det nu är, har han ju bara mig...
Hon tog händerna från ansiktet och såg upp:

— Jag vet ju, att det kommer att döda honom, hviskade hon förtvifladt.

Men han hörde henne knappt. I det hon rätade sig upp och höjde hufvudet, lade han ovillkorligt armen fastare kring hennes lif och tryckte henne intill sig. Och hon var så upptagen af den strid hon just nu genomkämpade med sig själf, att hon icke ens tycktes märka det. Hon hvarken rodnade eller skälfde och uttrycket i hennes förgråtna ansikte förändrades inte, men när han sakta, nästan varsamt slöt henne intill sig, såg han — ändtligen! — hennes mörka kind intill sin skuldra, hennes dunkla tårglänsande ögon rakt under sina, hennes alltid trotsiga, nu smärtsamt darrande mun... Vore icke män från all evighet dömda att offra lifvet för just sådana kvinnors skull? flög det oredigt genom hans hufvud. Antingen det nu blefve han eller Karl Skytte, som komme att offra det...

Han drog henne oemotståndligt ännu närmare intill sig och böjde sitt ansikte djupt ned öfver hennes. Hon gjorde intet försök på att undandraga sig hans arm — gjorde intet motstånd. Som ur djupet af en brunn såg han, medan han gång på gång kysste henne, genom

kvällsskymningen hennes stora förtviflade och skrämda ögon.

— Moster Xandra! ropade plötsligt Ebbas skära, gälla röst från frukthagen. Moster Xandra!... Hon vände sig redan sökande i en annan riktning, och i det hon upprepade ropet, hörde de hennes röst längre borta.

Alexandra hade genast rest sig från bänken — med bägge händerna nästan stötte hon Thomas ifrån sig. Utan att se på honom vände hon sig om och gick hastigt utefter gången. Först då hon kom in på en af de öppna planerna, såg han henne ett ögonblick stanna och leta efter sin näsduk...

Han blef länge sittande allena på bänken. Och när han ändtligen reste sig upp, vände han icke sina steg mot frukthagen och boningshuset, utan vred in på stigen, som från köksträdgården förde in öfver ängarna. Efter en timmes tid såg han från nötbacken Råsnäsvagnen uppe på landsvägen och de ljusa hattarna i den. Han blef stående och såg länge efter dem.

XV.

— Bref till Agnes, sade Ebba. Hon kom in i salongen med aftonposten efter att ha följt char-à-bancs'en med Råsnäsdamerna ända ut genom porthvälfningen, där hon påträffat Måns med postväskan. Bref till Agnes med — låt mig se — italienskt frimärke!... »Perugia», stafvade hon vid lampan, innan hon kunde bekväma sig till att lämna sin otåliga syster brefvet.

— Perugia, upprepade modern. Hvem kan det då vara ifrån?

— Jag vet inte... Men Agnes blef röd ända upp i pannan. Och när hon själf märkte det, kunde hon inte låta bli att strax tillstå:

— Jo, för resten, när jag tänker efter... Det är nog ifrån en ung norrländsk målare, som jag träffade i Düsseldorf, när jag på hemvägen stannade där för att hälsa på Sigrid Boje — hennes förvirring gjorde henne helt omständlig. Jag minns att jag skref till er om honom, tillade

hon retligt och rätade plötsligt på sig, förargad på sig själf. Björn Halfvarsson...

— Och han skrifver till dig? frågade hennes far — halft tviflande.

— Ja, sade hon kort. Det ser så ut. Men jag begriper verkligen inte hvarför...

— Får jag frimärket, Agnes? tiggde Erik, som kommit in tillsammans med Ebba.

Agnes hade emellertid — för att riktigt till gagns visa, hur oberörd och ogenerad hon var — genast flyktigt ögnat igenom sitt bref. Därpå stoppade hon det åter hastigt in i kuvertet.

— Det handlar om ingenting, sade hon och skrattade öfverlägset. Men hon var ännu röd på kinderna, och ögonen strålade plötsligt af nöje. Han säger bara att där är så härligt därnere, och så... och så ville han veta, om jag ännu mindes honom... Ni ser att det är returneradt från Düsseldorf, sade hon, i det hon ännu en gång omotiveradt ärligt framvisade det fyrkantiga kuvertet.

Men ingen hade synnerligt intresse för utanskriften. Henrik Stjerne hade strax fått fatt i kvällstidningarna och tycktes redan helt försjunken i dem. Malin sade ingenting, men hon såg lite tankfull ut, och Ebba med sin vaknande kvinnliga instinkt återgaf troligen täm-

ligen korrekt moderns tankar, då hon undrande, halft ironiskt frågande utbrast:

— För det, att det är så härligt därnere, så... så... tänker han på dig?...

Och därpå — efter en kort paus, under hvilken hon hela tiden såg på systern — hviskade hon, ohörd af de andra, oemotståndligt nyfiken:

— Tror du, att han är kär i dig?

— Bevare oss väl — nej! svarade Agnes högt och mycket otåligt. Hvarpå hon förtretad reste sig upp och gick bort och ställde sig vid den mörka glasdörren med sitt varma ansikte lutadt mot rutan.

Men både hennes mor och far lyfte genast ögonen från tidningar och bref och betraktade henne, medan hon med handen höjd mot gardinen, som hon förde åt sidan, fortfor att stå med ryggen emot dem.

Uppe på flickornas rum sof Ebba för länge sedan, innan Agnes kunde besluta sig för att stänga fönstret och gå till sängs.

I nära en timme med nacken tillbakalutad mot fönsterposten och den tunna sjalen hopdragen öfver de späda skuldrorna hade hon nu suttit där i fönsterkarmen. Fullkomligt orörlig och stilla satt hon och såg långt ut framför sig — ut öfver trädgårdens löfrika virrvarr och de vid-

sträckta gräsplanerna, i hvilka endast de stora rabatterna med hvita liljor tydligt trädde fram ur sommarnattens dunkel.

... Perugia! tänkte hon och för hundrade gången gled det italienska namnet, mystiskt klangfullt som en främmande ton, igenom hennes tankar. Perugia!... Naturligtvis är det förtjusande att få ett sådant bref och veta — riktigt veta, att det finns någon, som tänker på en, men... men... när man inte alls själf... Hur kan man bry sig om någon, som inte — som man ingenting vet om... Eller kanske går han och inbillar sig att jag också blef betagen i honom under de där dagarna vid Rhen?... Hon smålog i halfmörkret för sig själf — triumferande medveten om det starka intryck hon halft med, halft mot sin vilja gjort på den unge målaren.

... En sådan tur, att farbror Thomas inte var hemma, när brefvet kom — tänkte hon vidare. Han skulle strax ha förstått lika väl som mor — han skulle kanske till och med ha inbillat sig... Å! — Hon blef het om öronen bara vid tanken. Inte brydde hon sig om Björn Halfvarsson, inte. Bara hans urringade skjortkragar och långa konstnärshår och slokhatt irriterade henne, när hon nu kom att tänka på honom. Och inte hade hon heller låtit honom förstå, att hon på minsta vis fann honom intagande...

De hade pratat och promenerat och rott tillsammans — alltid ihop med hela Sigrid Bojes kotteri — aldrig allena. Han hade varit mycket förtjust, uppmärksammat henne på allt sätt och vis, och de andra flickorna hade retats med henne, men — hon hade bara haft roligt, hon. Inte kunde hon hjälpa, att karlen var så barnslig....

Hon undrade, hur det kom sig att mor inte ens gjort något försök att få se brefvet, ty att hon fullkomligt förstått hvad det handlade om, därpå var hon alldeles säker. Men en sådan lycka — sjöng det ännu en gång befriande igenom henne — en sådan lycka, att Thomas Carter inte var hemma!...

... Hur mycket äldre kunde han egentligen vara än hon? grubblade hon, i det hon tankspridt hämtade hårborsten och ännu stående framför fönstret försökte borsta ut sitt långa hår. Inte så värst mycket — vid mors ålder, hade hon hört. Men slätrakade herrar med benadt hår, sågo alltid så unga ut... Nere vid dammen i eftermiddags hade moster Charlotte och Aline Widestam kommit öfverens om, att han »egentligen inte såg något vidare ut!»... Pyh! — hon riktigt fnyste till, där hon stod. Som om d e kunde döma om det! Behöfde man kanske ha svarta mustacher och långa ögonhår som löjtnant Barck för att se stilig ut?... Thomas

Carter såg ut som en fin man — en världsman — det var hvad han gjorde. Och ett sådant leende han hade — så fint och skälmaktigt och förtroligt förstående! ... »Jag önskar, att du hade varit i Paris på min tid — tror du inte vi skulle haft trefligt?»... Om hon trodde!

Naturligtvis kunde hon aldrig vara så inbilsk att tänka sig, att han, som hade sett så många, någonsin kunde komma att bry sig om henne... Men i alla fall — det var roligt att en gång få vara ihop med en karl, som man hade respekt för och kunde se upp till. Hur stela och formella och... nästan tölpiga alla herrar i trakten voro, när hon jämförde dem med honom. Både doktor Asker och löjtnanten och häradshöfding Norrman och moster Xandras bror, den där svartmuskiga och tråkiga ingenjör Orth och allesammans — ja, själfva grefve Redwood. Inte ringaste stil på någon af dem! afgjorde fröken Stjerne.

— Hvarför i all världen går du inte och lägger dig, Agnes? frågade Ebba sömnigt, då systern väckte henne genom att plötsligt tappa sin hårborste i golfvet.

— Jag håller ju på, Ebba...

— Klockan är säkert mycket öfver tolf... Är det det där brefvet — hon gäspade — som du har suttit och tänkt på?...

— Bevare oss väl, kära barn! sade äldsta systern chockerad, uttrycksfullt ogillande.

— Det vore väl inte så underligt. Du brukar ju inte så ofta få bref ifrån herrar... Eller hur?

— Sof nu, min unge. Jag är strax färdig.

— »Kära barn», »min unge», härmade Ebba indignerad, plötsligt alldeles vaken. Jag är precis fyra år yngre än du — du vet det! Och du tror kanske inte jag ser, hur du, fastän du får bref från den stackars målaren, går här och koketterar för farbror Thomas?

Agnes blef purpurröd. Men Ebba! sade hon handfallen, uppriktigt förfärad.

— För hvems skull går du annars i dina fina battist- och mollklänningar, som stackars Lina får stå långt ut på nätterna och tvätta och stryka?... Och tror du inte jag såg dig i förmiddags, då du satt i korgvagnen och frågade, om du fick köra för honom till stationen?... Hon stödde armbågen mot örngåttskudden, vände lite på hufvudet och gjorde en min, som skulle härma Agnes' leende och egendomliga sidoblick öfver skuldran.

... Jo, du kan tro, att jag har ögonen med mig! fortsatte hon triumferande, då systern ej fann något svar. Men det tjänar till ingenting, kära du, för han tycker i alla fall mycket mera om moster Xandra än om dig.

— Om moster Xandra?... frågade Agnes,

alarmerad och misstrogen, plötsligt glömsk af lilla systers oförlåtliga impertinens.

— Ja då, bekräftade Ebba med öfvertygelse. Den där sluga Aline har också sett det: hon kunde inte bärga sig för att blinka till mig, då han satt och såg efter henne, när vi drucko kaffe, och hon plötsligt gick sin väg.

— Så du pratar! ropade Agnes, som nu återvunnit sin själfbehärskning, i sträng ton. Att du inte håller dig för god att sitta och spionera på folk ihop med Aline Widestam. Moster Xandra!... Hon är ju både gift och har stora barn, och är väl till på köpet nästan lika gammal som han...

— Hon är tio år yngre, sade Ebba nyktert. Precis. Och Aline säger, att det nu för tiden är riktigt modernt och fashionabelt att gå och bli kär i gamla trettioåriga fruar...

— Det har det visst varit länge! skrattade Agnes godsint, bekymmerslöst. Ända sedan gubben Balzacs tid i alla fall...

Agnes kände sig redan lättad och åter i godt humör. Fröken Alines reflexioner och den berömde romanförfattarens namn hade strax infört ett visst overkligt element i diskussionen. Ebba vore verkligen för naiv, tänkte hon — så dum hon varit, som bara ett enda ögonblick kunnat ta hennes prat på allvar...

Men Ebba hade sin sista sprängbomb kvar:

— Han var tillsammans med henne, när jag var ute och letade efter dem till kvällsvarden, sade hon lugnt — mycket distinkt. Jag såg dem. Först moster Xandra, som kom förbi mig nere i hagen alldeles blek, med rysligt rödgråtna ögon... Hvar han blef af, vet jag inte... Det var så skumt därnere, men när jag vände mig om, såg jag honom sitta på bänken... Och som du vet, var han inte inne vid supén...

Agnes satt med sänkt hufvud och borsten i handen. Det långa blonda håret föll löst ned på bägge sidor om hennes ansikte.

— Han var heller inte hemma, när de reste, sade hon halfhögt, nästan tonlöst.

— Nej, för han ville inte träffa någon, sade Ebba skarpsinnigt. Du vet, att när jag brukade gräla med Niklas' vän Carl Ramsay förra sommaren, försökte han alltid slippa att visa sig... Folk är på det viset, tillade hon filosofiskt.

— Jag kan inte tro det, mumlade Agnes sakta, halft för sig själf, hon hade icke hört Ebbas sista ord. Jag kan inte tro det...

XVI.

Det hade länge varit tal om att Karl Skytte, då han någorlunda återvunnit hälsan, genom sin morbrors, brukspatron Carters, bemedling skulle öfvertaga en plats — en rätt blygsam plats — vid ett större bruk uppe på Dal. Men han hade själf — enligt hvad han nu skref till sin hustru — ingen vidare lust för det. Trots otur, fattigdom och sjukdom, grodde ärelystnaden att ännu en gång komma sig upp, oron och äfventyrslusten i honom: han hade hört af en af patienterna på sanatoriet, berättade han, att nere i Rumänien, som ju säkert i många afseenden vore ett framtidsland och hade ett härligt klimat, vore utmärkta chancer för ingenjörer, som förstode sig på lite af hvarje. Hvad Alexandra sade om det?... Vågade hon ännu en gång lägga sin hand i hans och i ett främmande land tillsammans med honom söka lyckan?...

»Lyckan!» upprepade Alexandra bittert alldeles högt, i det hon lät brefvet sjunka. Hvad menar han? Den har jag ju sökt efter hela mitt lif, och nu har jag kommit så långt ifrån den, att jag knappt längre vet, hvad som menas med ordet...

... Om han ändå kunde förmås att fara ensam?... Hon lade undan det halflästa brefvet och gaf sig till att långsamt gå fram och tillbaka långsåt den smala linnegångmattan i det halfskumma rummet. Ensam?... Du gode Gud, att det verkligen kommit så långt, att hon kunde tänka det — önska det!... Hon kom ihåg, hur en gång, för sju år sedan, då de bodde i Chikago och hade det mycket svårt, han plötsligt beslutat fara till Dakota och söka arbete. I veckor hade denna plan pinat henne, mindes hon — hon kunde icke ens tåla att tänka på att för en kort tid skiljas ifrån honom. Och den dagen han skulle lämna henne!... Hur klart mindes hon inte ännu morgongryningen genom det låga fönstret, hans under sömnen uppåtvända ansikte — och hur hon väckt honom genom att lägga sin våta kind emot hans hand. Och nu?... I fall han verkligen ville resa, ämnade hon låta honom resa ensam — det visste hon redan, kände redan liksom en viss lättnad öfver detta hans nya förtviflade projekt, som förskaffade henne en undanflykt, en utväg...

Var hon samma kvinna då som nu? Ja, lika mycket som kristallkaraffen på bordet där var densamma, när den var fylld med vin eller vatten. Hennes känsla bestämde henne — uteslutande hennes känsla...

Lilla Eva kom in från sin och broderns kammare strax intill moderns rum. Hon höll redan på att lägga sig och bad nu mamma sy ihop en refva i klänningen. Medan modern tog fram nål och tråd, stod hon själf bredvid i sin korta röda underkjol och med de små smala spensliga armarna på bordet. Hon doftade ännu af mandeltvål efter kvällstvättningen och håret, ihopflätadt vid öronen i två små tunna, hårda flätor, var vått och fuktigt.

— Det är bref från pappa, sade Alexandra med nedslagna ögon, medan hon sydde. Han tänker på att kanske resa långt, långt bort...

— Ännu längre? undrade Eva tröstlöst. Men han tar väl oss med sig, mamma?...

— Om han kan, sade Alexandra undvikande, med stark tonvikt.

— Bara han kunde! suckade den lilla flickan. Hon höll på att sätta alla trådrullarna ofvanpå hvarandra, så att de kommo till att bilda ett högt torn, men såg på modern med en brådmoget allvarsam, underligt forskande blick.

— Längtar du så mycket efter pappa? frågade Alexandra med ett styng i hjärtat. Hon

lät arbetet sjunka och drog smekande, mycket ömt barnet intill sig.

— Ja, sade Eva. Hon teg lite och tillade därpå sakta:

— Och så efter något, som är... riktigt vårt.

Det klack till i modern: här hade hon gått, ungen, och känt sig beroende och anat trycket, som dock alla bemödade sig om att hon icke skulle märka.

— Det kunde vi kanske få ändå, försökte Alexandra osäkert. Något, som är vårt, menar jag...

Men Eva bara skakade på hufvudet:

— Det kunde aldrig riktigt bli vårt eget, utan pappa också vore hos oss, sade hon mycket bestämdt.

— Men om det nu vore omöjligt för oss att följa med honom eller vara tillsammans med honom?...

— Ja, då... sade Eva resigneradt, sedan sin tidigaste barndom van att böja sig för något nödvändigt ondt.

— Vi kunde kanske få det mycket bra och trefligt ändå, förberedde modern. Men hon skämdes för att se sin lilla flicka in i ögonen.

— Tror mamma? frågade Eva bara tviflande. Hon stod och flyttade på sina trådrullar och ref dem ned och byggde dem upp igen på

annat vis. Tänk! sade hon plötsligt, Charlie säger, att han inte längre riktigt minns, hur pappa ser ut...

— Där kan du se! utbrast Alexandra. Kanske du inte heller själf, när det gått någon tid...

— Tror mamma, att jag kunde glömma pappa? Hon vände sig långsamt, med ett par stora förebrående ögon emot modern. Jag minns honom precis. Hans skratt och hans ögon. Ingen kan skratta som pappa, när han leker med oss, eller Charlie eller jag säger något...

»Hon känner, hur innerligt han håller af dem bägge,» tänkte Alexandra och tryckte hårdt handen in under hjärtat, i hvilket hon nu jämt om dagarna kände en dof smärta.

— Gå nu och lägg dig, barn, sade hon tvärt. Du står ju här och fryser...

Hennes moderligt myndiga röst hade den klang af lugn ofelbarhet, som alltid imponerade på barnen, och Eva sade genast lydigt godnatt. Några ögonblick efteråt kröp hon också undergifvet ner i sin lilla bädd bredvid den sofvande gossen, medan modern vid det försvinnande dagsljuset — upptagen af sina egna plågsamma tankar och tvifvel — brådskande gjorde sig färdig med den lilla klänningen, innan hon omsorgsfullt bredde den ut öfver sänggafveln.

Hon tordes inte sluta sin mans bref —

inte nu... I stället tog hon upp ur skrifbordslådan ett annat bref, som hon redan genomläst flera gånger. Det var från Thomas Carter.

Det var hållet i en mycket behärskad ton — hvart ord tydligen noga öfvervägdt — och gjorde just därför, genom den med våld tillbakaträngda lidelsen, som dock emellanåt oemotståndligt bröt fram och hela tiden lästes mellan linjerna, ett så mycket starkare intryck. Framför allt bad han henne tänka på sig själf och icke låta sig öfverväldigas af medkänslan med Karl, mot hvilken hon under alla dessa långa, tunga år — det ägde hon sannerligen rättighet att taga i betraktande! — gjort sin plikt mera samvetsgrant än de flesta hustrur under liknande förhållanden kunde ha gjort. Han ville inte anklaga hennes man och därigenom söka tala sin egen sak, men hade inte hennes lif under dessa tio år genom hans svaghet, obeslutsamhet och brist på initiativ varit en enda fortsatt kädja af förödmjukelser och svikna förhoppningar? — Vore det icke hennes plikt mot sig själf att nu, innan det blefve för sent, rädda sin framtid och sin egen personlighet?... Hänsynen till barnen, medgaf han, kunde han kanske inte fullt sätta sig in uti, men vore de ännu inte för små att kunna taga något djupare intryck af en genomgripande förändring i förhållandet mellan föräldrarna? Trodde hon inte,

att de jämförelsevis lätt — vana, som de voro att ofta vara skilda från fadern — kunde växa fast i nya omgifningar? Kanske vore det till och med — i alla fall från världslig synpunkt — högst fördelaktigt för deras vidare utveckling att de finge ett permanent hem och deras yttre ställning förändrades till det bättre. Ty han ansåge det otroligt, att Karl — när allting toges i betraktande — skulle önska att göra sina rättigheter öfver dem gällande, och hon kunde lita på, att när han härmed gaf henne sitt löfte, att för framtiden söka vara ett stöd för hennes barn, så skulle han också i detta hänseende göra sitt yttersta för att uppfylla det. Hon kände honom ju tillräckligt för att veta, hur dyrbart och maktpåliggande hennes förtroende härvidlag skulle vara honom. Detta vore den e n a, den världsliga sidan af saken — hvad den a n d r a, den viktigaste och intimaste angick, så... Och här bröts ett ögonblick stilens nyktra lugn, känslan sprängde alla förnuftets fördämningar — bäfvande läste sig Alexandra med hvart ord in i en ensam, hittills af tusen konventionella band bunden själs obetvingliga längtan efter lifvets innersta värme och djupaste lycka. Under hans helt naturliga manliga begär att äga den kvinna, han så länge och troget älskat, glödde en djup hängifvenhet, en intensiv lust att på en gång beskydda och böja sig för henne, en öm

svartsjuk trängtan att ändtligen utesluta från dem bägge den yttre värld de bägge kände och voro likgiltiga för. Ville hon inte bo i Sverige, stod ju hela utlandet dem öppet — han vore ju oberoende och rik och naturligtvis skulle han genast taga afsked från tjänsten. Hon ägde blott att besluta sig. Han ville inte på något sätt påskynda ett så viktigt steg — nog visste hon vid det här laget, att han kunde vänta! — men han bad om, att det inte måtte vara alltför länge, innan han finge veta hennes mening.

... Hennes mening — hennes beslut! ... Alexandra vek dröjande, mycket långsamt ihop de fullskrifna arken — berodde nu allting blott på henne? Hundratals fina trådar hade efterhand spunnit sig in i hennes lif, spunnit sig in mellan henne och de många, som på ett eller annat sätt stodo henne nära — vore det verkligen möjligt att, såsom han begärde, med ett enda tag sönderslita dem alla?... Kunde någonsin de sår hon nu tillfogade sitt eget hjärta läkas? Blödande och stympad komme hon att kasta sig i hans famn — vore han nöjd med henne på det sättet? Hade han månne egentligen tänkt eller drömt sig en sådan brud? Nog gjorde han sitt bästa för att sätta sig in uti och förstå hennes ställning — men kunde han det?... Å, hon insåg så väl, att det var —

och måste vara — omöjligt för honom. Såsom nu t. ex. det han sade om barnen...

Alexandra reste sig upp med brefvet i handen — trött, tviflande, ur stånd att tänka längre, bedröfvad till döden. Det hade blifvit rätt sent och månen stod redan högt öfver Marieholms mörka skogar. Skenet föll klart in genom bägge fönstren och rutade golfvet och det hvita sängtäcket. Nere i trappan hörde hon just nu syster Helgas röst... sitt eget namn...

Hon låste hastigt ned bägge brefven i skrifbordslådan och blef stående bredvid bordet — lyssnande. Jo, det var verkligen pappas steg i trappan... Hvad i all världen kunde han då vilja henne?...

Liksom när hon i sin barndom begått en eller annan förseelse och fruktade faderns blick, kände hon sig nervös och gick hastigt fram till dörren, som hon öppnade...

Gubben satte — lite pustande — redan foten på öfversta trappsteget. Han hade sin mössa på hufvudet och käpp i handen.

— Jag tänkte jag skulle titta upp och se, hur du har det häruppe, Xandra... började han fryntligt. Det är inte så ofta nu för tiden jag vågar mig uppför trapporna...

Alexandra höll förekommande, nästan ödmjukt, dörren öppen för sin far. Han slog sig ned i länstolen vid ena fönstret.

— Jaha, han såg sig omkring i månskenet, här ser ju riktigt hemtrefligt ut inne. Mammas gamla piano har kommit hit upp ser jag, och de holländska fotografierna... God plats har du också häruppe, eller hur?...

— Jo, då... Alexandra kände sig mer än vanligt tryckt af sin egen pliktskyldiga tacksamhet och af all denna godlynthet. Naturligtvis hade de alla — först och främst fadern — varit mycket vänliga och frikostiga mot henne, tänkt på allt och bland husets gamla saker samvetsgrant utsökt hvad som möjligen kunde vara henne och barnen till nytta. Hon såg sig om: inte en enda möbel utom kofferten bakom dörren var hennes egen.

— Eva borde väl ha lite mera regelbunden undervisning till vintern, fortsatte gubben: han tyckte alltid om att planera och ställa för andra. Nordbergs nere på bruket skola ha en ny guvernant, du kunde ju tala med dem...

— Ännu så länge, värjde Alexandra för sig, kan jag nog själf läsa med Eva. Hon är ju bara åtta år...

— Riktig, regelbunden skolgång är alltid bättre, afgjorde gubben med bestämdhet. Och pojken din skulle väl också nu börja så smått... Så får du nog att göra med honom.

— Ja, tack, snälla pappa, men...

— Inga men! Jag har redan förberedt Nordberg och hans fru. Utgiften blir inte stor...

Alexandra satt och såg ned. Pappa började alltså redan disponera öfver barnen och deras framtid, liksom han ännu alltjämt gjorde öfver henne själf och syskonen. Om några år komme han till att roa sig med att utfundera en man till Eva och ett yrke till Charlie. »Inga men!» Nej — om inte för annat, så för barnens skull måste hon härifrån. Allt tycktes då i dag sammansvära sig emot henne, för att tvinga henne till detta ödesdigra, afgörande beslut, som Carter fordrade och väntade på att hon skulle taga.

— Jag har också tänkt mig, att du egentligen borde få Alines rum här bredvid, fortsatte fadern, hon kan ligga på lilla gafvelkammarn. Så hade du en hel liten våning för dig själf och kunde använda det här stora rummet i midten till ett slags förmak. Det är ju bara trävägg... han knackade med käppen mot tapeten, så att det blir lätt att sätta in en dörr...

— Ja, tack — pappa — det är mycket omtänksamt och vänligt... Men det är ju inte säkert, att vi komma att stanna här i vinter. Hon måste göra våld på sig för att med någorlunda stadig röst kunna fortsätta:

— Jag har just i dag haft bref från Karl. Han har ett projekt...

— Projekt! Alltid projekter! kunde gubben inte bärga sig för att hånande utbrista. Men han hejdade sig genast och sade lugnare, ovanligt aktningsfullt, långsamt och med tonvikt:

— Jag har för resten också ett projekt, som jag redan ett par dar har tänkt på att vilja tala med dig om... Direktör Vidner nere på Kongstafabrikerna behöfver en förvaltare till sitt landtbruk — han har ju händerna fulla af sina stora affärer, men det roar honom nu att på lediga stunder gå där och påta med landtbruket... Det vore ingen oäfven plats för din man, det. Men jag vet inte riktigt, hur det förhåller sig med bostaden... Om det blir plats till er alla...

Alexandra satt tyst, på sin vakt — för hvart ögonblick, som gick, mera förvånad och undrande. Det var första gången hon under alla dessa månader på Råsnäs hört sin far yttra det ringaste intresse för sin svärsons framtid.

— Tack, pappa, sade hon ännu en gång. Det blef efter hand så svårt att jämt säga »tack». Det är mycket snällt af pappa att tänka så mycket på oss, men jag tror, att Karls morbror, brukspatron Carter, redan har skaffat honom en liknande anställning. Ifall han kan besluta sig för att stanna i Sverige, tillade hon sväfvande.

— Hvart skulle han annars ta vägen? frå-

gade gubben bryskt med samma sarkastiskt föraktliga tonfall, som han i regeln brukade ha, när han någon gång talade om Karl Skytte. Du kommer väl i alla fall fortfarande att stanna hos oss?...

Det var något visst ängsligt, uppskrämdt öfver den hastiga frågan, hvilket icke undgick Alexandra. Men hon kom sig icke för att svara — skakade bara lätt på hufvudet.

— Du nämnde brukspatron Carter, återtog fadern lugnare — han tog icke ögonen från hennes af månen fullt belysta ansikte. Är det kanske genom sonen, som nu är på Marieholm ... Hvasa?

— Jag sade ingenting, pappa.

— Ja, de äro ju nära släkt... Du berättade en gång, att han — sonen, menar jag — på sin tid varit så ovanligt hygglig emot er där borta i Amerika?...

— Han var alltid mycket snäll och hjälpsam mot oss, bekräftade Alexandra uttryckslöst.

— Jag har hört, att han ännu lär vara kvar hos Stjernes... Är det sant?

— Ja.

— Det är minsann en lång visit! Hvad vill han där? Folk påstår, att det är för unga frökens skull...

— Jag vet inte, pappa.

— Han brukar ibland spatsera åt det här hållet... Jag har sett honom emellanåt... Ser du honom någonsin?

— En gång har jag sett honom... Hennes röst var inte riktigt lik sig — osäker och halfkväfd — och hon mötte icke faderns blick, som ännu alltjämt oafvändt med ett visst stickande uttryck hvilade på henne.

— Flickorna ha sådana underliga idéer, småskrattade han. De inbilla sig, att han snokar omkring här på Råsnäskanten för din skull... Han skrattade igen.

Det var alltför tydligt att fadern hade hört något — visste något. Hon kände hans stickande blick på sig bakom lorgnetten.

— En sådan idé! sade hon och reste sig upp. Jag, som så sällan går utanför parken och trädgården...

— Hör på, Xandra — det kom något visst forskande, allvarligt vädjande, nästan bedjande i hans röst. Du har inte dansat på rosor alltid under de här åren, det är visst och sant — men nu, min tös... nu, när du är hemma igen och det börjar klarna upp, skulle du sannerligen först och främst tänka på... tänka på... Jag menar... Han kom sig inte för att fortsätta.

Men Alexandra visste nu besked. Hon sade plötsligt utmanande:

— Hvad menar pappa?

— Jag menar att du först och främst — både för vår skull och för barnens — skulle tänka på att folk här i trakten kunna finna på att prata om dig. Det går inte an, det inser jag nu, att du längre lefver skild från din man...

Han kom åter af sig — ty i månskenet mötte han sin dotters stora, frågande ögon, i hvilka han plötsligt läste ett uttryck af hånfullt trots. Men, ehuru han väntade ett svar, ett häftigt svar, sade hon ingenting.

Ty hon brydde sig helt enkelt inte om att svara honom. Hon kände sig plötsligt iskall, alldeles oberörd af hans tydliga farhågor såväl som af hans nervöst ängsliga förmaningar. Hvilken rättighet ägde väl han att ännu en gång efter sitt tycke dirigera hennes lif? Om hon då blott kunde göra honom begripligt, hur fullkomligt lönlösa alla råd och förmaningar för framtiden voro i afseende på henne. Som om någon kunde komma och fördrista sig att döma i denna sak utom hon själf!

— Pappa vet visst inte, hur sent det är, sade hon kyligt, alldeles ignorerande hvad han talat om. Jag undrar, hvad Aline egentligen tror om att vi sitta här och prata så länge...

— Kan hon ha hört hvad vi ha talat om? frågade han hastigt. Han reste sig ovillkorligen upp.

— Jag vet inte. Jag har aldrig själf lyssnat.

— I hvilket fall som helst — henne kan man då tysta munnen på, sade gubben Orth myndigt. Och... du får tänka på, hvad jag har sagt, Xandra.

Han teg lite och återtog därpå — halft tvekande men dock med en viss menande, nästan hotande betoning:

— Jag hör, att du under hela den här tiden jämt har korresponderat med unge Carter... Också nu — på så nära håll... Det går inte an. Vi ha haft nog skvaller om dig här i trakten. Inga flera dumheter!

Alexandra stod rak framför honom — trotsig och stum. Hela tiden sökte faderns blick hennes, en hjärtängslig, osäker blick, tiggande om ett enda lugnande ord, underligt kontrasterande mot den despotiskt befallande ton han fann för godt att antaga. Men hon kunde icke bekväma sig att slå bort hans farhågor — inte ens för ögonblicket.

— Allting kunde bli bra igen nu — försökte han sig på nytt. Både mamma och jag ha redan fäst oss vid de små... Och kanske, när jag rätt lär känna din man... Han stannade — vidare kunde han omöjligt gå.

— Det har varat länge, innan pappa har kunnat besluta sig för att göra hans bekantskap — kom det hårdt, ansträngdt från Alexandra.

Gubben såg hastigt — nästan blinkande — upp på henne. Han fruktade plötsligt att möta den länge kväfda och kufvade stormen i hennes blick och röst.

— Du får tänka på hvad jag har sagt! upprepade han ännu en gång, mera högröstadt än han förut talat, tvärt och afgörande, i det han ändtligen räckte henne handen till godnatt.

Men när han med käppen framför sig och handen på ledstången, långsamt trefvade sig fram utför den mörka trappan, visste han, att allt hvad han hade sagt tjänade till rakt ingenting. Så tydligt som aldrig förr kände han i djupet af sin själ, hur maktlös han stod gentemot denna rebelliska dotter, för hvilken hans ord ännu alltjämt, trots den hårda straffets skola han låtit henne genomgå, i jämförelse med hennes egen vilja alls ingenting betydde.

XVII.

— Är vagnen kommen, Helga?

— Ja, pappa...

— Och... Han betänkte sig: din svåger?...

— Karl steg ur vid flygeln nere hos Ludvig.

— Det är bra, sade han kort. Bed så Alexandra komma hit.

Men när befallningen — i något mildrad form — blef öfverbragt Alexandra, fann hon icke för godt att genast utan vidare efterkomma den. Uppe på rummet anställde hon genast häftigt förhör med Helga. Var det möjligt, att hon hade sett rätt?... Var det verkligen Karl, som kommit?... Och h o n visste ingenting om det!... Hvad i all världen...

— Jag vet bara, tillstod stackars Helga, förskrämd och mystifierad, att pappa i förrgår fick Karls adress af Ludvig. Han bad uttryckligen, att vi inte skulle säga något åt dig...

— Han måste alltså ha telegraferat till honom?...

— Jag vet inte... Söta Xandra, om ett ögonblick får du ju träffa honom själf och kan få reda på, hur allting hänger ihop. Det är nog något om en plats...

Men Alexandra stod med nästan bortvändt hufvud och rynkade ögonbryn — så djupt försjunken i sig själf, att hon inte ens hörde hvad systern sade.

— Säg, att jag inte kommer, sade hon plötsligt bestämdt. Jag vill träffa min man häruppe. I enrum.

Helga såg hjärtängsligt på systern — aldrig hade hon sett ett sådant uttryck i Alexandras ögon.

— På det här viset blir det pappa själf, som kommer att framtvinga det, utbrast hon åter häftigt. Hade jag fått vara i ro någon tid ännu — hade jag fått råda mig själf...

— Xandra! mumlade Helga. Jag förstår inte...

— Men jag förstår hans taktik, afbröt Alexandra henne utom sig. Han vill öfverrumpla mig, binda mina händer... Kan du inte begripa det?...

— Jag vet ju inte hvad du talar om... hvad alltsammans handlar om. Jag kan ju bara ana... Hennes tårfyllda ögon vände sig bedjande, ångestfullt frågande mot systern.

— Hvad det handlar om?... Hon betänkte

sig ett ögonblick. Därpå tog hon ett steg fram och lade beslutsamt, mycket allvarligt bägge händerna på Helgas axlar:

— Det är bäst du får veta det så godt först som sist, Helga. Du är ändå den enda af er allesammans jag kan tala med. Det... det är... Under sista tiden har jag ibland tänkt på, om... om det inte kanske vore bäst om vi, Karl och jag, upplöste vårt äktenskap...

— Xandra!

— Ja, hon skrattade kort — förläget, skamset. Men jag hade inte beslutat mig ännu... Jag hade långt ifrån beslutat mig... Knappt nog ens hunnit antyda för Karl hvad det är jag har gått och tänkt på... Jag... Hon lade plötsligt armarna om systerns hals och hufvudet ned mot hennes axel: Jag nändes inte, hviskade hon med en snyftning.

— Det är... hviskade Helga med en röst, som nu darrade af ångest: det är Carter?...

— Ja, sade Alexandra tonlöst — gjorde icke ringaste försök att förneka eller kringgå frågan. Hon förde fingerspetsarna upp emot ögonlocken och började leta efter sin näsduk. Ånej, säg ingenting... Du kan inte bedöma det... Jag kan knappt själf. Det är så länge sedan det började... Och hon återtog ännu en gång med mera behärskad röst:

— Jag säger dig ju, att jag inte har beslutat mig.

Helga tyckte att det kändes liksom hennes ben inte riktigt ville bära henne. Hon sjönk långsamt ner på närmaste stol.

— Jag förstår det inte, sade hon bara.

Alexandra skakade trött, afvärjande på hufvudet. Jag har tänkt tills mitt hufvud hållit på att sprängas, sade hon. Det ena ögonblicket förefaller det mig som om det vore en omöjlighet — att gå ifrån honom... att skiljas ifrån honom, menar jag, tillade hon lägre. Ett äktenskap är i verkligheten oupplösligt, hon tänkte inte längre på Helga, gaf blott luft åt sin egen innersta förtviflade tanke. Det, som har varit emellan oss två, kan aldrig utplånas...

— Men då... mumlade Helga lättad, halft frågande.

Alexandra satt och såg oafvändt på henne under sina raka, smärtsamt hopdragna ögonbryn. Systern hade intryck af att hennes blick gick tvärsigenom henne, som om hon rakt inte existerade.

— Jag vet att jag aldrig — kanske inte ens i hans ögon — i alla fall aldrig i mina egna, kan upphöra att i verkligheten fortfarande vara Karls hustru, Karls frånskilda hustru... Å, ingen må tro, att jag gör mig några illusioner!... Men, å den andra sidan...

Hon reste sig upp och började nervöst gå fram och tillbaka på golfvet. Medvetandet om att den hon på hela jorden mest fruktade för att träffa — sin man — nu fanns under samma tak som hon, och att hon — kanske till och med om blott ett par minuter — skulle stå ansikte mot ansikte med honom, gjorde henne alldeles utom sig. Hon, som annars var så inbunden och sluten, vände nu i sin plötsliga hjälplösa ångest ut och in på sitt innersta, hemligaste själf.

— Jag är Karl Skyttes hustru, jag kan förstås aldrig bli någon annans... Hennes läppar skälfde, förtviflans bitterhet talade ur hennes röst och blick, och hon gjorde inför systern intet försök att mildra meningen i sina ord. Men jag kan tillhöra en annan man, och lagen ger mig lof att bära ett annat namn... Å, du begriper mig förstås inte!... Hur skulle du kunna det?...

— Jo, Xandra... Helga sträckte ovillkorligen — liksom för att söka stödja henne — ut handen... Jo. Och blott genom att se in i systerns ögon och höra hennes röst, tyckte hon verkligen i detta ögonblick, att hon fullkomligt förstod hennes gåtfulla ord.

Alexandra stod midt framför henne, men hon tycktes icke se den framsträckta handen.

— Du tycker, att jag är själfvisk? sade hon hastigt, hårdt.

Helga slog ned ögonen och drog åter tafatt åt sig sin hand. Hur kan jag veta?...

— Säg det bara... Du har rätt, just nu tänker jag mest på mig själf, uteslutande på mig själf, nästan... För jag törs inte tänka på... på... honom...

... Jag har hört — tillade hon lägre, och åter såg det ut som om hon hade glömt, att någon hörde henne — att medlidande hos en kvinna kan ersätta kärlek. Det är möjligt, jag tror inte på det. Jag säger bara: Gud nåde den, som inte längre kan se upp till sin man.

Helga hade plötsligt sprungit upp. Hon öppnade dörren på glänt och stod och lyssnade utåt trappan:

— Han är kommen, hviskade hon. Pappa tar emot honom i förstugan... De hörde bägge otydligt rösterna där nerifrån. Han... Jag tror det bara är om platsen han talar...

— Stäng dörren! sade Alexandra högt, befallande, mycket retligt. Hon var alldeles blek.

— Men pappa vet ju ingenting? vände sig Helga om. Jag menar, han vet ju ingenting om... om...

— Vet?... Han gissar. Därför sätter han nu allting i rörelse för att hindra... Å, att han

inte kunde låtit mig vara i fred! utbrast hon. Bara några dagar till, bara i dag!

— Jag är säker på, att pappa nu sitter och väntar på dig där nere, sade Helga nervöst.

— Jag går inte... Jag kan inte...

— Å, Xandra...

Det hördes hastiga karlsteg i trappan. Systrarna sågo på hvarandra — de voro bägge nästan lika bleka. Någon knackade brådskande på dörren.

— Xandra?... Är du där?...

— Det är bara Ludvig! utbrast Helga. Det lät som om hon plötsligt kastade ifrån sig en börda.

— Kom in... Alexandra öppnade själf dörren.

— Men Xandra... Har Helga då inte sagt dig att Karl är därnere och talar med pappa?... Hvarför kommer du inte ner?

— Jag... hon undvek broderns blick. Jag ... jag kan inte tala med honom i pappas närvaro...

— Du ser då, Ludvig, utbrast Helga häftigt, att hon inte är i stånd att tala med någon just nu.

Brodern såg från den ena till den andra af sina två systrar och förstod genast — blott genom att se dem — att något inte var som det

borde vara. Kanske anade han liksom Helga, hvad det var.

— Säg mig, hvad jag skall göra, sade han kort till Alexandra. Men hans ton var låg-mäldt osäker — undfallande, nästan ursäktande.

— Jag vet inte... mumlade hon. Hennes ögon liknade, då hon lyfte dem mot honom, ett jagadt djurs. Kan jag inte?... Är det inte möjligt att jag kan slippa?...

— Jag är rädd för, sade Ludvig långsamt, medlidsamt, att... att du i alla fall måste tala med honom.

— Bed honom komma hit upp, sade Helga plötsligt beslutsamt. Hennes och Ludvigs ögon möttes.

De tego alla tre — väntade på Alexandras afgörande. Åter hörde de dörrarna gå därnere — röster — steg i förstugan.

— Ja, sade Alexandra nästan ohörbart. Det är visst bäst. Bed honom komma hit upp.

Ett ögonblick slöt Helga systern nästan hysteriskt intill sig. Jag går... hviskade hon.

— Seså, Xandra... Brodern tog redan i låset, hans blick sökte hennes. Kom ihåg, att han kan vara häruppe senast om ett par minuter.

— Gå bara, mumlade Alexandra. Hon gjorde en rörelse emot dem med handen.

Hon blef stående midt på golfvet, medan hon hörde deras steg försvinna i trappan. Hon

försökte att tänka, att fatta ett beslut... Hon visste ju, att hon om några minuter skulle träffa honom.

Helt och hållet oförberedd hade han inte kommit. I det sista bref hon — strax efter samtalet med fadern — skrifvit till honom, och hvilket han måste ha fått ungefär samtidigt med dennes telegram, hade hon uppriktigt — mera uppriktigt kanske, än hon muntligt kunnat göra det — talat med honom om deras efter hand förändrade förhållande till hvarandra. Hon hade varit mycket ödmjuk, tagit all skulden på sig och bedt honom icke döma henne för hårdt. Hon lät honom veta att hon, såsom bunden vid honom, inte ansåg sig själf för fri och alltså heller inte kunde handla fritt — hon lade det slutliga afgörandet i hans hand och lofvade att böja sig för hans vilja. Men när hon skref detta, visste hon, att Karl Skytte, hur svag han än måtte vara och hur mycket han än måtte älska henne, var alltför stolt att någonsin söka tvinga en kvinna, som redan i sitt hjärta tillhörde en annan, att hålla ett löfte hon redan i tankarna brutit.

Under dessa få minuter, medan hon ensam i sitt rum under stum intensiv sinnesrörelse väntade på den man, hon så djupt förorättat och som — enligt hennes eget medgifvande — ägde all rätt att döma henne, genomlefde Alexandra

ännu en gång nästan hela sitt föregående lif och såg sig själf kanske klarare än hon någonsin förut gjort, eller någonsin senare komme att göra. Hon visste, att när Karls mor och syskon nu komme att klaga öfver att han, efter att för sin kärleks skull ha offrat sin framtid, nu såsom utsliten och värdelös kastades åt sidan, då hade de — hur hårda orden än måtte låta — i det stora hela rätt. Ty hur skulle hon väl kunna förklara dem, att hon under dessa tio år i verkligheten gifvit lika mycket som han, bortödslat lika stora lifsvärden som han, och att när hon nu — uppfylld af en ny känsla, som långsamt vuxit upp vid sidan af den gamla — stod beredd att åter börja ett nytt lif vid en annan mans sida, var det uteslutande, emedan hon var så mycket starkare än han. I deras gemensamma skeppsbrott hade han tillsatt allt: kraft, hälsa, tron på lifvet; — hon, som ägde förmågan till självförnyelse, hade, trots alla förluster, allting i behåll. Hon hade ännu själfva lifvet framför sig — han hade blott en för så och så många år förlängd tillvaro. Han visste det lika väl som hon, och om han fann henne grym, därför att hon var så stark — kunde hon göra annat än böja sig för honom och lägga sitt öde i hans händer?

Men i detta ögonblick, då hon stod beredd att möta detta öde, hjälpte inga sofismer. Hon

visste, att i denna skenbara undfallenhet, hvarmed hon dessa sista dagar sökt afväpna sitt samvete, låg hennes stora synd. Hon kände sin man, och när hon framställde saken för honom på det sätt, som hon gjort, visste hon, att hon i själfva verket tvang honom att bryta stafven öfver sig själf. På hennes vädjan till hans godtycke hade han — skapad som han var — blott ett svar. Och hon visste redan mycket väl, hur detta svar komme att låta.

Åter ljödo steg i trappan — tunga, litet trötta och släpande steg — han frågade efter hennes dörr och en flickstämma svarade. Hon hörde tydligt hans lågmäldt höfliga, mekaniskt yttrade tack. Nu tog han i låset...

— Xandra...

Han låste först omsorgsfullt dörren, innan han vände sig emot henne. Han var lite andtruten efter att ha stigit uppför trappan och mycket blek. Det mörkblonda håret, som redan började gråna vid tinningarna, föll efter resan en smula oordnadt fram öfver pannan. Ögonen sågo genast rakt in i hennes — men han räckte henne inte handen, närmade sig henne icke.

Hela hennes själ var i hennes ögon, som mötte hans. I detta ögonblick kände hon bara, att hon höll gränslöst mycket af honom — nästan lika mycket som hon höll af barnen — och att hon gjorde honom bitter, bitter sorg.

— Jag vill göra allt hvad du vill, sade hon sakta. Det var hennes allra första ord.

— Hvad kan du göra? — Han lade tungt bägge händerna på hennes axlar och såg ned på henne. Hvad kan du göra, när du inte längre kan och vill vara hos mig?... Å... utan att taga händerna från hennes skuldror, sköt han henne litet ifrån sig. Jag har förstått allting...

Hon sänkte blicken. Jag är beredd att låta allting vara oförändradt emellan oss, hviskade hon.

— Allting är redan förändradt, sade han blott. Kom... Han satte sig trött på soffan.

Och de började tala.

XVIII.

Henrik Stjerne kom hem från en kommunalstämma i kyrkbyn. När han bortåt kvällen trädde in i sin hustrus hvardagsrum, reste hon sig rödgråten och med näsduken i handen från soffan och kom genast fram emot honom.

— Thomas har nyss varit inne hos mig, sade hon lågmäldt. Han... Hon förde näsduken upp till de skälfvande läpparna och kunde inte fortsätta.

— Hvad står på, Malin?... Han tog henne med bägge händer om hufvudet och försökte se henne in i ansiktet. Det har väl inte händt något?...

— Å, det är ryslig t! utbrast Malin, plötsligt utom sig och tryckte sig häftigt intill sin man. Och vi, som hela tiden ha gått här och inte anat det minsta...

— Är det... Är det Alexandra?... gissade han försiktigt. Hon svarade blott med en blick och en snyftning.

Henrik mumlade otydligt någonting, det lät nästan som en ed, betänksamt, med mycket allvarligt ansikte.

— Och Karl! utbrast Malin högt, förtvifladt. Jag törs inte ens tänka på honom. Jag vågar inte se honom igen. Hade det varit någon annan af bröderna! Men h a n...

— Hvar är Thomas? frågade Henrik långsamt.

— Han reser i afton. Du kan väl begripa, att han inte kan stanna längre hos oss efter detta... Han var för resten mycket olycklig öfver att hans förhållande till oss, till mig, som han alltid har hållit så mycket af, nu för alltid blifvit förstördt. Och barnen hade han också fäst sig så mycket vid, sade han...

Hon satt en stund och stirrade bedröfvadt ut framför sig och bet sig i läppen för att hålla den stilla. Därpå skakade hon på hufvudet och sade med en helt annan röst, i det hon, med en djup suck, liksom sköt allt sammans ifrån sig.

— Å, det är ju så pinsamt och ohyggligt för oss alla, d e t t a...

...Och hvad s k a l l jag säga till barnen, vände sig plötsligt hennes tankar till hennes eget närmaste bekymmer. Hur skall jag någonsin kunna förklara Agnes och Ebba detta?... Det kommer ju att kullstörta alla deras begrepp

om oss alla... Nu ta de »far» och »mor» och »hem» så enkelt. Det blir som att välta själfva grundvalen...

— Du tänker bara på dem, sade Henrik förebrående. Tänk på Karls barn.

— Å, de äro ju, gudskelof, rätt små ännu... Men nog tänker jag på dem också, må du tro...

Hon teg lite och satt och såg ut framför sig med sina tårfyllda ögon, i det hon långsamt, gång på gång, snodde den fuktiga näsduken omkring pekfingret.

— Jag vet inte, hur jag skall kunna säga det till Agnes, liksom pressade sig hennes innersta beständiga tanke åter fram.

— Tror du då?... Hennes man vände hastigt på hufvudet och såg ängsligt, liksom frågande ned på henne. Men Malin, du menar då inte?... Du kan väl aldrig tro?...

— Hvad vet jag?... mumlade hon nästan retligt, halft generadt. Jag vet ju ingenting, men... Kan du inte själf märka, hur annorlunda hon på sista tiden varit?... Så skälmaktig och öfvermodig och med den där glansen djupt inne i ögonen...

— Jo. Men... kanske... Kommer du inte ihåg det där brefvet hon fick från målaren?... försökte han trösta henne.

— Å, sade Malin bara. Du kan väl se, att det är någon på närmare håll.

De tego bägge, fördjupade i samma ängslan.

— Hvad tjänar det till, utbrast plötsligt Malin nästan upproriskt. Kan du säga mig hvad det tjänar till, att jag har lefvat nästan fyrtio år i denna världen och har fått ögonen öppna för så mycket, när jag nu inte kan hjälpa Agnes? Jag kan inte hjälpa henne mera än om hon sutte på månen.

— Kanske är hon också på sitt sätt ungefär lika långt ifrån dig, undslapp det honom. Nej... seså, Malin!... Hvad tjänar det till att taga det på det viset?... Var nu inte så rent förtviflad, heller...

— Å, jag kan inte låta bli att tänka på det. När Thomas kom hit in så upprörd och började tala med mig, så... så tänkte jag strax först och främst på henne. Jag har ju sett, hur hon, nästan genast, började vända sitt hjärta till honom. Jag ville inte riktigt medge det för mig själf, men jag såg det. Och ett ögonblick förekom det mig verkligen, jag vet inte hur, ty jag borde ju ha vetat bättre, som om också han... De hade alltid så mycket att tala om ihop, och det såg ut som om han... Ja, rent ut sagdt: som om han beundrade henne...

— Hvem skulle inte beundra Agnes? tyckte hennes far, som om det vore en självklar sak.

— För det att vi göra det, mumlade Malin förebrående, är det väl inte sagdt att alla ha samma smak. Men han talade också ofta om henne med mig: han sade, att han aldrig mindes sig ha sett någon, som af naturen ägde en sådan »air» och hållning... Han betonade alltid hennes egendomliga finhet, hennes medfödda eleganta säkerhet...

— Men Malin!... Du borde då veta, att när en karl riktigt håller af någon, går han inte omkring och prisar och beundrar henne högljudt.

— Nej, medgaf Malin. Men jag förmodar, att det smickrade mig, att han, som har sett så många, förstod att uppskatta henne... Men jag skulle naturligtvis ha genomskådat, hur det hängde ihop och varnat henne, låtit henne förstå...

Hon satte sig djupare in i den gamla länstolen och lutade hufvudet starkt tillbaka mot ryggstödet för att hindra tårarna från att taga fart på nytt.

— Att man ska vara så vanmäktig och hjälplös alltid!... När hon började taga sina första steg kunde jag hålla henne under armarna. Och nu...

— Du kunde inte heller då hindra henne

från att stappla eller falla en och annan gång. Henrik strök sin hustru sakta öfver håret: det var synd om henne, att hon alltid tänkte så mycket. Har du då aldrig själf begått ett misstag i känsloväg?... Inte kunna vi stänga barnen ute från lifvet inte...

Någon tog varsamt, försiktigt i dörren. Det var en af pojkarna som med mössan i handen kom in med ett bref. Han såg lite skyggt på mors förgråtna ansikte och fars breda rygg, innan han sade:

— Jag mötte ett bud från Munkeboda nere på vägen. Morbror Karl har plötsligt kommit dit. Och här är ett bref till mor...

Malin tog biljetten och såg på utanskriften:

— Det är från Karl, sade hon med en lång, förtviflad blick upp till sin man. Du ska få se, att han redan vet allt, och att det är därför han kommit hem...

Thomas Carter hade rest med åttatåget. Henrik hade själf följt honom till stationen och genom deras knapphändiga, ofta afbrutna samtal hade han på vägen någorlunda kommit underfund med, hur historien ända från början hängde ihop, och att Alexandra efter många betänkligheter ändtligen gått in på att tala med sin man om skilsmässa.

— Men du själf? vädjade Henrik opartiskt

till honom. Har du riktigt tänkt på, hur helt annorlunda d i t t lif efter detta kommer att gestalta sig?... Det blir att fullständigt afbryta hela din bana...

— Min »bana», upprepade Carter ironiskt. Hvad tror du jag hittills har uträttat här i världen?... Inte ens så mycket som mina kamrater, hvilka åtminstone användt tiden att »slå rekorder» i Golf och Tennis och göra goda partier... Rent ut sagdt, Henrik: jag är dödstrött på hela det innehållslösa och rotlösa lif jag under alla dessa år lefvat...

... Om nu blott d e t t a snart vore förbi... Han blossade häftigt på cigarren, såg icke längre på Henrik.

— Tja, mumlade Stjerne skeptiskt. Han inlät sig inte på förmaningar eller förebråelser, och att angående detta ämne anslå en förtroligare ton förbjöd sig själf.

Vilma Falkner och Thorborg voro nere vid stationen för att reklamera en bortkommen försändelse. De stodo inne på kontoret, då ekipaget från Marieholm körde upp för trappan och drogo sig genast ovillkorligt liksom skyggt tillbaka. Såsom genom en tyst öfverenskommelse drogo de ut affären med reklamationen så länge de möjligtvis kunde och lämnade inte kontoret förr än snälltåget redan stod på perrongen.

— Jag undrar, hur det har gått till egent-

ligen, undrade Vilma förtroligt, då hon och systern åter kommit upp i giggen, som Thorborg körde. Att det har kunnat gå så långt, menar jag...

— Det är inte godt att veta, afklippte Thorborg torrt.

— Naturligtvis törs man inte tala ett ord till Xandra om det, började åter fru Falkner, så uppfylld af det intressanta ämnet, att hon omöjligt kunde låta bli att tala därom. Det är mycket, att hon, så onaturligt inbunden som hon är i eftermiddag, då Karl farit sin väg, verkligen kunde besluta sig att tala rent ut med pappa och mamma om saken... Stackars mamma! Hon var alldeles ifrån sig, när hon strax efteråt kom in till mig...

— Ja, man kan nästan bli rädd för att gifta sig, sade Thorborg, halft i tankar, ovillkorligen medryckt af systerns förtrolighet.

— Å, din Birgerson ser mig inte ut att vilja komma med sådana öfverraskningar, åtminstone. Thorborg rodnade. Nej, men sina barn kan man frukta för! Jag försäkrar, att jag bäfvar helt in i hjärtat, när jag tänker på, hvilken tid Lotten och Gerda komma att växa upp uti...

...Att Alexandra k a n, med en sådan förtid bakom sig! Vilma fortfor att prata, hon m å s t e ha luft för sina tankar. Och att h a n kan, du!...

En gift hustru med två barn, som varit blixtkär i sin man och nästan svultit för hans skull! Jag begriper det inte. Och han, som kunde ha fått hvilken ung flicka han behagade peka på, och det af de allra förnämsta och finaste i landet.

— Jag tror inte att du och jag riktigt kunna bedöma Alexandras charm, försökte Thorborg vara rättvis. I sitt innersta ansåg hon hela saken precis lika mystiskt obegriplig som systern.

— Det är ren perversitet, afgjorde Vilma kategoriskt. En så förvand karl, som han troligen är... En ung oberörd och oskyldig flicka är naturligtvis inte »pikant» nog för honom...

— Å, Vilma! Hur kan du säga på det viset. Du känner honom ju inte alls.

— Alla människor i Göteborg säga att systern är konstig — så är det nog troligt, att han också är det, slöt hon djärft. Stackars Xandra! Jag afundas henne sannerligen inte. Bara hon inte råkar ur den ena knipan i den andra...

— Men ett sådant parti hon kommer att göra! utbrast hon efter en stund respektfullt. Kära du, när jag tänker på hvilket uppseende det här kommer att väcka både i Stockholm och Göteborg... Hela Allinge bruk får han ärfva, den andre sonen har Runefors, och det

säges att gubben är värd åtminstone fyra eller fem millioner i kontanter...

— Tror du pappa har detta lika klart för sig som du? frågade Thorborg litet sarkastiskt.

— Kanske inte ännu, svarade fru Falkner omisstänksamt. Jag tror inte alls han tänker på det. Han var alldeles utom sig, sade mamma, då Alexandra talade med dem. Du vet, hur känslig pappa är i vissa saker, och det är nu andra gången hon gör honom så dödligt emot.

— Ja, och nu har han inte ens längre i sin makt, att låta henne umgälla det.

— Stackars pappa! Han har egentligen ingen riktig glädje, efter sitt hufvud — reserverade Vilma sig — af någon af oss.

— Utom af dig, svarade Thorborg torrt. Hon såg tankfullt bort emot Råsnäs, hvars fabriksskorstenar och många byggnader nu reste sig framför dem emot den röda aftonhimlen. Hon återtog tankfullt:

— Nej, kanske är det synd om honom. Han har ju egentligen icke intresse för något annat i hela världen än oss. Och här går Ludvig och vill absolut göra honom den sorgen att gifta sig med Aline, som — det behöfver man sannerligen inte vara profet för att se — naturligtvis som hustru kommer att bli lika dubbel och själfvisk och genomsvag som hon alltid har varit som flicka. Och Helga, som är förutbestämd

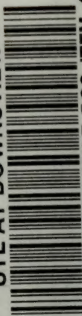
att låta sig nedtrampas af alla liksom mamma... Och jag, som, efter hvad han själf tycker och säger, bara gör honom emot på alla sätt och vis...

— Du borde ge efter för honom — Vilma begagnade tillfället att inverka på sin stridiga syster. Se på Xandra! Tror du nu inte, att hon ångrar, att hon inte för tio år sedan rättade sig efter pappa?...

— Jag vet inte det, sade Thorborg. Och hon tillade öppenhjärtigt såsom sin oförgripliga mening:

— Det hade minsann inte kommit någon Carter och velat ha henne nu, om hon inte varit... just den hon nu är. Det kan låta konstigt, och du kan kalla det hvad du vill, men jag är säker på, att det inte är Alexandra Orth han bryr sig om — det är, så sant jag lefver, Alexandra Skytte.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 16 13 03 12 006 2